Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά L

2024/1716

28.6.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2024/1716 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Ιουνίου 2024

για τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 5, 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας στον δημόσιο τομέα, την ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων και τις δημόσιες συμβάσεις

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2024) 3744]

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με την οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) θεσπίστηκε η απαίτηση επίτευξης του πρωταρχικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας τουλάχιστον 32,5 % σε επίπεδο Ένωσης έως το 2030.

(2) Στα καθοδηγητικά σημειώματα του 2013 «Άρθρο 5: Υποδειγματικός ρόλος των κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς» και «Άρθρο 6: Αγορά από δημόσιους φορείς», η Επιτροπή παρείχε στα κράτη μέλη καθοδήγηση για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή των κυριότερων διατάξεων της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για τον δημόσιο τομέα, με την παροχή στήριξης σε αυτά για τη θέσπιση κατάλληλων μέτρων, εργαλείων και μεθοδολογιών, ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως το οικείο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας και να επιτύχουν τον πρωταρχικό στόχο ενεργειακής απόδοσης.

(3) Η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]) εγκρίθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2023. Αποτελούσε αναδιατύπωση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, διατηρώντας αμετάβλητες ορισμένες από τις διατάξεις της και εισάγοντας ταυτόχρονα ορισμένες νέες απαιτήσεις. Ειδικότερα, αύξησε σημαντικά το επίπεδο φιλοδοξίας με ορίζοντα το 2030 όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων για τον δημόσιο τομέα.

(4) Το κεφάλαιο ΙΙ της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 σχετικά με τον υποδειγματικό ρόλο του δημόσιου τομέα αναγνωρίζει τον ηγετικό ρόλο του δημόσιου τομέα στην ενεργειακή απόδοση. Το άρθρο 5 ορίζει νέες υποχρεώσεις για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον δημόσιο τομέα. Το άρθρο 6 διευρύνει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης ανακαίνισης δημόσιων κτιρίων. Το άρθρο 7 σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις προσαρμόζει τις υφιστάμενες υποχρεώσεις και θέτει περαιτέρω υποχρεώσεις ενεργειακής απόδοσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

(5) Τα κράτη μέλη οφείλουν να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο των άρθρων 5, 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και του παραρτήματος IV έως την 11η Οκτωβρίου 2025.

(6) Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν κατά τη διακριτική τους ευχέρεια τον τρόπο που ανταποκρίνεται καλύτερα στις εθνικές τους συνθήκες για τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο και την εφαρμογή των απαιτήσεων σχετικά με τον υποδειγματικό ρόλο του δημόσιου τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται η ερμηνεία των σχετικών διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 με συνεπή τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η συνεκτική κατανόηση της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 σε όλα τα κράτη μέλη κατά την εκπόνηση των οικείων μέτρων μεταφοράς της στο εθνικό τους δίκαιο,

([1]) Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj).

([2]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, για την ενεργειακή απόδοση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 (ΕΕ L 231 της 20.9.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν τις ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές του παραρτήματος της παρούσας σύστασης κατά τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο των άρθρων 5, 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και του παραρτήματος IV.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2024.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν στα κράτη μέλη καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο ερμηνείας της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 κατά τη μεταφορά της στο εθνικό τους δίκαιο. Επικεντρώνονται στα άρθρα 5, 6 και 7 και στο παράρτημα IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Ωστόσο, η δεσμευτική ερμηνεία της ενωσιακής νομοθεσίας αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. **ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Τα άρθρα 5, 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 διασυνδέονται στενά μεταξύ τους, δεδομένου ότι η επίτευξη των στόχων της ανακαίνισης κτιρίων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6, και των ενεργειακά αποδοτικών δημόσιων συμβάσεων έχει αντίκτυπο στη μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που πρέπει να επιτυγχάνουν οι δημόσιοι φορείς σύμφωνα με το άρθρο 5.

Τα εν λόγω τρία άρθρα διασυνδέονται επίσης με τα ακόλουθα άρθρα της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791:

— το άρθρο 2 σχετικά με τους ορισμούς, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού του «δημόσιου φορέα»·

— το άρθρο 24 σχετικά με την άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας·

— το άρθρο 29 παράγραφος 4 σχετικά με την υποχρέωση των κρατών μελών να ενθαρρύνουν τους δημόσιους φορείς να χρησιμοποιούν συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης για την υπέρβαση των επενδυτικών φραγμών·

— το άρθρο 30 σχετικά με την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν δημόσια χρηματοδότηση και πρόσβαση σε κατάλληλα εργαλεία χρηματοδότησης·

— το παράρτημα V της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 όσον αφορά τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο τα μέτρα που προωθούν βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 μπορούν να ληφθούν υπόψη για την επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας που απαιτείται βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 1, εφόσον συνάδουν με τις απαιτήσεις του παραρτήματος V της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Το άρθρο 6 συνδέεται επίσης με την οδηγία (ΕΕ) 2024/1275 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (στο εξής: ΟΕΑΚ), ιδίως όσον αφορά τα κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας (στο εξής: ΚΣΜΚΕ), τα κτίρια μηδενικών εκπομπών (στο εξής: ΚΜΕ), τα πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης (στο εξής: ΠΕΑ), την επισκόπηση του κτιριακού αποθέματος που διενεργείται ως απαίτηση των εθνικών σχεδίων ανακαίνισης κτιρίων, τη βάση δεδομένων για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και τα διαβατήρια ανακαίνισης. Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 συνδέεται με τις οδηγίες 2014/23/ΕΕ ([2]), 2014/24/ΕΕ ([3]), 2014/25/ΕΕ ([4]) και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]), οι οποίες καθορίζουν το πλαίσιο για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συνάπτονται οι δημόσιες συμβάσεις με σκοπό τη διασφάλιση της τήρησης αρχών όπως ο θεμιτός ανταγωνισμός και η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των χρημάτων των φορολογουμένων, ενώ στο άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ορίζονται οι απαιτήσεις για την αγορά προϊόντων, υπηρεσιών, κτιρίων και έργων με υψηλές επιδόσεις ενεργειακής απόδοσης.

([1]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1275 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2024, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (ΕΕ L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([2]) Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

3. **ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ «ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΦΟΡΕΑ» ΣΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2023/1791**

3.1. **Γενικά**

Τα άρθρα 5 και 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 εφαρμόζονται στους δημόσιους φορείς, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 12: «δημόσιοι φορείς»: εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές και οντότητες που χρηματοδοτούνται και διοικούνται άμεσα από τις εν λόγω αρχές, αλλά δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

Αντιθέτως, το άρθρο 7 εφαρμόζεται στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημεία 14 και 15 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα οποία παραπέμπουν με τη σειρά τους στους αντίστοιχους ορισμούς του άρθρου 6 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ και στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

Ως ουσιώδες στοιχείο του χαρτοφυλακίου πολιτικής για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων που καθορίζονται στα άρθρα 5 και 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εφαρμόσουν έναν «μηχανισμό επιμερισμού στόχων» μεταξύ των δημόσιων φορέων, οι οποίοι πρέπει να μειώσουν συνολικά, ως ομάδα, την τελική τους κατανάλωση ενέργειας ώστε να επιτευχθεί από κοινού ο στόχος του εκάστοτε κράτους μέλους. Ο τρόπος οργάνωσης του εν λόγω επιμερισμού στόχων εξαρτάται πρωτίστως από τη νομική και διοικητική δομή κάθε κράτους μέλους.

3.2. **Εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές**

Εθνικές αρχές

Οι εθνικές αρχές δεν ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, ούτε στην οδηγία 2014/23/ΕΕ, στην οδηγία 2014/24/ΕΕ ή στην οδηγία 2014/25/ΕΕ. Ωστόσο, όσον αφορά τον ορισμό των δημόσιων φορέων στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, και λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης 33 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, στην οποία διευκρινίζεται ότι οι όροι «εθνικό», «περιφερειακό» και «τοπικό» αναφέρονται στο αντίστοιχο επίπεδο μιας αρχής της δημόσιας δομής, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εθνικές αρχές ισοδυναμούν με το «κεντρικό» επίπεδο διακυβέρνησης ή με το «Δημόσιο». Το κεντρικό επίπεδο διακυβέρνησης —το οποίο στα ομόσπονδα κράτη είναι το ομοσπονδιακό επίπεδο διακυβέρνησης— καλύπτει ειδικότερα τα υπουργεία ή τις υπηρεσίες της κυβέρνησης ([6]).

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έχει επισημάνει ότι η έννοια του «κράτους» περιλαμβάνει όλα τα όργανα που ασκούν νομοθετική, εκτελεστική ή δικαστική εξουσία ([7]). Επομένως, παραδείγματα αρχών που αποτελούν μέρος του κράτους (και, ως εκ τούτου, εθνικών αρχών) είναι επίσης, μεταξύ άλλων, τα κοινοβούλια ([8]) και το δικαστικό σώμα ([9]).

Ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί ότι ο κατάλογος των κεντρικών κυβερνητικών αρχών του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2014/24/ΕΕ περιλαμβάνει αναθέτουσες αρχές που εμπίπτουν στην έννοια των «εθνικών αρχών».

Το ΔΕΕ διευκρίνισε περαιτέρω τον ορισμό του «Δημοσίου» στην υπόθεση Beentjes, στην οποία αποφάνθηκε ότι ο ορισμός καλύπτει, τουλάχιστον, οργανισμό του οποίου «η σύνθεση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από το νόμο και ο οποίος εξαρτάται από τη δημόσια εξουσία με το διορισμό των μελών του, την εγγύηση για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις πράξεις του και τη χρηματοδότηση των συμβάσεων δημοσίων έργων με τη σύναψη των οποίων είναι επιφορτισμένος» ([10]). Στη συνέχεια, ο ορισμός αυτός θεωρήθηκε ότι μπορεί να περιλαμβάνει μόνο οντότητες που δεν έχουν χωριστή νομική προσωπικότητα ([11]).

Περιφερειακές αρχές

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, «περιφερειακές αρχές» είναι οι ενδεικτικώς απαριθμούμενες στο NUTS 1 και 2, όπως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([12]) για μια κοινή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων. Όσον αφορά τα ομόσπονδα κράτη, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι ο ορισμός αυτός αναφέρεται στο περιφερειακό επίπεδο διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένων των κρατών ή των επαρχιών) και ιδίως στα υπουργεία ή στις υπηρεσίες των εν λόγω περιφερειακών κυβερνήσεων ([13]).

([6]) Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement, τόμος 1 (2014), σ. 342.
([7]) C-323/96, Επιτροπή κατά Βελγίου, ECLI:EU:C:1998:411, σκέψη 27.
([8]) C-323/96, Επιτροπή κατά Βελγίου, ECLI:EU:C:1998:411.
([9]) C-222/84, Johnston κατά Chief Constable, ECLI:EU:C:1986:206.
([10]) C-31/87, Gebroeder Beentjes BV κατά Κάτω Χωρών, ECLI:EU:C:1988:422, σκέψη 12.
([11]) C-306/97, Connemara Machine Turf κατά Coillte Teoranta, ECLI:EU:C:1998:623· και C-353/96, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (1998), ECLI:EU:C:1998:611.
([12]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj).
([13]) Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement, τόμος 1 (2014), σ. 342.

Τοπικές αρχές

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, οι «τοπικές αρχές» περιλαμβάνουν όλες τις αρχές των διοικητικών μονάδων που εμπίπτουν στο NUTS 3, όπως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 για μια κοινή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων, και μικρότερες διοικητικές μονάδες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος ΙΙΙ του ίδιου κανονισμού. Αποκαλούνται επίσης «τοπικές διοικητικές μονάδες» (στο εξής: LAU) ([14]). Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι ο ορισμός αυτός αναφέρεται στο τοπικό ή δημοτικό επίπεδο διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των γενικών τοπικών αρχών που είναι αρμόδιες για τις τοπικές υποθέσεις.

3.3. **Κριτήρια χρηματοδότησης και διοίκησης**

Γενικά

Το άρθρο 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπει ότι οι «οντότητες» θεωρούνται «δημόσιοι φορείς» μόνο εάν (μεταξύ άλλων) «*χρηματοδοτούνται και διοικούνται άμεσα*» ([15]) από εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές. Με τη χρήση του όρου «και» υπονοείται ότι για να θεωρηθεί μια οντότητα «δημόσιος φορέας» πρέπει να πληρούνται αμφότερα τα κριτήρια, δηλαδή το «κριτήριο της χρηματοδότησης» και το «κριτήριο της διοίκησης» ([16]).

Οντότητες

Οι «οντότητες» είναι οριοθετημένοι οργανισμοί με νομική προσωπικότητα. Η νομική προσωπικότητα πρέπει να αξιολογείται σε επίπεδο κρατών μελών. Ωστόσο, μπορεί να θεωρηθεί εν γένει ότι οι νομικές οντότητες τόσο δημοσίου δικαίου (οργανισμοί, ιδρύματα, ταμεία) όσο και ιδιωτικού δικαίου [π.χ. εταιρείες, ενώσεις, ιδιωτικά ιδρύματα, συνεταιρισμοί, ευρωπαϊκές εταιρείες (SE), ευρωπαϊκοί όμιλοι οικονομικού σκοπού (ΕΟΟΣ)] συνιστούν οντότητες.

Κριτήριο της διοίκησης

Σε αντίθεση με τον ορισμό των οργανισμών δημοσίου δικαίου, ο οποίος παρέχεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και τα κριτήρια εξάρτησης που ορίζονται σε αυτό, ο ορισμός των δημόσιων φορέων που παρέχεται στο άρθρο 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται μόνο στα κριτήρια της διοίκησης και της χρηματοδότησης και όχι στο κριτήριο της εποπτείας. Στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 διευκρινίζεται ότι το κριτήριο της διοίκησης πληρούται εάν μια εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή έχει την πλειοψηφία όσον αφορά την επιλογή της διοίκησης της οντότητας. Ο ορισμός αυτός διαφέρει από τον ορισμό του άρθρου 2 παράγραφος 1 σημείο 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, δεδομένου ότι:

i) δεν προβλέπει την περίπτωση στην οποία άλλος δημόσιος φορέας έχει την πλειοψηφία όσον αφορά την επιλογή της διοίκησης της οντότητας· και

ii) περιορίζεται στη «διαχείριση» μιας οντότητας. Συνεπώς, η πλειοψηφία και μόνο μιας εθνικής, περιφερειακής ή τοπικής αρχής ως προς την επιλογή του διοικητικού ή του εποπτικού οργάνου μιας οντότητας δεν επαρκεί για να θεωρηθεί ότι η οντότητα συνιστά δημόσιο φορέα.

Στο πλαίσιο αυτό, ο όρος «πλειοψηφία» πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια του «περισσότερου από το ήμισυ». Ωστόσο, σε αντίθεση με το κριτήριο του διορισμού που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4 στοιχείο γ) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, τα έμμεσα δικαιώματα διορισμού (για παράδειγμα, από φορέα που έχει διοριστεί και ο ίδιος με πλειοψηφία από εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή) δεν επαρκούν για την εκπλήρωση του κριτηρίου της διοίκησης, δεδομένου ότι η διοίκηση από τις εν λόγω αρχές πρέπει να είναι άμεση.

Κριτήριο της χρηματοδότησης

Ως χρηματοδότηση από εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή νοείται η συνεισφορά κεφαλαίων, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει (ενδεικτικά) πληρωμές, δάνεια, επιχορηγήσεις, εγγυήσεις, επιδοτήσεις ή διάθεση προσωπικού και παροχή υλικών περιουσιακών στοιχείων.

Επομένως, χρηματοδότηση από τις αρχές σημαίνει ότι οι πόροι που παρέχονται στις εν λόγω οντότητες πρέπει να προέρχονται από τις δημόσιες αρχές. Εάν, από την άλλη πλευρά, η χρηματοδότηση παρέχεται κυρίως μέσω της είσπραξης τελών (όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων ή των ταμείων ασφάλισης υγείας) βάσει αντίστοιχης νομικής διάταξης και, κατά συνέπεια, όχι απευθείας από εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, δεν υφίσταται χρηματοδότηση από δημόσιες αρχές και, ως εκ τούτου, δεν πληρούται το κριτήριο της χρηματοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Το ίδιο ισχύει όταν εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές χορηγούν στις σχετικές οντότητες το δικαίωμα να εισπράττουν οι ίδιες τα αντίστοιχα τέλη.

([14]) Τοπικές διοικητικές μονάδες, βλ. https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units/.
([15]) Επισήμανση των συντακτών.
([16]) Στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, πρόκειται για εναλλακτικά κριτήρια.

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, το κριτήριο της χρηματοδότησης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 σημείο 12 θεωρείται ότι πληρούται μόνο εάν μια συγκεκριμένη οντότητα χρηματοδοτείται ως επί το πλείστον από δημόσιους πόρους. Ο όρος «χρηματοδοτείται ως επί το πλείστον» μπορεί να ερμηνευτεί υπό την έννοια του «περισσότερου από το ήμισυ», δηλαδή πάνω από το 50 %. Κατά συνέπεια, μόλις σημειωθεί υπέρβαση του ορίου του 50 %, πληρούται το κριτήριο της χρηματοδότησης του άρθρου 2 σημείο 12.

Μη βιομηχανικός ή εμπορικός χαρακτήρας

Βάσει της διατύπωσης του άρθρου 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, σύμφωνα με την οποία, σε σύγκριση με τον ορισμό των «οργανισμών δημοσίου δικαίου» που παρέχεται στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, ο ορισμός των δημόσιων φορέων δεν απαιτεί οι οντότητες να έχουν συσταθεί με ειδικό σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος ώστε να καλύπτονται από τον εν λόγω ορισμό. Κατά συνέπεια, πριν από την εξέταση της απουσίας βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα από τις εν λόγω οντότητες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, δεν είναι αναγκαίο να ελέγχεται αν οι οντότητες αυτές είχαν συσταθεί με ειδικό σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, κατά την εκτίμηση του κατά πόσον μια δραστηριότητα που ασκείται από οντότητα εμπίπτει στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των κρίσιμων νομικών και πραγματικών περιστάσεων υπό τις οποίες συστάθηκε η οντότητα και των συνθηκών υπό τις οποίες ασκεί τις δραστηριότητές της ([17]). Γενικότερα, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι εάν μια οντότητα ασκεί τη δραστηριότητά της υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, έχει κερδοσκοπικό σκοπό και βαρύνεται με τις ζημίες από την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων, είναι ελάχιστα πιθανό οι δραστηριότητες που ασκεί να μην εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα ([18]). Από τα ανωτέρω μπορεί να συναχθεί ότι μια οντότητα η οποία δεν εκτελεί καθήκοντα «βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα» συνιστά —καταρχήν— οντότητα η οποία δεν συμμετέχει στον γενικό εμπορικό βίο της σχετικής αγοράς ανταγωνιζόμενη ιδιωτικούς οικονομικούς φορείς υπό τις ίδιες συνθήκες (δηλαδή σύμφωνα με τους ίδιους οικονομικούς κανόνες) και δεν φέρει τον οικονομικό κίνδυνο (συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου αφερεγγυότητας) των πράξεών της.

Το κατά πόσον μια τέτοια οντότητα, για παράδειγμα, ασκεί πλήρως τη δραστηριότητά της υπό συνθήκες ανταγωνισμού δεν πρέπει να αξιολογείται μόνο ως προς τους στόχους της (μεταξύ άλλων ως προς τον εταιρικό σκοπό που ορίζεται στο καταστατικό ή στους εσωτερικούς κανονισμούς), αλλά κυρίως με βάση και την αντικειμενική αξιολόγηση της συγκεκριμένης αγοράς. Υπό την έννοια αυτή, έχει ιδιαίτερη σημασία αν η οντότητα εκτελεί τα καθήκοντά της σε κατάσταση ανταγωνισμού με ιδιωτικές εταιρείες ή εταιρείες που προσανατολίζονται προς την επίτευξη στόχων του ιδιωτικού τομέα ή αν εξαιρείται τουλάχιστον έως κάποιον βαθμό από «κατάσταση ανταγωνισμού» στην αγορά λόγω ειδικής νομικής ή πραγματικής κατάστασης.

Μία ακόμη ένδειξη που συνηγορεί υπέρ της άσκησης καθήκοντος «μη εμπορικού χαρακτήρα» αποτελεί το γεγονός ότι οι οικονομικές ζημίες πρέπει να βαρύνουν την ίδια την οντότητα, αλλά ορίζεται υποχρέωση ανάληψης του κόστους από το κράτος, για παράδειγμα, στη νομοθεσία ή στο καταστατικό, ή σε άλλες συμφωνίες ιδιωτικού δικαίου, ή φαίνεται ότι είναι πολύ πιθανό οι ζημίες αυτές να βαρύνουν το κράτος· το σκεπτικό αυτό υιοθετήθηκε, για παράδειγμα, στην περίπτωση των κρατικών φυλακών ([19]). Με άλλα λόγια, ο χαρακτηρισμός της εμπορικής δραστηριότητας δεν έχει εφαρμογή εάν δεν υφίσταται «οικονομικός κίνδυνος».

Άλλα επιχειρήματα υπέρ της ύπαρξης «μη εμπορικής» δραστηριότητας είναι η πιθανότητα μια εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή να λάβει μέτρα προκειμένου να αποτρέψει την υποχρεωτική εκκαθάριση της οντότητας ή η εν λόγω αρχή να λάβει μέτρα για τη «διάσωση» μιας οντότητας αντί να επιτρέψει την πτώχευσή της ([20]).

Εάν μια οντότητα ασκεί μη εμπορικές δραστηριότητες (επιπλέον των εμπορικών δραστηριοτήτων), οι μη εμπορικές δραστηριότητες έχουν καθοριστική σημασία για την αξιολόγηση του κατά πόσον η εν λόγω οντότητα συνιστά δημόσιο φορέα, ακόμη και αν οι περισσότερες από τις δραστηριότητές της είναι εμπορικές ([21]). Αυτό ισχύει ακόμη και όταν οι εμπορικές δραστηριότητες μιας οντότητας είναι σαφώς διαχωρισμένες από τις μη εμπορικές δραστηριότητές της.

Οι δημόσιοι φορείς στη νομολογία

Κατά την εφαρμογή του ορισμού των δημόσιων φορέων στην πράξη, και ως πιθανή παραπομπή για τον καθορισμό των αρχών και των οντοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού του άρθρου 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τον κατάλογο των κεντρικών κυβερνητικών αρχών —οι οποίες είναι «εθνικές αρχές» κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791— που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

([17]) Βλ., π.χ., C-567/15, LitSpecMet, ECLI:EU:C:2017:736, σκέψη 43· και C-393/06, Ing. Aigner (2008), ECLI:EU:C:2008:213.
([18]) Βλ., π.χ., C-567/15, LitSpecMet, ECLI:EU:C:2017:736, σκέψη 44.
([19]) C-283/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, ECLI:EU:C:2003:544.
([20]) C-18/01, Korhonen κ.λπ., ECLI:EU:C:2003:300 σκέψη 91.
([21]) C-360/96, Gemeente Arnhem, ECLI:EU:C:1998:525, σκέψη 55.

Παραδείγματα οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί από τη νομολογία ως μη βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα αποτελούν οι εξής ([22]):

— ισπανική οντότητα που είναι επιφορτισμένη με την παροχή υποστηρικτικών δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν σωφρονιστικούς σκοπούς ([23])·

— Funeral Vienna Ltd. (Bestattung Wien GmbH) ([24])·

— Fernwärme Wien Gesellschaft m.b.H. ([25])·

— Telekom Austria AG ([26])·

— μη κερδοσκοπικός στεγαστικός οργανισμός ([27]) ([28]).

4. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5

4.1. Υποχρέωση μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας

Το άρθρο 5 είναι νέο σε σύγκριση με την οδηγία 2012/27/ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι η συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας όλων των δημόσιων φορέων μειώνεται κατά τουλάχιστον 1,9 % ετησίως, σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021.

Η μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας θα πρέπει να προέρχεται κυρίως από βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες ([29]).

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να εξαιρέσουν τους τομείς των δημόσιων μεταφορών και των ενόπλων δυνάμεων από αυτή την υποχρέωση. Ως εκ τούτου, θα μπορούσαν να εξαιρεθούν και οι δύο τομείς ή ένας εξ αυτών. Ωστόσο, είναι σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι πρόκειται για δυνατότητα και όχι για υποχρέωση. Ο τομέας των ενόπλων δυνάμεων είναι ενεργοβόρος και αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο της κατανάλωσης ενέργειας από τον δημόσιο τομέα ([30]). Επιπλέον, λόγω των εργασιών του φόρουμ διαβούλευσης για τη βιώσιμη ενέργεια στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας ([31]), οι οποίες ξεκίνησαν το 2016, ο τομέας της άμυνας έχει εξοικειωθεί ευρέως με τις —και κατά κανόνα ευνοϊκότερες— δράσεις για την ενεργειακή απόδοση. Επίσης, ο τομέας των δημόσιων μεταφορών διαθέτει σημαντικό, οικονομικά ελκυστικό δυναμικό ενεργειακής απόδοσης, ιδίως όσον αφορά τον εξηλεκτρισμό των μεταφορών. Επιπροσθέτως, πρόκειται για τον μοναδικό οικονομικό τομέα στον οποίο η κατανάλωση ενέργειας αυξάνεται σταθερά με την πάροδο των ετών. Ως εκ τούτου, συνιστάται στα κράτη μέλη να αξιολογήσουν προσεκτικά τη δυνητική συμβολή των τομέων των ενόπλων δυνάμεων και των δημόσιων μεταφορών στην επίτευξη των εθνικών στόχων και να εξετάσουν το ενδεχόμενο άρσης των κανονιστικών και νομοθετικών φραγμών για την πλήρη αξιοποίησή τους.

([22]) Τα παραδείγματα αυτά χρησιμεύουν μόνο ως κατά προσέγγιση σημείο αναφοράς. Απαιτείται πάντοτε κατά περίπτωση εξέταση.

([23]) C-283/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, ECLI:EU:C:2003:544.

([24]) C-373/00, Adolf Truley, ECLI:EU:C:2003:110.

([25]) C-393/06, Ing. Aigner, ECLI:EU:C:2008:213.

([26]) C-324/98, Telaustria και Telefonadress, ECLI:EU:C:2000:669.

([27]) Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας OGH, 31.1.2002, 6 Ob 236/01a.

([28]) Για την ερμηνεία του κριτηρίου του βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα, βλ. επίσης για παράδειγμα την υπόθεση C-373/00, ECLI:EU:C:2003:110· την υπόθεση C-360/96, Gemeente Arnhem και Gemeente Rheden κατά BFI Holding (1998), ECLI:EU:C:1998:525· την υπόθεση C-18/01, Korhonen κ.λπ. (2003), ECLI:EU:C:2003:300· και την υπόθεση C-283/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας (2003), ECLI:EU:C:2003:544.
Για την ερμηνεία του κριτηρίου της χρηματοδότησης, βλ. για παράδειγμα την υπόθεση C-380/98, The Queen κατά H.M. Treasury, ex parte The University of Cambridge (2000), ECLI:EU:C:2000:529· την υπόθεση C-115/12 P, Γαλλία κατά Επιτροπής (2013), ECLI:EU:C:2013:596· και για τη διαφοροποίηση από την έμμεση χρηματοδότηση π.χ. την υπόθεση C-337/06, Bayerischer Rundfunk (2007), ECLI:EU:C:2007:786· ή την υπόθεση C-300/07, Hans & Christophorus Oymanns GbR, Orthopädie Schuhtechnik κατά AOK Rheinland/Hamburg (2009), ECLI:EU:C:2009:358.
Για την ερμηνεία του κριτηρίου της διοίκησης βλ. για παράδειγμα την υπόθεση C-380/98, The Queen κατά H.M. Treasury, ex parte The University of Cambridge (2000), ECLI:EU:C:2000:529· την υπόθεση C-237/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας (2001), ECLI:EU:C:2001:70· και για τη διαφοροποίηση από την έμμεση χρηματοδότηση π.χ. την υπόθεση C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria AG κ.λπ. κατά Strohal Rotationsdruck GesmbH (1998), ECLI:EU:C:1998:4.

([29]) Για την αιτιολόγηση της υποχρέωσης μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας αναφέρεται ότι «*ο δημόσιος τομέας αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την προώθηση της στροφής της αγοράς προς αποδοτικότερα προϊόντα, κτίρια και υπηρεσίες, καθώς και για την πρόκληση αλλαγών συμπεριφοράς στην κατανάλωση ενέργειας από πολίτες και επιχειρήσεις. Επιπλέον, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας με μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μπορεί να απελευθερώσει δημόσιους πόρους για άλλους σκοπούς. Οι δημόσιοι φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο οφείλουν να διαδραματίσουν υποδειγματικό ρόλο όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση*». Επομένως, για την επίτευξη του στόχου της μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας δίνεται έμφαση στα μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

([30]) https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/05-01-24-defence-energy-factsheet.pdf.

([31]) https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/consultation-forum/.

Μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η οποία για τη διάταξη αυτή ανέρχεται σε τέσσερα έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος (δηλαδή έως τις 11 Οκτωβρίου 2027), ο στόχος μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας είναι ενδεικτικός και καθίσταται υποχρεωτικός μόνο μετά την παρέλευση της εν λόγω ημερομηνίας.

Επιπλέον, η υποχρέωση μείωσης της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά 1,9 % δεν ισχύει για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων έως την 31η Δεκεμβρίου 2026, ενώ για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων δεν ισχύει έως την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Δεν επιδιώκεται μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνεται με μείωση του επιπέδου δημόσιας υπηρεσίας κάτω από την πραγματική ζήτηση.

Πίνακας 1

Επισκόπηση των υποχρεώσεων όσον αφορά τον δημόσιο τομέα

Υποχρέωση	Έναρξη της υποχρέωσης	Συχνότητα
Μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας		
Προσδιορισμός της βάσης αναφοράς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για το ημερολογιακό έτος 2021	Έως την 11η Οκτωβρίου 2027	Ά.Α.
Για όλους τους δημόσιους φορείς, πλην των δημόσιων φορέων τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων: μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά τουλάχιστον 1,9 %	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ετησίως
Για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων: μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά τουλάχιστον 1,9 % ετησίως	1η Ιανουαρίου 2027	Ετησίως
Για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων: μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά τουλάχιστον 1,9 % ετησίως	1η Ιανουαρίου 2030	Ετησίως
Απαιτήσεις πολιτικής όσον αφορά τη στήριξη των δημόσιων φορέων		
Διασφάλιση ότι όλες οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θεσπίζουν ειδικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα οικεία εργαλεία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Διασφάλιση ότι όλες οι αρχές, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, συμμετέχουν ενεργά στην εφαρμογή των πολιτικών που σχετίζονται με την ενεργειακή φτώχεια	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Στήριξη στους δημόσιους φορείς για την εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Ενθάρρυνση των δημόσιων φορέων να λαμβάνουν υπόψη τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα καθ' όλο τον κύκλο ζωής κατά την υλοποίηση επενδύσεων σε δημόσια κτίρια	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Ενθάρρυνση των δημόσιων φορέων να βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, μεταξύ άλλων μέσω της αντικατάστασης μη αποδοτικών καυστήρων	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Κατάλογος κτιρίων		
Δημοσιοποίηση καταλόγου των θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων και πρόσβαση του κοινού σε αυτόν	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ά.Α.
Επικαιροποίηση του καταλόγου	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ανά διετία
Υποχρέωση ανακαίνισης		
Εκτίμηση του στόχου του 3 % με βάση το συνολικό εμβαδόν δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων, που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, από την 1η Ιανουαρίου 2024	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ά.Α.
Ανακαίνιση του 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ετησίως

Υποχρέωση	Έναρξη της υποχρέωσης	Συχνότητα
Διαπραγμάτευση με τους ιδιοκτήτες κτιρίων ώστε αυτά να καταστούν κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας (ΚΣΜΚΕ) ή κτίρια μηδενικών εκπομπών (ΚΜΕ)	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Εναλλακτική προσέγγιση		
Γνωστοποίηση στην Επιτροπή της προβλεπόμενης εξοικονόμησης ενέργειας που θα αναμενόταν να επιτευχθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2030 με την κύρια προσέγγιση	Έως την 31η Δεκεμβρίου 2023	Ά.Α.
Επίτευξη ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας που είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με εκείνη που επιτυγχάνεται με την κύρια προσέγγιση	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ετησίως
Έκδοση διαβατηρίου ανακαίνισης για κτίρια που αντιπροσωπεύουν το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Ετησίως
Ανακαίνιση κτιρίων για τα οποία έχει εκδοθεί διαβατήριο ανακαίνισης με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ	Έως το 2040	Ά.Α.
Ενεργειακή απόδοση στις δημόσιες συμβάσεις		
Αγορά μόνο προϊόντων, υπηρεσιών, κτιρίων και έργων υψηλής ενεργειακής απόδοσης	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Εφαρμογή της αρχής της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Εξέταση, κατά περίπτωση, ευρύτερων πτυχών βιωσιμότητας	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Κατά τη σύναψη συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο, αξιολόγηση της σκοπιμότητας της σύναψης μακροχρόνιων συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Αγορά της δέσμης προϊόντων που πληροί το κριτήριο της ανώτερης διαθέσιμης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Εξέταση των κριτηρίων της Ένωσης για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις ή διαθέσιμων ισοδύναμων εθνικών κριτηρίων	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση
Δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο των συμβάσεων στην ενεργειακή απόδοση	Ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	Σε συνεχή βάση

4.1.1. *Προσδιορισμός της βάσης αναφοράς*

Βασικές αρχές

Ως βάση αναφοράς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας ορίζεται η συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας όλων των δημόσιων φορέων ενός κράτους μέλους κατά το έτος αναφοράς, με βάση την οποία θα παρακολουθείται η επίτευξη του στόχου κατά τα επόμενα έτη. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ως έτος αναφοράς ορίζεται το ημερολογιακό έτος 2021.

Το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ισχύει για τους δημόσιους φορείς (βλ. ενότητα 3) στο σύνολό τους.

Η υποχρέωση καλύπτει τη συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας από όλους τους δημόσιους τομείς, συμπεριλαμβανομένων, συνεπώς, των δημόσιων κτιρίων, της υγειονομικής περίθαλψης, του χωροταξικού σχεδιασμού, της διαχείρισης των υδάτων και της επεξεργασίας λυμάτων, του καθαρισμού λυμάτων και υδάτων, της διαχείρισης αποβλήτων, του δημόσιου φωτισμού, της εκπαίδευσης και των κοινωνικών υπηρεσιών, των ΤΠΕ ([32]).

Η τελική κατανάλωση ενέργειας των δημόσιων φορέων αναφέρεται στην ενέργεια που καταναλώνεται από τις δραστηριότητες των δημόσιων φορέων, για παράδειγμα σε κτίρια, εγκαταστάσεις, χώρους, συσκευές, οχήματα κ.λπ. που ανήκουν σε δημόσιους φορείς ή χρησιμοποιούνται από αυτούς.

([32]) Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ως τελική κατανάλωση ενέργειας νοείται το σύνολο της ενέργειας που παρέχεται στη βιομηχανία, στις μεταφορές (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής κατανάλωσης από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές), στα νοικοκυριά, στις δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, στη γεωργία, στη δασοκομία, στην αλιεία και σε άλλους τομείς τελικής χρήσης. Ωστόσο, από τον ορισμό εξαιρούνται η κατανάλωση ενέργειας από τα καύσιμα της διεθνούς ναυτιλίας, η ενέργεια του περιβάλλοντος και οι παραδόσεις στον τομέα της μετατροπής και στον τομέα της ενέργειας, καθώς και οι απώλειες λόγω μεταφοράς και διανομής, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008. Περιλαμβάνεται επίσης η ιδιοπαραγόμενη ενέργεια, όπως η θερμότητα ή η ηλεκτρική ενέργεια από ηλιακούς συλλέκτες, υδροηλεκτρική ενέργεια ή αιολική ενέργεια.

Η συλλογή όλων των αναγκαίων δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας για το έτος αναφοράς, καθώς και για τα έτη που καλύπτονται από την υποχρέωση, απαιτεί τη συλλογή περιεκτικών δεδομένων από τη βάση προς την κορυφή, με τη συμμετοχή όλων των δημόσιων φορέων του κράτους μέλους, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης. Υπό την έννοια αυτή, θα περιλαμβάνονται δημόσιοι φορείς από τους τομείς της άμυνας και των μεταφορών, σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος επιλέξει να συνυπολογίσει τη μείωση της ενέργειας από τους εν λόγω τομείς στους επιτευχθέντες στόχους του άρθρου 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Η διάθεση των υφιστάμενων ενοποιημένων στοιχείων από τις στατιστικές ενέργειας είναι δυνατή μόνο για επιλεγμένα τμήματα του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ([33]), και μπορεί να περιλαμβάνει διαφορετικές οντότητες. Με την πρόβλεψη διετούς μεταβατικής περιόδου, πέραν της διετούς περιόδου μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη θα έχουν στη διάθεσή τους επιπλέον χρόνο για τη θέσπιση των διαδικασιών συλλογής δεδομένων σχετικά με την τελική κατανάλωση ενέργειας που θα καλύπτουν όλους τους δημόσιους φορείς. Κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν κατ' εκτίμηση δεδομένα για τη βάση αναφοράς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Μετά την παρέλευση της εν λόγω τετραετούς περιόδου, έως την 11η Οκτωβρίου 2027, ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να ισχύει η υποχρέωση, τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν προσαρμόσει τη βάση αναφοράς και να την έχουν ευθυγραμμίσει πλήρως με την πραγματική τελική κατανάλωση ενέργειας όλων των δημόσιων φορέων. Εάν διαπιστωθεί ότι έχουν παραλειφθεί μεμονωμένοι δημόσιοι φορείς, η βάση αναφοράς πρέπει να διορθωθεί. Σε κάθε περίπτωση, συνιστάται η έναρξη της συλλογής δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας από όλους τους δημόσιους φορείς μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας. Το έτος αναφοράς παραμένει αμετάβλητο και ενδέχεται να υπάρξουν πρόσθετες δυσκολίες κατά τη συλλογή δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας από το 2021 μετά την παρέλευση αρκετών ετών.

Οι δημόσιοι φορείς θα έχουν συνήθως τη δυνατότητα να αντλούν δεδομένα τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τα τιμολόγιά τους με βάση τα μετρούμενα δεδομένα ετήσιας κατανάλωσης ([34]). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πληροφορίες σχετικά με την τελική κατανάλωση ενέργειας συγκεντρώνονται σε συστήματα λογιστικής, ενεργειακής λογιστικής ή παρακολούθησης της ενέργειας, τα οποία τελούν υπό τη διαχείριση δημόσιων αρχών.

Εάν η κατανάλωση ενέργειας των δημόσιων φορέων περιλαμβάνεται στην κατάσταση λειτουργικών δαπανών, για παράδειγμα όταν ένας δημόσιος φορέας ενοικιάζει τμήμα κτιρίου στο οποίο το κόστος της ενέργειας καλύπτεται αρχικά από τον ιδιοκτήτη και στη συνέχεια κατανέμεται στους ενοικιαστές, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και αυτή η τελική κατανάλωση ενέργειας.

Εάν η ενέργεια που χρησιμοποιείται σε δημόσιο κτίριο ή εγκατάσταση καταναλώνεται από οντότητα διαφορετική από τον δημόσιο φορέα, για παράδειγμα από ενοικιαστή δημόσιου κτιρίου, όπως οι ενοικιαστές κοινωνικών κατοικιών, η εν λόγω κατανάλωση ενέργειας δεν περιλαμβάνεται στην τελική κατανάλωση ενέργειας του δημόσιου φορέα.

Όσον αφορά την παραγωγή φωτοβολταϊκής και ηλιακής θερμικής ενέργειας, το μερίδιο της ιδιοκατανάλωσης από τη δημόσια αρχή αποτελεί μέρος της τελικής κατανάλωσης ενέργειας ([35]). Το μερίδιο της παραγωγής φωτοβολταϊκής ή ηλιακής θερμικής ενέργειας που διοχετεύεται στο δίκτυο ή παρέχεται σε εξωτερικούς παραγωγούς-καταναλωτές μιας ενεργειακής κοινότητας δεν συνυπολογίζεται ως τελική κατανάλωση ενέργειας του δημόσιου φορέα παραγωγής.

Στην περίπτωση της παροχής ενέργειας μέσω αντλίας θερμότητας, συνυπολογίζεται μόνο η ηλεκτρική ενέργεια που απαιτείται για τη λειτουργία της αντλίας θερμότητας ([36]), Δεν συνυπολογίζεται η θερμότητα του περιβάλλοντος.

Ανάλυση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας

Τα δεδομένα τελικής κατανάλωσης ενέργειας για το έτος αναφοράς, καθώς και για τα επόμενα έτη, θα πρέπει να συλλέγονται σε κατάλληλο επίπεδο ανάλυσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, με βάση τις ακόλουθες παραμέτρους:

— εφαρμογή ορθών και κατανοητών διαδικασιών προσαρμογής σύμφωνα με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις (βλ. ενότητα 4.1.3)·

([33]) Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή έχει αναπτύξει μια πρότυπη λύση λογισμικού για τη συλλογή και την παρακολούθηση των δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας από δημόσιους φορείς, την οποία παρέχει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

([34]) Δεδομένου ότι ο στόχος καθορίζεται σε ετήσια βάση, δεν είναι αναγκαία η συλλογή δεδομένων κατανάλωσης σε υψηλότερο επίπεδο ανάλυσης, όπως τα δεδομένα μηνιαίας κατανάλωσης.

([35]) Όσον αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς συλλέκτες, στις περισσότερες περιπτώσεις η ποσότητα ιδιοκατανάλωσης μπορεί να υπολογιστεί με βάση τα μετρούμενα δεδομένα. Όσον αφορά την παραγωγή ηλιακής θερμικής ενέργειας, όπου στην πλειονότητα των περιπτώσεων δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα μέτρησης, η ιδιοκατανάλωση μπορεί να προσδιοριστεί με τη χρήση εκτιμήσεων μηχανικού σύμφωνα με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις, εφόσον η εκπόνηση των εκτιμήσεων δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητη επιβάρυνση.

([36]) Σε σπάνιες περιπτώσεις, η αντλία θερμότητας μπορεί επίσης να λειτουργεί με κινητήρα αερίου.

— διευκόλυνση της διενέργειας ελέγχου ευλογοφάνειας της βάσης αναφοράς της κατανάλωσης και της κατανάλωσης κατά τα επόμενα έτη στο πλαίσιο της απαιτούμενης υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ([37]).

Παρά το γεγονός ότι δεν προβλέπεται επίσημη ελάχιστη ανάλυση στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 και, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν άλλους τρόπους ανάλυσης των δεδομένων, στον πίνακα 2 παρουσιάζεται παράδειγμα πιθανού κατάλληλου επιπέδου ανάλυσης των δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας που πρέπει να συλλέγονται για κάθε δημόσιο φορέα για το έτος αναφοράς, καθώς και για τα επόμενα έτη. Η ανάλυση που υποδεικνύεται βασίζεται στην προσέγγιση που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των ενεργειακών ελέγχων και είναι επαρκώς λεπτομερής για τους προαναφερόμενους σκοπούς. Συνήθως, όλα αυτά τα δεδομένα είναι δυνατό να συλλέγονται από λογαριασμούς ενέργειας και να συγκεντρώνονται στα υφιστάμενα συστήματα ενεργειακής λογιστικής. Επιπλέον, συνιστάται όλοι οι δημόσιοι φορείς ενός κράτους μέλους να καταγράφουν τα οικεία δεδομένα τελικής κατανάλωσης ενέργειας με τον ίδιο μορφότυπο. Οι υποτομείς και οι δραστηριότητες της πρώτης στήλης είναι επίσης επαρκείς για την εκπλήρωση της υποχρέωσης ανάλυσης της κατανάλωσης των δημόσιων φορέων ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

([37]) Το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται στην ανά τομέα παρουσίαση της ποσότητας μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί. Ομοίως, μπορεί να θεωρηθεί ότι η ετήσια έκθεση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ανάλυση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας ανά τομέα. Μολονότι στο άρθρο 5 παράγραφος 5 της εν λόγω οδηγίας δεν περιγράφεται λεπτομερώς ποιοι τομείς πρέπει να παρουσιάζονται, τόσο η πιθανή εξαίρεση για τις δημόσιες μεταφορές όσο και οι επιτρεπόμενες προσαρμογές προϋποθέτουν επαρκή ανάλυση των δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας σύμφωνα με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις.

Πίνακας 2

Πεδία δεδομένων για τη συλλογή δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας (βάση αναφοράς και ετήσιες εκθέσεις) ανά δημόσιο φορέα

Τομείς κατανάλωσης και δημόσιες υπηρεσίες	Ηλεκτρική ενέργεια (1)	Τηλεθέρμανση	Τηλεψύξη	Φυσικό αέριο	Πετρέλαιο θέρμανσης	Βενζίνη	Ντίζελ	Συσσωματώματα ξύλου	Θρύμματα ξύλου	Στερεό καύσιμο βιομάζας	Στερεό ορυκτό καύσιμο	Βιοαέριο	Άλλα καύσιμα	ΣΥΝΟΛΟ
Ενεργειακή κατανάλωση κτιρίων														
Κτίρια γραφείων και διοίκησης														
Κτίρια νοσοκομείων και μονάδων υγειονομικής περίθαλψης														
Σχολεία και βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί														
Πανεπιστήμια														
Κτίρια εργοστασίων και συνεργείων														
Άλλα δημόσια κτίρια (ιδιόκτητα ή μισθωμένα)														
Κατανάλωση ενέργειας για διαδικασίες														
Δημόσιος φωτισμός														
Ύδρευση														
Επεξεργασία λυμάτων														
Διαχείριση αποβλήτων														
Άλλες διαδικασίες														
Κατανάλωση ενέργειας για υπηρεσίες κινητικότητας														
Δημόσιες μεταφορές (2)														
Στόλος οχημάτων που ανήκουν σε δημόσιο φορέα για άλλους σκοπούς εκτός των δημόσιων μεταφορών														
Ένοπλες δυνάμεις (3)														
ΣΥΝΟΛΟ														

(1) Προαιρετική επέκταση: Όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, θα ήταν σκόπιμο να γίνεται περαιτέρω διαφοροποίηση (π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα για θέρμανση, ψύξη και άλλους σκοπούς, ίδια κατανάλωση από την παραγωγή φωτοβολταϊκής ενέργειας), αλλά τα δεδομένα αυτά ενδέχεται να είναι διαθέσιμα μόνο εάν χρησιμοποιήθηκαν ειδικοί τοπικοί μετρητές.

(2) Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συνυπολογίσει τη μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τις δημόσιες μεταφορές για την εκπλήρωση της υποχρέωσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, πρέπει να καθοριστεί ειδική βάση αναφοράς για τον συγκεκριμένο τομέα (βλ. ενότητα 4.1).

(3) Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συνυπολογίσει τη μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τον τομέα των ενόπλων δυνάμεων για την εκπλήρωση της υποχρέωσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1, πρέπει να καθοριστεί ειδική βάση αναφοράς για τον συγκεκριμένο τομέα (βλ. ενότητα 4.1). Επιπλέον, η συλλογή δεδομένων κατανάλωσης ενέργειας για τον τομέα των ενόπλων δυνάμεων μπορεί να περιορίζεται στα υποτμήματα που δεν καλύπτονται από το απόρρητο για λόγους ασφάλειας.

Βάση αναφοράς της κατανάλωσης ενέργειας για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων και με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, η υποχρέωση μείωσης της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας δεν ισχύει για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων έως την 31η Δεκεμβρίου 2026, ενώ για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων δεν ισχύει έως την 31η Δεκεμβρίου 2029. Για αμφότερες τις ομάδες, ωστόσο, το έτος αναφοράς είναι επίσης το έτος 2021.

Για τον λόγο αυτό, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να μην περιμένουν τη συλλογή δεδομένων όσον αφορά τη βάση αναφοράς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για τις εν λόγω δύο ομάδες δημόσιων φορέων έως την έναρξη της υποχρέωσης, αλλά να ξεκινήσουν τη συλλογή αμέσως μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Ωστόσο, αυτές οι δύο ομάδες έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο χρόνο για τη θέσπιση των αναγκαίων διαδικασιών και για την ολοκλήρωση της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

Ειδική βάση αναφοράς της κατανάλωσης ενέργειας για εξαιρούμενους τομείς

Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συνυπολογίσει τις μειώσεις της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνονται στους τομείς των δημόσιων μεταφορών ή των ενόπλων δυνάμεων στον στόχο μείωσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τότε πρέπει να καθοριστεί συγκεκριμένη βάση αναφοράς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, η οποία θα χρησιμεύει μόνο για τον υπολογισμό της μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνεται σε αυτούς τους συγκεκριμένους τομείς. Το έτος αναφοράς είναι το 2021, όπως και για όλους τους άλλους δημόσιους φορείς. Από τη διαφορά μεταξύ της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά το έτος αναφοράς και της πραγματικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε συγκεκριμένο έτος προκύπτει η μείωση της κατανάλωσης που μπορεί να συνυπολογιστεί στον στόχο μείωσης κατά το εν λόγω έτος. Τα δεδομένα για τις ένοπλες δυνάμεις είναι δυνατό να συλλέγονται και να παρέχονται σε συγκεντρωτικό επίπεδο.

Τα κράτη μέλη διαθέτουν διακριτική ευχέρεια κατά την εφαρμογή της επιλογής αυτής, και δύνανται να την χρησιμοποιούν για ένα ή περισσότερα έτη και για τον έναν ή για αμφότερους τους τομείς.

4.1.2. *Υπολογισμός των στόχων μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για κάθε έτος*

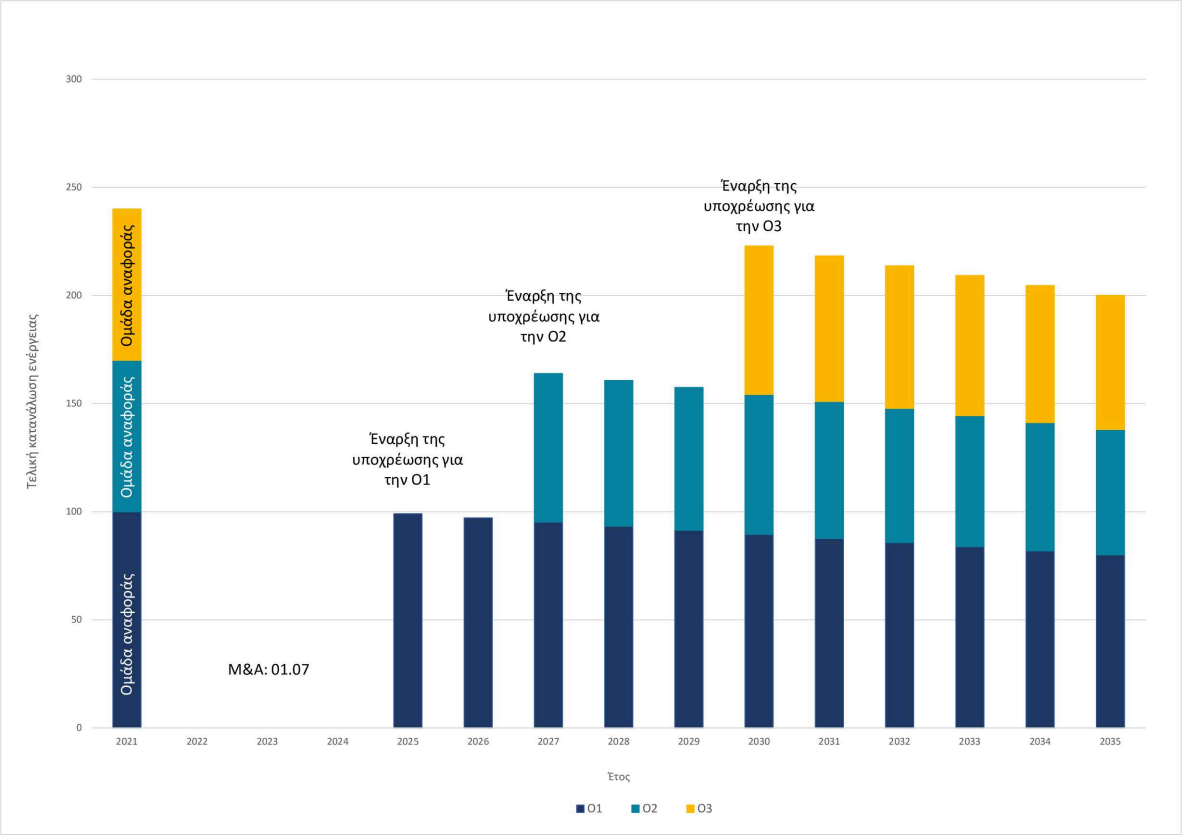
Λόγω της σταδιακής ένταξης δημόσιων φορέων σε διοικητικές μονάδες διαφορετικού μεγέθους, όπως περιγράφεται ανωτέρω, η υποχρέωση μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας πρέπει να υπολογίζεται χωριστά για κάθε ομάδα δημόσιων φορέων.

Αφού οριστεί η βάση αναφοράς για κάθε ομάδα χωριστά, δηλαδή για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων και για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων, αλλά άνω των 5 000 κατοίκων, τότε ο στόχος μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για κάθε έτος μπορεί να εκφραστεί ως μέγιστη τελική κατανάλωση ενέργειας.

Με βάση τις κατά παραδοχή τιμές αναφοράς για τις τρεις ομάδες των δημόσιων φορέων διοικητικών μονάδων διαφορετικού μεγέθους, στο διάγραμμα 1 κατωτέρω απεικονίζεται ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσεται η μέγιστη τελική κατανάλωση ενέργειας με την πάροδο του χρόνου, με αφετηρία το έτος 2025. Κατά το έτος 2025, η υποχρέωση αποτελεί κατ' αναλογία υποχρέωση, η οποία ξεκινά από την 11η Οκτωβρίου του έτους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επιτύχουν την πλήρη ποσότητα της μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κατά 1,9 % σε σύγκριση με τη βάση αναφοράς, αλλά μόνο το κατ' αναλογία μέρος ολόκληρου του έτους που ξεκινά με την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, δηλαδή 0,4 %. Επιπλέον, οι στόχοι είναι ενδεικτικοί για τα τέσσερα πρώτα έτη μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας. Αναλυτικοί μαθηματικοί τύποι για τον υπολογισμό του στόχου μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για κάθε έτος περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Διάγραμμα 1

Παράδειγμα της σταδιακής εξέλιξης των στοχευόμενων τιμών της τελικής κατανάλωσης ενέργειας [κατά παραδοχή τιμές για την «ομάδα αναφοράς 1» (O1) = 100 μονάδες ενέργειας· «ομάδα αναφοράς 2» (O2· δημόσιοι φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων και άνω των 5 000 κατοίκων) = 70· «ομάδα αναφοράς 3» (O3, δημόσιοι φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων) = 70· για το έτος 2025 εφαρμόζεται κατ' αναλογία στόχος]

Εάν διορθωθεί η βάση αναφοράς, για παράδειγμα, μετά τη μεταβατική περίοδο, με την αντικατάσταση των κατ' εκτίμηση τιμών με τις πραγματικές τιμές, ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο κατά τα επόμενα έτη ([38]), οι στόχοι πρέπει να επανυπολογιστούν με τις νέες τιμές αναφοράς.

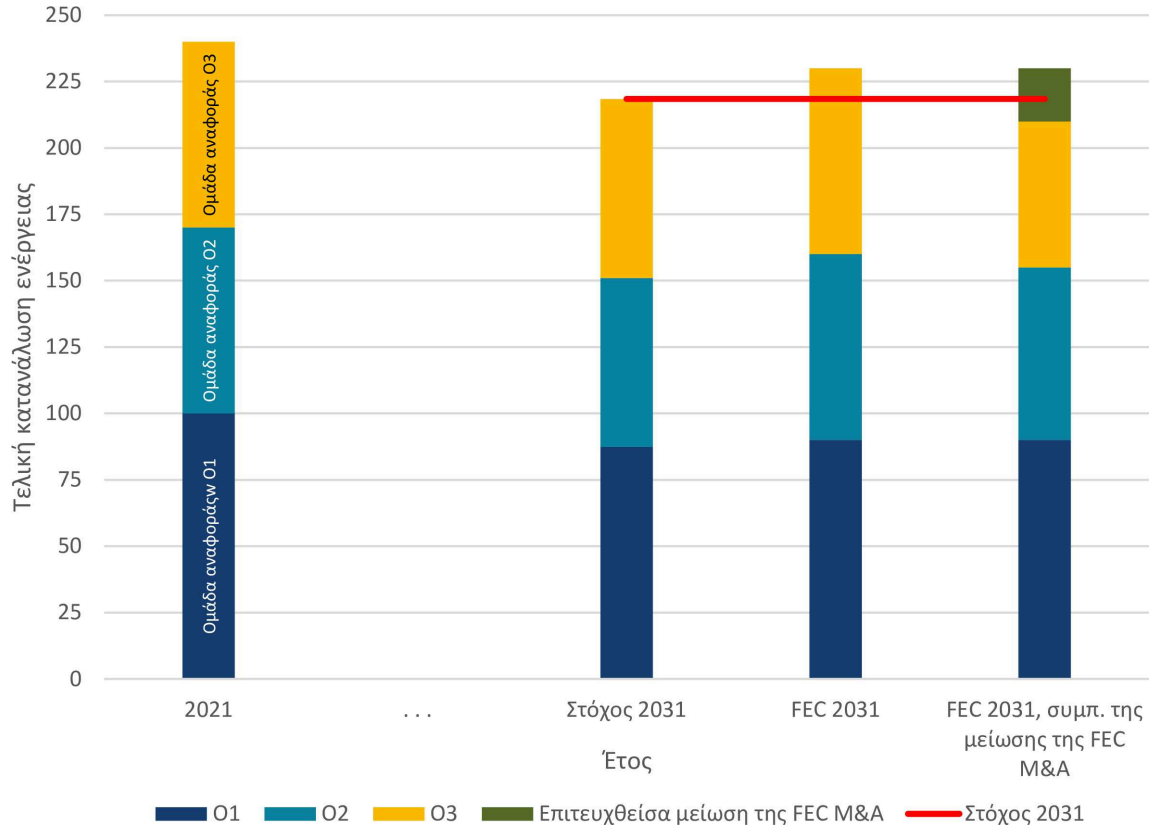
Για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εκπλήρωση της υποχρέωσης, συνιστάται η χρήση ημερολογιακών ετών, διότι ως βάση αναφοράς πρέπει να καθοριστεί το ημερολογιακό έτος 2021 και για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα απαιτούνται περίοδοι υποβολής εκθέσεων δύο ημερολογιακών ετών.

Ο στόχος μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε ένα συγκεκριμένο έτος επιτυγχάνεται εάν η πραγματική τελική κατανάλωση ενέργειας, ενδεχομένως μετά την προσαρμογή ορισμένων στοιχείων της τελικής κατανάλωσης ενέργειας (βλ. ενότητα 4.1.3), είναι χαμηλότερη από τη μέγιστη τελική κατανάλωση ενέργειας κατά το εν λόγω έτος. Στο διάγραμμα 2 κατωτέρω παρουσιάζεται η επαλήθευση της επίτευξης του στόχου με χρήση του παραδείγματος του έτους 2031. Ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί από όλους τους δημόσιους φορείς μαζί κατά το έτος 2031 είναι το άθροισμα των τιμών αναφοράς για καθεμία από τις ομάδες των δημόσιων φορέων διοικητικών μονάδων διαφορετικού μεγέθους. Επιπλέον, το παράδειγμα δείχνει τον τρόπο με τον οποίο η συμπερίληψη των μειώσεων της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τους τομείς των δημόσιων μεταφορών και των ενόπλων δυνάμεων μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου, δεδομένου ότι μπορούν να αφαιρεθούν από την πραγματική τελική κατανάλωση ενέργειας κατά το συγκεκριμένο έτος.

([38]) Για παράδειγμα, εάν καταργηθούν δημόσιοι φορείς, π.χ. λόγω ιδιωτικοποίησης, τότε η κατάργηση αυτή πρέπει να αντικατοπτρίζεται στη βάση αναφοράς, καθώς και στην ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (βλ. ενότητα 4.1.3).

Διάγραμμα 2

Επαλήθευση της επίτευξης του στόχου με χρήση του παραδείγματος του έτους 2031, μία φορά χωρίς και μία φορά με συνεκτίμηση των μειώσεων της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τους τομείς των δημόσιων μεταφορών και των ενόπλων δυνάμεων

4.1.3. *Καταγραφή της μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για κάθε έτος*

Κάθε έτος, με αφετηρία το έτος 2025, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επαναλαμβάνουν τη συλλογή δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας των δημόσιων φορέων χρησιμοποιώντας την ίδια μεθοδολογία και την ίδια δομή δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων για τον ορισμό της βάσης αναφοράς. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα δεδομένα για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων πρέπει να συλλέγονται με αφετηρία το 2027. Για τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων, η συλλογή των δεδομένων αυτών ξεκινά από το 2030. Τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιθυμούν να αξιολογήσουν αν λειτουργεί πράγματι η διαδικασία συλλογής δεδομένων, καθώς και αν μπορεί να παρατηρηθεί τάση μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στους εν λόγω δημόσιους φορείς. Συνεπώς, ενδέχεται να είναι σκόπιμο η συλλογή δεδομένων να ξεκινήσει παράλληλα με τους άλλους δημόσιους φορείς για τους οποίους η υποχρέωση μείωσης ξεκινά το 2025.

Το άρθρο 5 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 επιτρέπει ρητά στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις κλιματικές διακυμάνσεις στο εσωτερικό τους κατά τον υπολογισμό της τελικής κατανάλωσης ενέργειας των δημόσιων φορέων τους.

Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των γενικών στόχων της οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν περαιτέρω προσαρμογές κατά τον υπολογισμό της τελικής κατανάλωσης ενέργειας των δημόσιων φορέων τους. Ειδικότερα, οι προσαρμογές αυτές περιλαμβάνουν την προσαρμογή στα μεταβαλλόμενα επίπεδα δημόσιας υπηρεσίας ή προσαρμογές σε περίπτωση προσθήκης, κατάργησης ή αναδιάρθρωσης δημόσιων φορέων. Η προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για τους εν λόγω επιδρώντες παράγοντες θα συμβάλει επίσης στην αποφυγή τυχόν σημαντικών αρνητικών κινήτρων και διαρροών που θα μπορούσαν να προκληθούν από τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, όπως οι μειώσεις της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνονται με εξωτερική ανάθεση ή με τη μείωση των επιπέδων υπηρεσίας.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τις κλιματικές διακυμάνσεις ή άλλους επιδρώντες παράγοντες. Εάν ένα κράτος μέλος επιλέξει να προσαρμόσει την κατανάλωση ενέργειας σε συνάρτηση με τις κλιματικές διακυμάνσεις ή άλλους επιδρώντες παράγοντες, θα πρέπει να παράσχει επαρκείς πληροφορίες για την επεξήγηση του τρόπου υπολογισμού της προσαρμογής και του αντικτύπου της προσαρμογής στην δηλωθείσα τελική κατανάλωση ενέργειας.

Σύμφωνα με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις κατά την προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε συνάρτηση με τις κλιματικές διακυμάνσεις, όπως περιγράφεται ειδικότερα στο πρότυπο ISO 17742 ή στο πρότυπο ISO 50049, η μεθοδολογία προσαρμογής δεν πρέπει να αλλάζει από έτος σε έτος. Επιπλέον, η προσέγγιση προσαρμογής που εφαρμόζεται πρέπει να διέπεται από συνέπεια σε όλους τους τομείς κατανάλωσης και επιτρέπεται να εφαρμόζεται επιλεκτικά για συγκεκριμένα τμήματα κατανάλωσης, π.χ. τομείς, δημόσιες υπηρεσίες ή ομάδες δημόσιων φορέων.

Εάν ένα κράτος μέλος επιλέξει να αλλάξει την επιλεγμένη προσέγγιση μετά την παρέλευση ορισμένων ετών υποβολής εκθέσεων, θα πρέπει να υποβληθεί εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση οποιασδήποτε αλλαγής και, για λόγους συνέπειας, επανυπολογισμός των αριθμητικών στοιχείων της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που δηλώθηκαν για τα προηγούμενα έτη με την εφαρμογή της νέας προσέγγισης που επιλέχθηκε σε όλους τους τομείς και σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό καταδεικνύεται ότι οι υποχρεώσεις του άρθρου εκπληρώνονται με συνέπεια, και μάλιστα ακόμη και με τη χρήση της νέας μεθοδολογίας.

Βάσει των ανωτέρω, στο προσάρτημα Β του παρόντος παραρτήματος περιγράφονται συνοπτικά οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την προσαρμογή των υπολογισμών όσον αφορά την τελική κατανάλωση ενέργειας, οι οποίες θεωρούνται κατάλληλες σύμφωνα με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις. Τα κράτη μέλη δύνανται να αποκλίνουν από την προτεινόμενη διαδικασία για βάσιμους λόγους και με τις δέουσες αιτιολογήσεις.

4.2. **Απαιτήσεις πολιτικής του άρθρου 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791**

Τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να συνθέτουν το «μίγμα πολιτικής» που αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Μολονότι οι διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφοι 3, 4 και 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 παρέχουν ορισμένα υποχρεωτικά εργαλεία, τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάσουν τις συγκεκριμένες πορείες εφαρμογής με υψηλό βαθμό ευελιξίας.

Στις ενότητες που ακολουθούν επισημαίνονται οι σημαντικές απαιτήσεις που αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφοι 3, 4 και 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

4.2.1. *Απαιτήσεις όσον αφορά τα εργαλεία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού*

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλες οι περιφερειακές και τοπικές αρχές θεσπίζουν ειδικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα εργαλεία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού τους. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα πολιτικής, τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα τη χρήση εργαλείων μακροπρόθεσμου σχεδιασμού από όλες τις περιφέρειες και όλους τους δήμους και τα οποία καλύπτουν τουλάχιστον το θέμα της ενεργειακής απόδοσης. Ιδανικά, τα μακροπρόθεσμα σχέδια ενεργειακής απόδοσης θα πρέπει να αποτελούν μέρος ευρύτερων σχεδίων, όπως τα σχέδια απανθρακοποίησης ή βιώσιμης ενέργειας, όπου αυτά υπάρχουν ή βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης.

Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως σημείο αφετηρίας διάφορες μορφές σχεδίων απανθρακοποίησης ή βιώσιμης ενέργειας που αναπτύχθηκαν από τις τοπικές αρχές στο πλαίσιο σχετικών εθνικών και ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών ([39]). Συνήθως, τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης αποτελούν ήδη αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας σχεδιασμού στο πλαίσιο των εν λόγω πρωτοβουλιών. Επιπλέον, στην πλειονότητα των πρωτοβουλιών προβλέπεται κάποιο είδος διασφάλισης της ποιότητας για τα μακροπρόθεσμα σχέδια, καθώς και για τις διαδικασίες εφαρμογής. Επίσης, ορισμένα κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει ήδη να ενσωματώνουν παραμέτρους βιώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης, στα σχέδια χωροταξικής ανάπτυξης ή στα πολεοδομικά σχέδια που εκπονούν οι περιφέρειες και οι δήμοι σε τακτική βάση.

4.2.2. *Μετριασμός της ενεργειακής φτώχειας*

Οι απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα κράτη μέλη όσον αφορά την άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας και την προστασία των ευάλωτων πελατών περιλαμβάνονται στο άρθρο 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 5 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προσθέτει απλώς ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλες οι αρχές, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και των τοπικών αρχών ([40]), συμμετέχουν ενεργά στην εφαρμογή των πολιτικών που σχετίζονται με την ενεργειακή φτώχεια. Ειδικότερα, πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα συμφέροντα των ομάδων προτεραιότητας (άτομα που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια, άτομα που ζουν σε νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και ευάλωτες ομάδες) λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης και ότι μετριάζονται οι σημαντικές αρνητικές, άμεσες ή έμμεσες, επιπτώσεις των μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Αυτό ισχύει για τα μακροπρόθεσμα σχέδια ενεργειακής απόδοσης και απανθρακοποίησης, και ιδίως για τις κοινωνικές κατοικίες που ανήκουν σε περιφερειακές ή τοπικές αρχές, για τα σχέδια και τις πολιτικές που μπορούν επίσης να συνδυαστούν με επιλέξιμα μέτρα και επιλέξιμες επενδύσεις στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα.

([39]) Αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες υποδειγματικές πρωτοβουλίες: σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Σύμφωνο των Δημάρχων καθιέρωσε επιτυχώς το εργαλείο του σχεδίου δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια και το κλίμα (SECAP)· στην περιοχή των γερμανόφωνων χωρών (Γερμανία, Αυστρία και Ελβετία) είναι ευρέως γνωστές οι πρωτοβουλίες «e5» και «Klimabündnis». Οι Κάτω Χώρες έχουν ξεκινήσει εθνικό πρόγραμμα για τη χάραξη περιφερειακών στρατηγικών ενέργειας.

([40]) Οι τοπικές αρχές που έχουν υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ μπορούν να λάβουν στήριξη για τις προσπάθειες σχεδιασμού και εφαρμογής που καταβάλλουν όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια. Το Σύμφωνο συνεργάζεται με το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC) και τον συμβουλευτικό κόμβο της ΕΕ για την ενεργειακή φτώχεια προκειμένου να προσφέρει τη στήριξή του. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.: https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/library/energy_poverty/.

4.2.3. *Στήριξη στους δημόσιους φορείς για την εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης*

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να στηρίζουν τους δημόσιους φορείς, συμπεριλαμβανομένης ενδεχομένως της παροχής οικονομικής και τεχνικής στήριξης, για την εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με την επιφύλαξη των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Κατά γενικό κανόνα, τα κράτη μέλη διαθέτουν διακριτική ευχέρεια κατά τον σχεδιασμό των «δεσμών μέτρων στήριξης» για τους δημόσιους φορείς. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των παραδειγμάτων που παρέχονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, και με βάση την πρακτική πείρα, η στήριξη θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα σημαντικά στοιχεία ([41]):

— τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη για την ενίσχυση του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού όσον αφορά τη βιώσιμη ενέργεια και την απανθρακοποίηση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

— τεχνική υποστήριξη για τις προπαρασκευαστικές εργασίες επενδυτικών έργων, με βάση τα αποτελέσματα του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού («δεξαμενές έργων»)·

— χρηματοδοτική στήριξη για επενδυτικά έργα ενεργειακής απόδοσης, ανακαίνισης ή απανθρακοποίησης, όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ([42])·

— στήριξη της ενσωμάτωσης των ευρύτερων οφελών της ενεργειακής απόδοσης και των παραμέτρων των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα καθ' όλο τον κύκλο ζωής στις επενδυτικές εκτιμήσεις, παραδείγματος χάριν μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων·

— τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Επιπλέον, τα μέτρα στήριξης θα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους τους δημόσιους φορείς. Τα πιλοτικά προγράμματα και τα μέτρα περιορισμένης εμβέλειας δεν επαρκούν.

4.2.4. *Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και αντικατάσταση μη αποδοτικών καυστήρων*

Στο άρθρο 5 παράγραφος 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δίνεται έμφαση στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης παλαιών και μη αποδοτικών καυστήρων ως ιδιαίτερα ελκυστικού μέτρου ενεργειακής απόδοσης που μπορούν να λάβουν οι δημόσιοι φορείς. Δεδομένου ότι η υποχρέωση του άρθρου 5 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται στη μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, η αντικατάσταση των λεβήτων θέρμανσης με χρήση ορυκτών καυσίμων από την τηλεθέρμανση (με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), όταν αυτό είναι εφικτό, ή από αντλίες θερμότητας, θα συνεπαγόταν σημαντικές μειώσεις της τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

5. **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2023/1791**

Το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αντικαθιστά το άρθρο 5 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ. Οι κύριες αλλαγές είναι οι εξής:

— το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης ανακαίνισης του 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων επεκτάθηκε από τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς και χρησιμοποιούνται από την κεντρική δημόσια διοίκηση, ώστε να συμπεριλαμβάνονται όλα τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791·

— το απαιτούμενο επίπεδο ανακαίνισης αυξήθηκε από τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης (όπως ορίζονται στο άρθρο 5 της ΟΕΑΚ) στο πρότυπο ΚΣΜΚΕ (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 3 της ΟΕΑΚ) ή στο πρότυπο ΚΜΕ (όπως ορίζεται στο άρθρο 11 της ΟΕΑΚ)·

— επιπλέον της επίτευξης ισοδύναμου επιπέδου εξοικονόμησης ενέργειας σε ετήσια βάση, η εναλλακτική προσέγγιση επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να καθιερώσουν διαβατήριο ανακαίνισης για κτίρια που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, καθώς και την ανακαίνιση των εν λόγω κτιρίων με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ έως το 2040.

([41]) Για πολλά από τα αναφερόμενα στοιχεία, υπάρχουν προγράμματα και καθεστώτα της ΕΕ που μπορούν να ληφθούν υπόψη, όπως το ELENA, το LIFE, το INTERREG κ.λπ.

([42]) Σύσταση της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του άρθρου 30 όσον αφορά τα εθνικά ταμεία ενεργειακής απόδοσης, τη χρηματοδότηση και την τεχνική υποστήριξη της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj).

Για τη συμμόρφωση με το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη:

— διασφαλίζουν ότι τουλάχιστον το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων, που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, και που έχουν συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου πάνω από 250 m^2, ανακαινίζεται κάθε έτος, προκειμένου να μετατραπούν σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ (προκαθορισμένη προσέγγιση)·

— διαπραγματεύονται με τον ιδιοκτήτη, για κτίρια που καταλαμβάνουν δημόσιοι φορείς αλλά δεν ανήκουν στην κυριότητά τους, με σκοπό τη θέσπιση συμβατικών ρητρών, ώστε το κτίριο να καταστεί τουλάχιστον ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ, ιδίως όταν φθάνει σε σημείο ενεργοποίησης, όπως ανανέωση της μίσθωσης, αλλαγή χρήσης, σημαντικές εργασίες επισκευής ή συντήρησης·

— καταρτίζουν, δημοσιοποιούν και καθιστούν προσβάσιμο στο κοινό κατάλογο των δημόσιων κτιρίων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να εφαρμόσουν εναλλακτική προσέγγιση, η οποία συνίσταται στην επίτευξη ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας τουλάχιστον ισοδύναμης με εκείνη που επιτυγχάνεται μέσω της προκαθορισμένης προσέγγισης. Για τους σκοπούς της εφαρμογής εναλλακτικής προσέγγισης, τα κράτη μέλη:

— εκτιμούν την εξοικονόμηση ενέργειας που θα προέκυπτε από τις ανακαινίσεις με βάση το άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, χρησιμοποιώντας ενδεδειγμένες συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων πριν και μετά την ανακαίνιση προκειμένου αυτά να μετατραπούν σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ·

— διασφαλίζουν ότι, σε ετήσια βάση, καθιερώνεται διαβατήριο ανακαίνισης για κτίρια που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς. Για τα εν λόγω κτίρια, η ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ πρέπει να επιτευχθεί το αργότερο έως το 2040.

Τα κτίρια που καλύπτονται από το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 είναι θερμαινόμενα και/ή ψυχόμενα κτίρια, τα οποία ανήκουν σε δημόσιους φορείς ή χρησιμοποιούνται από αυτούς, με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου άνω των 250 m^2 (άρθρο 6 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας). Το κτίριο πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τον ορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 1 της ΟΕΑΚ, όπου ως «κτίριο» νοείται «στεγασμένη κατασκευή με τοίχους, για την οποία χρησιμοποιείται ενέργεια προς ρύθμιση των κλιματικών συνθηκών εσωτερικού χώρου». «Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου»: το εμβαδόν των δαπέδων κτιρίου ή μέρους κτιρίου στο οποίο χρησιμοποιείται ενέργεια για τη ρύθμιση των κλιματικών συνθηκών στο εσωτερικό του (άρθρο 2 σημείο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791). Αυτό σημαίνει ότι εξαιρούνται από την υποχρέωση κτίρια όπως μη θερμαινόμενα συνεργεία ή αποθήκες. Στον πίνακα 3 παρέχεται επισκόπηση των διαφόρων υποχρεώσεων σύμφωνα με τις κατηγορίες κτιρίων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Πίνακας 3

Πεδίο εφαρμογής των διαφόρων υποχρεώσεων του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791

Κατηγορία		Περιλαμβάνεται στον κατάλογο	Περιλαμβάνεται στη βάση αναφοράς ([1])	Υποχρέωση ανακαίνισης	Συμβολή στην επίτευξη του στόχου ανακαίνισης με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ
Παραπομπή		Άρθρο 6 παράγραφος 5	Άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 και 6		
Χρησιμοποιούνται από δημόσιους φορείς αλλά δεν ανήκουν στην κυριότητά τους		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ ([2])	ΟΧΙ
Ανήκουν σε δημόσιους φορείς	Κτίρια που είναι ήδη ΚΣΜΚΕ από την 1η Ιανουαρίου 2024	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
	Κοινωνικές κατοικίες — η ανακαίνισή τους ΔΕΝ είναι οικονομικά ουδέτερη	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
	Κοινωνικές κατοικίες — η ανακαίνισή τους είναι οικονομικά ουδέτερη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
	Κτίρια που δεν είναι τεχνικά, οικονομικά ή λειτουργικά εφικτό να μετατραπούν σε ΚΣΜΚΕ (άρθρο 6 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ ([3])

Κατηγορία		Περιλαμβάνεται στον κατάλογο	Περιλαμβάνεται στη βάση αναφοράς ([1])	Υποχρέωση ανακαίνισης	Συμβολή στην επίτευξη του στόχου ανακαίνισης με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ
Παραπομπή		Άρθρο 6 παράγραφος 5	Άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 και 6		
	Ειδικά κτίρια, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ).	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ ([4])
	Όλα τα άλλα κτίρια στα οποία στοχεύει η υποχρέωση ανακαίνισης > 250 m^2	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Άλλα κτίρια ≤ 250 m^2		ΟΧΙ ([5])	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

([1]) Στη βάση αναφοράς περιλαμβάνονται μόνο τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς από την 1η Ιανουαρίου 2024. Τα κτίρια που αγοράζονται από δημόσιο φορέα μετά την ημερομηνία αυτή δεν περιλαμβάνονται στη βάση αναφοράς, αλλά μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου εάν στη συνέχεια ανακαινιστούν σύμφωνα με το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ.

([2]) Υποχρέωση διαπραγμάτευσης συμβατικών ρητρών (άρθρο 6 παράγραφος 1).

([3]) Μόνο εάν ανακαινιστούν, παρ' όλα αυτά, με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή σε ΚΜΕ.

([4]) Για τα ειδικά κτίρια, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ), επαρκεί η ανακαίνιση ενεργειακής απόδοσης σε ενδεδειγμένο επίπεδο που καθορίζεται από τα κράτη μέλη, το οποίο μπορεί να είναι λιγότερο αυστηρό από το επίπεδο ΚΣΜΚΕ. Η επίτευξη ΚΣΜΚΕ μετά την ανακαίνιση δεν είναι υποχρεωτική.

([5]) Μολονότι δεν προβλέπεται υποχρέωση συμπερίληψης κτιρίων κάτω των 250 m^2 στον κατάλογο σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να το πράξουν για την κατάρτιση πλήρους καταλόγου των δημόσιων κτιρίων.

Οι υποχρεώσεις ανακαίνισης και εξοικονόμησης ενέργειας που καθορίζονται στο άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 πρέπει να πληρούνται σε ετήσια βάση από τα κράτη μέλη, από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο το αργότερο έως την 11η Οκτωβρίου 2025. Για σκοπούς συλλογής δεδομένων και υποβολής εκθέσεων, συνιστάται στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν ως βάση το ημερολογιακό έτος για τον υπολογισμό και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις υποχρεώσεις τους. Κατά την περίοδο από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο έως τα τέλη του έτους, η απαίτηση σχετικά με τα m^2 προς ανακαίνιση ή την εξοικονόμηση ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί, μπορεί να υπολογιστεί κατ' αναλογία, δηλαδή το 0,7 % της επιφάνειας του συνόλου των κτιρίων των δημόσιων φορέων το 2025, επιπλέον του 2,3 % των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης που πρέπει να ανακαινιστούν το 2025 σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

Με την έννοια της ενεργειακής ανακαίνισης περιγράφεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ενός ή περισσότερων δομικών στοιχείων, π.χ. του κελύφους του κτιρίου ή των τεχνικών συστημάτων του κτιρίου, η οποία μειώνει σημαντικά την κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση και/ή την ψύξη των χώρων, το ζεστό νερό, τον εξαερισμό, τον (ενσωματωμένο) φωτισμό και τη χρήση βοηθητικής ενέργειας ([43]).

Στη σύσταση (ΕΕ) 2019/1019 της Επιτροπής ([44]) παρέχονται περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις έννοιες της τεχνικής, οικονομικής και λειτουργικής σκοπιμότητας, οι οποίες είναι επίσης σημαντικές για την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 2. Στη σύσταση αναφέρεται ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να προσδιορίσουν λεπτομερώς συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δεν είναι εφικτή από τεχνικής, οικονομικής και/ή λειτουργικής άποψης και να μεριμνήσουν ώστε οι περιπτώσεις αυτές να είναι σαφώς καθορισμένες, πλαισιωμένες και αιτιολογημένες. Οι διαδικασίες για την αξιολόγηση της σκοπιμότητας είναι επίσης δυνατό να διαφέρουν μεταξύ των τύπων κτιρίων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητές τους. Η τεχνική, οικονομική και λειτουργική σκοπιμότητα θα πρέπει να ερμηνεύεται ως εξής:

— *Τεχνική σκοπιμότητα* — Δεν υφίσταται τεχνική σκοπιμότητα όταν είναι αδύνατο να εφαρμοστούν οι απαιτήσεις από τεχνικής πλευράς, δηλαδή όταν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του συστήματος αποτρέπουν την εφαρμογή των απαιτήσεων.

— *Οικονομική σκοπιμότητα* — Σχετίζεται με το κόστος εφαρμογής των απαιτήσεων και με το εάν: i) το εν λόγω κόστος είναι αναλογικό σε σχέση με το κόστος της σχεδιαζόμενης παρέμβασης (παραδείγματος χάριν αναβάθμιση συστήματος)· ii) τα αναμενόμενα οφέλη υπερτερούν του κόστους, λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του συστήματος.

— *Λειτουργική σκοπιμότητα* — Η εφαρμογή των απαιτήσεων δεν είναι λειτουργικά εφικτή εάν οι τελευταίες επιφέρουν αλλαγές που θα μπορούσαν να διαταράξουν τη λειτουργία του συστήματος ή τη χρήση του κτιρίου (ή της κτιριακής μονάδας), λαμβάνοντας υπόψη τους ειδικούς περιορισμούς (π.χ. τεχνικούς κανονισμούς) που διέπουν ενδεχομένως το σύστημα και/ή το κτίριο.

([43]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Ενέργειας, 2019, Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU: final report (Ολοκληρωμένη μελέτη για δραστηριότητες ενεργειακής ανακαίνισης κτιρίων και χρήση κτιρίων με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ: τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων, σ. 208, https://data.europa.eu/doi/10.2833/14675.

([44]) Σύσταση (ΕΕ) 2019/1019 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των κτιρίων (ΕΕ L 165 της 21.6.2019, σ. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1019/oj).

5.1. **Υποχρεώσεις όσον αφορά τον κατάλογο των κτιρίων δημόσιων φορέων**

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, έως την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, δηλαδή έως τις 11 Οκτωβρίου 2025, τα κράτη μέλη καταρτίζουν, δημοσιοποιούν και καθιστούν προσβάσιμο στο κοινό κατάλογο των θερμαινόμενων ή ψυχόμενων κτιρίων, και/ή αμφότερων, που ανήκουν σε δημόσιους φορείς ή χρησιμοποιούνται από αυτούς και έχουν συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου πάνω από 250 m^2. Για κάθε κτίριο, ο κατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον το εμβαδόν δαπέδου σε m^2, το πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης (ΠΕΑ) και τη μετρούμενη ετήσια κατανάλωση ενέργειας από θέρμανση, ψύξη, ηλεκτρικό ρεύμα και ζεστό νερό, όταν υπάρχουν τα δεδομένα αυτά. Ο κατάλογος αυτός επικαιροποιείται τουλάχιστον ανά διετία. Ο κατάλογος υποστηρίζει την αξιολόγηση των υποχρεώσεων που καθορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 και 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, δεδομένου ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να υπολογίζουν το συνολικό εμβαδόν που καλύπτει ο στόχος του 3 % και τα m^2 που πρέπει να ανακαινίζονται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με την προκαθορισμένη προσέγγιση, ή το ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί στο πλαίσιο της εναλλακτικής προσέγγισης.

Σημείο εκκίνησης για τη δημιουργία του καταλόγου αποτελεί η κατάρτιση καταλόγου όλων των δημόσιων φορέων. Αυτός μπορεί να βασίζεται στον κατάλογο των δημόσιων φορέων που είναι απαραίτητοι για τους σκοπούς του άρθρου 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Ως εκ τούτου, συνιστάται η συλλογή των δεδομένων που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 6 παράγραφος 5 μαζί με τα δεδομένα που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 5 μέσω των ίδιων εργαλείων. Για κάθε δημόσιο φορέα, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν όλα τα κτίρια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου. Μολονότι το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να δηλώσουν ποιοι φορείς έχουν στην κυριότητά τους ή καταλαμβάνουν τα κτίρια, τα κράτη μέλη θα χρειαστούν τις πληροφορίες αυτές για τον σχεδιασμό κατάλληλων μέτρων, τα οποία είναι διαφορετικά για τα κτίρια που ανήκουν στους δημόσιους φορείς και για τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από αυτούς. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες αυτές για τη συμμόρφωση με άλλες απαιτήσεις, όπως η ανάγκη τακτικής επικαιροποίησης του καταλόγου και σύνδεσης με την ΟΕΑΚ. Ενδέχεται επίσης να είναι χρήσιμη η δημοσίευση δεδομένων σχετικά με την κυριότητα ή την πληρότητα, ώστε οι χρήστες του καταλόγου να έχουν τη δυνατότητα να εντοπίζουν τα κτίρια στα οποία οι δημόσιοι φορείς είναι άμεσα υπεύθυνοι για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης (συμπεριλαμβανομένης της ανακαίνισης).

Ο κατάλογος θα πρέπει να καταρτιστεί κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η μονοσήμαντη αναγνώριση κάθε κτιρίου. Μια πρακτική προσέγγιση θα μπορούσε να συνίσταται στη χρήση του ίδιου μοναδικού αναγνωριστικού που χρησιμοποιείται στο ΠΕΑ, το οποίο μπορεί να είναι διαφορετικό ανά κράτος μέλος. Για παράδειγμα, το στοιχείο αυτό θα μπορούσε να είναι η διεύθυνση και/ή η ονομασία του κτιρίου. Θα διευκόλυνε περαιτέρω η διαχείριση του καταλόγου και τη σύνδεση με άλλες βάσεις δεδομένων σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΟΕΑΚ.

Με βάση τις κατηγορίες που προσδιορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ο κατάλογος περιλαμβάνει όλα τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιο φορέα ή χρησιμοποιούνται από αυτόν, μεταξύ των οποίων τα εξής:

— κτίρια που πληρούν ήδη τα πρότυπα ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ·

— κοινωνικές κατοικίες· δεδομένου ότι ο ορισμός των κοινωνικών κατοικιών διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, θα πρέπει να χρησιμοποιείται ο εθνικός ορισμός προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα κτίριο θα πρέπει να συμπεριληφθεί·

— κτίρια που ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες που προσδιορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ο κατάλογος πρέπει να περιλαμβάνει το πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, δηλαδή ηλεκτρονική έκδοση που μπορεί να είναι ορατή, παραδείγματος χάριν ως ιστοσελίδα, αρχείο PDF ή εικόνα.

Το ΠΕΑ περιλαμβάνει το εμβαδόν δαπέδου του κτιρίου (που πρέπει να νοείται ως συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου, αναγραφόμενο σε m^2), το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη συμπλήρωση του αντίστοιχου στοιχείου του καταλόγου.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να καταγράφουν τη μετρούμενη κατανάλωση ενέργειας για κάθε κτίριο που περιλαμβάνεται στον κατάλογο, όταν τα δεδομένα αυτά είναι διαθέσιμα. Η καταγραφή αυτή περιλαμβάνει την ετήσια κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση, ψύξη, ηλεκτρικό ρεύμα και ζεστό νερό. Τα δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας είναι συνήθως δυνατό να εντοπίζονται εύκολα, δεδομένου ότι παρέχονται από τον προμηθευτή ενέργειας. Ωστόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες πτυχές:

— Η θέρμανση των κτιρίων παρέχεται συνήθως από: ηλεκτρικά συστήματα [αντλίες θερμότητας, συστήματα θέρμανσης, αερισμού και κλιματισμού (HVAC), θερμαντήρες με ηλεκτρικές αντιστάσεις], λέβητες καυσίμου (αέριο, βιομάζα κ.λπ.), δίκτυα θέρμανσης ή άλλη επιτόπια παραγωγή (παραδείγματος χάριν ηλιοθερμική ενέργεια). Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο προσδιορισμός της τελικής χρήσης της θερμότητας είναι σχετικά εύκολος· για παράδειγμα, τα δίκτυα θέρμανσης ενδέχεται να καταγράφουν την ποσότητα της θερμότητας που παρέχεται στο κτίριο για σκοπούς τιμολόγησης. Σε άλλες περιπτώσεις (για παράδειγμα, λέβητες βιομάζας), οι χρήστες τιμολογούνται ανάλογα με την ποσότητα καυσίμου που αγοράζουν, η οποία πρέπει, συνεπώς, να μετατραπεί σε kWh.

— Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει κατά κανόνα την ενέργεια που χρησιμοποιείται από εξοπλισμό που δεν συνδέεται άμεσα με το ίδιο το κτίριο. Για παράδειγμα, ένα κτίριο μπορεί να φιλοξενεί τους διακομιστές για έναν ολόκληρο οργανισμό και να παρουσιάζει πολύ υψηλή κατανάλωση σε σύγκριση με την τιμή που αναγράφεται στο ΠΕΑ.

— Εάν το κτίριο δεν διαθέτει σύστημα τοπικής μέτρησης, ενδέχεται να μην είναι δυνατόν να αναγράφεται χωριστά η χρήση ενέργειας για θέρμανση, ψύξη και ζεστό νερό, εάν τα δεδομένα αυτά παρέχονται από ηλεκτρικό εξοπλισμό. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

— Για κτίρια με επιτόπιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η κατανάλωση της επιτόπιας παραγωγής θα πρέπει να προστεθεί στην καθαρή ποσότητα ενέργειας που εισάγεται από το δίκτυο. Η συνολική κατανάλωση ενέργειας υπολογίζεται ως *συνολική εισαγωγή* συν την παραγωγή μείον τις *συνολικές εξαγωγές*.

— Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν θα είναι δυνατή η παροχή πλήρων αριθμητικών στοιχείων για μία από τις υποκατηγορίες κατανάλωσης ενέργειας, παραδείγματος χάριν στην περίπτωση κτιρίου στο οποίο μέρος μόνο των αναγκών σε ζεστό νερό καλύπτεται από ηλιακό θερμοσίφωνα. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να αναφέρεται στην υποκατηγορία *ζεστού νερού* μόνο η μετρήσιμη ποσότητα ζεστού νερού που παράγεται επιτόπου.

Κατά τον ορισμό της μεθοδολογίας για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν σαφείς οδηγίες στους δημόσιους φορείς σχετικά με τον τρόπο υποβολής των δεδομένων κατανάλωσης.

Για να καταστήσουν τον κατάλογο διαθέσιμο και προσβάσιμο στο κοινό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ευρύ κοινό και οποιαδήποτε ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα και να τα χρησιμοποιούν. Στην πράξη, τα κράτη μέλη δύνανται να συμμορφωθούν με την απαίτηση, π.χ., με τους ακόλουθους τρόπους:

— δημοσίευση του καταλόγου σε εύκολα προσβάσιμο για το κοινό ιστότοπο·

— παροχή της δυνατότητας δωρεάν πρόσβασης χωρίς εγγραφή ή κατόπιν απλής διαδικασίας εγγραφής·

— παροχή βασικών λειτουργιών στους χρήστες, παραδείγματος χάριν για την αναζήτηση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων κτιρίων που ανήκουν σε συγκεκριμένο δημόσιο φορέα ή με τη χρήση άλλων διαθέσιμων χαρακτηριστικών κτιρίων·

— παροχή στους χρήστες της δυνατότητας να τηλεφορτώνουν το σύνολο ή μέρος των δεδομένων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν περαιτέρω λειτουργίες για την ευχερέστερη χρήση του καταλόγου, παραδείγματος χάριν για την αναζήτηση ανά δημόσιο φορέα ή ανά πόλη/περιφέρεια ή ανά διεύθυνση.

Τα κράτη μέλη πρέπει να καταρτίσουν τον κατάλογο εντός της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και να τον επικαιροποιούν τουλάχιστον ανά διετία ([45]). Οι επικαιροποιήσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

— νεόδμητα κτίρια, νέα κτίρια τα οποία αγοράζει ή χρησιμοποιεί δημόσιος φορέας·

— κτίρια που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων και τα οποία πωλούνται ή κατεδαφίζονται ή για τα οποία έχει λήξει η μίσθωση·

— κτίρια που υφίστανται τροποποιήσεις οι οποίες μεταβάλλουν το μέγεθός τους·

— κτίρια για τα οποία διενεργήθηκε επικαιροποιημένη αξιολόγηση ενεργειακής απόδοσης, με αποτέλεσμα την έκδοση νέου ΠΕΑ·

— κτίρια στα οποία πραγματοποιήθηκε ενεργειακή ανακαίνιση, με αποτέλεσμα να επέλθουν σημαντικές ενεργειακές μειώσεις.

Για τους σκοπούς της επικαιροποίησης του καταλόγου ανά διετία, τα κράτη μέλη επικαιροποιούν επίσης τα δεδομένα κατανάλωσης ενέργειας για τα κτίρια των δημόσιων φορέων. Ωστόσο, για την ελαχιστοποίηση της διοικητικής επιβάρυνσης των κρατών μελών, συνιστάται τα δεδομένα κατανάλωσης ενέργειας να επικαιροποιούνται μόνο εάν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές, για παράδειγμα, λόγω ενεργειακής ανακαίνισης ή αλλαγής χρήσης. Για την περαιτέρω μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, συνιστώνται ψηφιακές και αυτοματοποιημένες λύσεις για τη διευκόλυνση της συλλογής δεδομένων. Οι λύσεις αυτές θα πρέπει να αναπτυχθούν κατά τρόπο ώστε να είναι επίσης δυνατή μέσω της ίδιας ροής δεδομένων και η εκπλήρωση των απαιτήσεων που συνδέονται με το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Για παράδειγμα, οι αυτοματοποιημένες ενδείξεις δεδομένων από έξυπνους μετρητές είναι δυνατόν να συγκεντρώνονται σε επίπεδο κτιρίου και σε επίπεδο δημόσιου φορέα, ώστε να επικαιροποιείται σε τακτική βάση τόσο ο κατάλογος για τους σκοπούς του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 όσο και η βάση δεδομένων που δημιουργείται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

([45]) Η επικαιροποίηση του καταλόγου δεν θα έχει καμία επίπτωση στη βάση αναφοράς και στον ετήσιο στόχο, στοιχεία που παραμένουν αμετάβλητα.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συνδέουν τον κατάλογο με την επισκόπηση του κτιριακού αποθέματος που διενεργείται στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων ανακαίνισης κτιρίων σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΟΕΑΚ και τις βάσεις δεδομένων που δημιουργούνται σύμφωνα με το άρθρο 22 της ΟΕΑΚ. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη σύνδεση του καταλόγου με τα εν λόγω σύνολα δεδομένων μέσω της ονομασίας ή του αναγνωριστικού του κτιρίου. Εάν η ΟΕΑΚ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να δηλώνουν τον αριθμό των κτιρίων και το συνολικό εμβαδόν δαπέδου (m^2) για τα δημόσια κτίρια, ο αριθμός αυτός μπορεί να αντληθεί από τον κατάλογο που καταρτίζεται για τους σκοπούς του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Τα δεδομένα που συλλέγονται για την κατάρτιση του καταλόγου, όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη συμπλήρωση της επισκόπησης του εθνικού κτιριακού αποθέματος, αλλά χρειάζονται και άλλες πηγές δεδομένων.

Το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ορίζει ότι τα διαθέσιμα και προσβάσιμα στο κοινό δεδομένα του καταλόγου (σχετικά με τα χαρακτηριστικά του κτιριακού αποθέματος, την ανακαίνιση κτιρίων και την ενεργειακή απόδοση) μπορούν να συγκεντρώνονται από το Παρατηρητήριο Κτιριακού Αποθέματος της ΕΕ (ΠΚΑ της ΕΕ), ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη κατανόηση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού τομέα μέσω συγκρίσιμων δεδομένων. Το ΠΚΑ της ΕΕ είναι ένα εργαλείο που παρακολουθεί την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων σε ολόκληρη την ΕΕ ([46]). Ο κατάλογος που καταρτίζεται για τους σκοπούς του άρθρου 6 παράγραφος 5 θα πρέπει να συμβάλει στη βελτίωση των δεδομένων και των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο ΠΚΑ της ΕΕ, με την παροχή δεδομένων σχετικά με το κτιριακό απόθεμα των δημόσιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης, των κτιρίων ΚΣΜΚΕ και της κατανάλωσης ενέργειας. Κατ' ελάχιστον, η απαίτηση θα πληρούται εάν τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν δεδομένα καταλόγου με το ΠΚΑ της ΕΕ σύμφωνα με τους λεπτομερείς όρους που θα καθορίσει η Επιτροπή.

5.2. **Υποχρέωση συμμόρφωσης με τον ετήσιο στόχο ανακαίνισης**

Το ποσοστό ανακαίνισης 3 % πρέπει να υπολογίζεται επί του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων που έχουν συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου άνω των 250 m^2, ανήκουν σε δημόσιους φορείς και τα οποία την 1η Ιανουαρίου 2024 δεν είναι ΚΣΚΜΕ. Αυτό σημαίνει ότι ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης 3 % βασίζεται σε σταθερή τιμή (βάση αναφοράς) καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν ποια κτίρια θα ανακαινίσουν ώστε να πληρούν την απαίτηση ανακαίνισης του 3 %, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας και την τεχνική σκοπιμότητα κατά την επιλογή των κτιρίων προς ανακαίνιση. Εάν τα κράτη μέλη κρίνουν ότι δεν είναι τεχνικά, οικονομικά ή λειτουργικά εφικτό να μετατραπεί συγκεκριμένο κτίριο σε ΚΣΜΚΕ και ανακαινίζουν το εν λόγω κτίριο σε χαμηλότερο επίπεδο, δεν συνυπολογίζουν την ανακαίνιση του εν λόγω κτιρίου στην εκπλήρωση της απαίτησης. Ωστόσο, τα κτίρια αυτά εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στον κατάλογο των κτιρίων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της ετήσιας υποχρέωσης ανακαίνισης (δηλαδή στη βάση αναφοράς). Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη ότι ο ορισμός του ΚΣΚΜΕ περιλαμβάνει την έννοια της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας.

Κατ' εξαίρεση, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις από την ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΚΜΕ ή ΚΜΕ για τα κτίρια που υπάγονται στις ακόλουθες κατηγορίες [άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791]:

— προστατευόμενα κτίρια ([47]), στον βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοίωνε τον χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους κατά τρόπο απαράδεκτο·

— κτίρια που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις ή στην κεντρική δημόσια διοίκηση και εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας. Η διάταξη αυτή δεν περιλαμβάνει τους ενιαίους χώρους διαβίωσης ή τα κτίρια γραφείων·

— κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας ή για θρησκευτικές δραστηριότητες.

Η διάταξη αυτή σημαίνει ότι τα εν λόγω κτίρια θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό της βάσης αναφοράς και μπορούν να συνυπολογιστούν στην επίτευξη του στόχου, ακόμη και αν επιτυγχάνουν διαφορετικό πρότυπο ενεργειακής απόδοσης από το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ. Η ανακαίνιση των κτιρίων αυτών σύμφωνα με πρότυπο χαμηλότερο από το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ θα πρέπει να προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ ώστε να συνυπολογιστεί στον στόχο, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών του κτιρίου. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν αυτό το ελάχιστο επίπεδο σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του κτιρίου ή της ομάδας κτιρίων με παρόμοια χαρακτηριστικά.

([46]) Παρατηρητήριο Κτιριακού Αποθέματος της ΕΕ, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-building-stock-observatory_el/.

([47]) Το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται σε κτίρια επισήμως προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος, ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, τα οποία θα είναι σε μεγάλο βαθμό ιστορικά κτίρια.

Κοινωνικές κατοικίες

Για τους σκοπούς του άρθρου 6 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι κοινωνικές κατοικίες καλύπτουν όλα τα κτίρια (συμπεριλαμβανομένων των πολυκατοικιών και των μονοκατοικιών) συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου άνω των 250 m^2, τα οποία ανήκουν σε δημόσιους φορείς για τους σκοπούς της παροχής κοινωνικής στέγασης, και τα οποία την 1η Ιανουαρίου 2024 δεν πληρούν τον ορισμό του ΚΣΚΜΕ που ισχύει στο οικείο κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραπέμπουν στον εθνικό ορισμό των κοινωνικών κατοικιών. Τα κτίρια μικτής ιδιοκτησίας θα πρέπει να περιλαμβάνονται στην υποχρέωση ανακαίνισης, εάν πληρούνται τα κριτήρια του εμβαδού δαπέδου για τα τμήματα που ανήκουν στον δημόσιο φορέα.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να εξαιρούν τις κοινωνικές κατοικίες από την υποχρέωση ανακαίνισης, εάν η ανακαίνιση θα οδηγούσε σε αυξήσεις των ενοικίων για τα άτομα που ζουν σε κοινωνικές κατοικίες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να περιοριστούν στο ισοδύναμο της οικονομικής εξοικονόμησης στον λογαριασμό ενέργειας. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να υπολογίζουν την εξοικονόμηση ενέργειας στον λογαριασμό ενέργειας που προκύπτει από την ανακαίνιση των κοινωνικών κατοικιών (λαμβανομένης υπόψη της εξοικονόμησης ενέργειας και της εξέλιξης των τιμών της ενέργειας) και να αξιολογούν αν είναι επαρκής για την κάλυψη του κόστους ανακαίνισης. Σε περίπτωση που η οικονομική εξοικονόμηση στον λογαριασμό ενέργειας δεν καλύπτει το κόστος ανακαίνισης, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάζουν εναλλακτικές επιλογές, ώστε να αποφευχθεί η μετακύλιση του συνολικού κόστους ανακαίνισης στους κατοίκους, για παράδειγμα με τη χρηματοδότηση μέρους του κόστους μέσω δημόσιων ή ιδιωτικών μέσων χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων μέσω επιλέξιμων μέτρων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα. Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες το ενοίκιο χρεώνεται κατ' αναλογία της αξίας της κατοικίας και όταν το κόστος βελτίωσης της κατοικίας (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών ανακαινίσεων) μετακυλίεται στα νοικοκυριά με τη μορφή αυξημένων ενοικίων.

Οικονομικά ουδέτερη σημαίνει ότι η επένδυση που απαιτείται για την ανακαίνιση του κτιρίου είναι ίση ή μικρότερη από το ισοδύναμο σε χρήματα των οφελών του κύκλου ζωής που μπορούν να αναμένονται μετά την ανακαίνιση. Προκειμένου να αξιολογηθεί αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν κατάλληλες μεθοδολογίες με τις οποίες προσδιορίζεται ο τρόπος καθορισμού των απαιτούμενων παραμέτρων υπολογισμού, όπως το κόστος ανακαίνισης, τα προεξοφλητικά επιτόκια, οι μελλοντικές τιμές της ενέργειας, η κατανάλωση πριν και μετά την ανακαίνιση κ.λπ.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη άλλες σχετικές δαπάνες που επιβάλλονται στο πλαίσιο της κοινωνικής στέγασης, καθώς και άλλα οφέλη που μπορούν να επιτευχθούν κατόπιν ανακαίνισης με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΚΜΕ. Για παράδειγμα, τα νοικοκυριά που ενοικιάζουν κοινωνικές κατοικίες μπορούν να επωφελούνται από (χαμηλότερα) τιμολόγια, σκοπός των οποίων είναι να διευκολύνουν τις ομάδες προτεραιότητας (όπως άτομα που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια, ευάλωτους πελάτες, άτομα που ζουν σε νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και, κατά περίπτωση, άτομα που ζουν σε κοινωνικές κατοικίες) με τους οικείους λογαριασμούς ενέργειας, ή ο λογαριασμός ενέργειας μπορεί να καλύπτεται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου από συστήματα κοινωνικής στήριξης, ή από άλλα εργαλεία που είναι διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα ανακυκλούμενα κεφάλαια και τα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που ανήκουν στην τοπική κοινωνία, π.χ. η κοινή χρήση ηλιακής ενέργειας μεταξύ των ενοικιαστών σε κοινωνικές κατοικίες που παρέχουν πράσινη ηλεκτρική ενέργεια σε χαμηλότερη τιμή. Οι ενεργειακές ανακαινίσεις θα μπορούσαν να μειώσουν τον λογαριασμό ενέργειας και, κατά συνέπεια, αυτό το έμμεσο ενεργειακό κόστος, το οποίο ενδέχεται να μην είναι προφανές εάν λαμβάνεται υπόψη μόνο ο λογαριασμός ενέργειας. Το μειωμένο κόστος συντήρησης και οι καλύτερες συνθήκες διαβίωσης μετά την ανακαίνιση αποτελούν άλλες πτυχές που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ουδετερότητας του κόστους.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογούν την ουδετερότητα του κόστους της παρέμβασης βάσει των κατ' εκτίμηση δαπανών και τιμών κατανάλωσης, αλλά μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο περιορισμού της πιθανής αύξησης του ενοικίου μετά την ανακαίνιση για τους ενοίκους των κοινωνικών κατοικιών στο ποσό της εξοικονόμησης που επιτυγχάνεται στον λογαριασμό ενέργειας. Υποθετικό παράδειγμα αποτελεί η ανακαίνιση κοινωνικών κατοικιών που κοστίζει 30 000 EUR και εξοικονομεί χρήση ενέργειας 12 000 kWh ετησίως. Εάν τα νοικοκυριά πληρώνουν μέση τιμή 0,25 EUR ανά kWh, θα εξοικονομούσαν 3 000 EUR σε ετήσια βάση, αλλά εάν το νοικοκυριό επωφελείται από μειωμένο τιμολόγιο, παραδείγματος χάριν 0,10 EUR ανά kWh, η ετήσια εξοικονόμηση θα ανερχόταν σε 1 200 EUR. Επιπλέον, εάν το νοικοκυριό χρησιμοποιούσε μικρότερη ποσότητα ενέργειας από την κατ' εκτίμηση κατανάλωση ενέργειας για την εν λόγω κατοικία, η εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί στην πράξη θα είναι μικρότερη από 1 200 EUR. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα είναι δυνατή η ανάκτηση της επένδυσης, ακόμη και αν χρησιμοποιούνται πολύ χαμηλά προεξοφλητικά επιτόκια· ωστόσο, αυτό οφείλεται στην κοινωνικοποίηση του κόστους (επιδοτούμενες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας, στο συγκεκριμένο παράδειγμα) και στο γεγονός ότι οι ενοικιαστές που δεν θερμαίνουν επαρκώς τις κατοικίες τους δεν λαμβάνονται δεόντως υπόψη. Για την επίτευξη ουδετερότητας του κόστους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις επιδοτήσεις που λαμβάνουν οι πάροχοι κοινωνικής στέγασης και να τους βοηθούν να καλύψουν το κόστος ανακαίνισης που δεν μπορούν να ανακτήσουν από τους ενοικιαστές.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιερώσουν κατάλληλη μεθοδολογία προκειμένου να αξιολογούν αν πληρούται η προϋπόθεση της ουδετερότητας του κόστους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο για την επικαιροποίηση του κόστους συντήρησης και των τιμολογίων ενέργειας στις τρέχουσες τιμές, αλλά ο ορισμός αυτός θα πρέπει να πραγματοποιείται σε ρεαλιστικό επίπεδο, παραδείγματος χάριν στο κόστος κεφαλαίου για τον δημόσιο φορέα ή στο κοινωνικό προεξοφλητικό επιτόκιο ([48]). Πρόκειται για διαφορετική περίπτωση από το κριτήριο της οικονομικής σκοπιμότητας, στο οποίο είναι ενδεχομένως σκόπιμο να συμπεριλαμβάνεται περιθώριο κέρδους και υψηλότερο προεξοφλητικό επιτόκιο, ώστε να αντικατοπτρίζεται η αμοιβή ανάληψης κινδύνου.

([48]) Στο πλαίσιο αυτό, το κόστος κεφαλαίου μπορεί να οριστεί ως το ελάχιστο ποσοστό απόδοσης που πρέπει να επιτυγχάνει ένας δημόσιος φορέας πριν από τη δημιουργία κέρδους. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να είναι το κόστος δανεισμού των χρημάτων από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Το κοινωνικό προεξοφλητικό επιτόκιο είναι ένα προεξοφλητικό επιτόκιο που εφαρμόζεται συνήθως σε έργα δημόσιας ή κοινωνικής αξίας.

Η αρχή της ουδετερότητας του κόστους μπορεί να θεωρηθεί ότι τηρείται όταν πληρούται η ακόλουθη συνθήκη:

$$RC \leq \sum_{i=0}^{rl} \frac{(E_{br,i} + OC_{br,i} - OB_{br,i}) - (E_{ar,i} + OC_{ar,i} - OB_{ar,i})}{(1+r)^i}$$

Όπου:

RC: οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την ενεργειακή ανακαίνιση του κτιρίου·

E: ο συνολικός λογαριασμός ενέργειας·

OC: λοιπά στοιχεία κόστους·

OB: άλλα οφέλη

br: πριν από την ανακαίνιση·

ar: μετά την ανακαίνιση·

r: το εφαρμοζόμενο προεξοφλητικό επιτόκιο·

i: το έτος για το οποίο ορίζονται κατ' εκτίμηση το κόστος και τα οφέλη·

rl: η εναπομένουσα διάρκεια ζωής του υφιστάμενου κτιρίου πριν από την ανακαίνιση.

Το δεξιό σκέλος της εξίσωσης αντιπροσωπεύει την εξοικονόμηση του κόστους λειτουργίας των κτιρίων που επιτυγχάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, δεόντως προσαρμοσμένου. Η εξίσωση παρουσιάζεται ως άθροιση διότι τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιθυμούν να λάβουν υπόψη τις μεταβολές του κόστους ενέργειας και άλλες δαπάνες και οφέλη που αναμένονται στο μέλλον.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν τις λεπτομέρειες της μεθοδολογίας, ωστόσο η αξιολόγηση θα πρέπει να συνάδει με τον ορισμό της ουδετερότητας του κόστους και τη βέλτιστη πρακτική. Για την αξιολόγηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ακόλουθες πτυχές:

— Κατά την αξιολόγηση δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το πραγματικό κόστος ενέργειας που καταβάλλουν τα νοικοκυριά τα οποία ζουν σε κοινωνικές κατοικίες, εάν το κόστος αυτό είναι χαμηλότερο από την τιμή αγοράς, αλλά ένας ονομαστικός λογαριασμός που υπολογίζεται επί των μέσων τιμών και βασίζεται στην κατ' εκτίμηση κατανάλωση, παραδείγματος χάριν σύμφωνα με τη μεθοδολογία υπολογισμού της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων σύμφωνα με το παράρτημα Ι της ΟΕΑΚ. Ωστόσο, κατά την εκτίμηση της αύξησης του ενοικίου, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο η εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνουν πραγματικά οι ενοικιαστές.

— Το κόστος αντικατάστασης των δομικών στοιχείων που βρίσκονται στο τέλος της ζωής τους θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση του κόστους της ενεργειακής ανακαίνισης. Για παράδειγμα, εάν πρέπει να αντικατασταθεί λέβητας αερίου, το κόστος ενεργειακής ανακαίνισης θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τη διαφορά του κόστους μεταξύ ενός ενεργειακά αποδοτικού συστήματος (παραδείγματος χάριν αντλίας θερμότητας) και της πιθανότερης εναλλακτικής λύσης που είναι διαθέσιμη στην αγορά για την αντικατάσταση του λέβητα αερίου.

— Κατά την αξιολόγηση των οφελών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο αναμενόμενος κύκλος ζωής των στοιχείων που αντικαθίστανται και θα πρέπει να υπολογίζεται κατά τρόπο παρόμοιο με τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του επιπέδου βέλτιστου κόστους σύμφωνα με το παράρτημα Ι του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 244/2012 της Επιτροπής ([49]). Για τον υπολογισμό της υπολειμματικής αξίας ενός κτιρίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ανατρέχουν στο παράρτημα Ι του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 244/2012 για τον καθορισμό συγκριτικού μεθοδολογικού πλαισίου για τον υπολογισμό των επιπέδων βέλτιστου κόστους των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και των δομικών στοιχείων. Σύμφωνα με το εν λόγω παράρτημα, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν περίοδο υπολογισμού 30 ετών για τα κτίρια οικιστικής χρήσης και τα δημόσια κτίρια, και 20 ετών για τα επαγγελματικής και μη οικιστικής χρήσης κτίρια.

— Άλλα έσοδα, για παράδειγμα από ηλιακούς φωτοβολταϊκούς συλλέκτες, θα πρέπει να θεωρείται ότι αποτελούν μέρος των άλλων οφελών μετά την ανακαίνιση.

— Οι ανακαινίσεις μπορούν να ενεργοποιήσουν πρόσθετες εργασίες, είτε ως κανονιστική απαίτηση είτε με στόχο να επέλθουν πρόσθετες βελτιώσεις στο κτίριο. Για παράδειγμα, η ανακαίνιση ενός κτιρίου ενδέχεται να απαιτεί τη συμμόρφωση του κτιρίου με κανονισμούς σχετικά με την πυρασφάλεια, την προσβασιμότητα ή την ηλεκτρική καλωδίωση· ή ενδέχεται να δημιουργεί νέους χώρους διαβίωσης (π.χ. στέγη). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επεξηγούν στη μεθοδολογία τον τρόπο αφαίρεσης του κόστους των εν λόγω εργασιών από το κόστος ανακαίνισης· ωστόσο, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, τα πρόσθετα οφέλη που παρέχονται από το εν λόγω κόστος θα πρέπει να περιλαμβάνονται ως *Άλλα οφέλη* μετά την ανακαίνιση.

([49]) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 244/2012 της Επιτροπής, της 16ης Ιανουαρίου 2012, προς συμπλήρωση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων με τον καθορισμό συγκριτικού μεθοδολογικού πλαισίου για τον υπολογισμό των επιπέδων βέλτιστου κόστους των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και των δομικών στοιχείων (ΕΕ L 81 της 21.3.2012, σ. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2012/244/oj).

Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη και άλλες πτυχές:

— τη διαφορά της αξίας του κτιρίου πριν και μετά την ανακαίνιση (υπολειμματική αξία ενός κτιρίου στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου)·

— εκτίμηση της αύξησης της άνεσης για τους κατοίκους.

Οι κοινωνικές κατοικίες που δεν πληρούν τα κριτήρια της ουδετερότητας του κόστους μπορούν να εξαιρούνται από τη βάση αναφοράς. Εάν τα κράτη μέλη επιλέξουν να εξαιρέσουν μέρος ή το σύνολο των κοινωνικών κατοικιών τους από τη βάση αναφοράς, παρέχουν τους λόγους για τους οποίους η ανακαίνιση των εν λόγω κτιρίων δεν θα ήταν οικονομικά ουδέτερη ή θα οδηγούσε σε αυξήσεις των ενοικίων που υπερβαίνουν την εξοικονόμηση στον λογαριασμό ενέργειας.

Δεδομένου ότι η αξιολόγηση της ουδετερότητας του κόστους και η πιθανή εξαίρεση των κοινωνικών κατοικιών έχουν αντίκτυπο στον υπολογισμό του ετήσιου στόχου ανακαίνισης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διενεργήσουν την αξιολόγηση της ουδετερότητας του κόστους ολόκληρου του αποθέματος κοινωνικών κατοικιών πριν από τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν διαφορετικές μεθόδους για την εκ των προτέρων αξιολόγηση της ουδετερότητας του κόστους:

— Εάν το απόθεμα κοινωνικών κατοικιών είναι σχετικά ομοιογενές, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν συνήθεις τιμές για την εκτίμηση του κόστους και των οφελών για τους κύριους τύπους κατοικιών. Οι τιμές αυτές μπορούν να σχετίζονται με παράγοντες όπως το έτος κατασκευής και το έτος της τελευταίας ανακαίνισης και να παρέχουν τη δυνατότητα ταχείας αξιολόγησης της ουδετερότητας του κόστους σε ολόκληρο το απόθεμα.

— Εάν τα χαρακτηριστικά του αποθέματος κοινωνικών κατοικιών διαφέρουν σημαντικά, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διενεργήσουν μια σειρά ειδικά προσαρμοσμένων αξιολογήσεων, ώστε να διαμορφωθεί μια επαρκώς αναλυτική εικόνα ολόκληρου του αποθέματος.

Δεδομένου ότι η αξιολόγηση της ουδετερότητας του κόστους πρέπει να διενεργηθεί πριν από τις εργασίες ανακαίνισης, στην αξιολόγηση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση του κτιρίου (συμπεριλαμβανομένου του εναπομένοντος κύκλου ζωής των διαφόρων δομικών στοιχείων) κατά τον χρόνο διενέργειας της αξιολόγησης.

Ειδικές κατηγορίες κτιρίων, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 σημεία α), β) και γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791

Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις από εκείνες που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφο 1 της εν λόγω οδηγίας για ορισμένες κατηγορίες κτιρίων, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Η διάταξη αυτή θα πρέπει να ερμηνεύεται ως υποχρέωση ανακαίνισης που μπορεί να εκπληρωθεί με την ανακαίνιση των εν λόγω κτιρίων σε διαφορετικό επίπεδο απόδοσης από το επίπεδο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ, παρά το γεγονός ότι, εξ ορισμού, τα εν λόγω κτίρια ανακαινίζονται με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ, όπου αυτό είναι εφικτό. Τα κράτη μέλη πρέπει να συμπεριλαμβάνουν πάντοτε τα κτίρια που ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες της βάσης αναφοράς για τον υπολογισμό της απαίτησης ανακαίνισης του 3 %. Τα κράτη μέλη επιτρέπεται να συνυπολογίζουν την ανακαίνιση των εν λόγω κτιρίων στην ετήσια ποσόστωση ανακαίνισης, ακόμη και αν τα κτίρια αυτά ανακαινίζονται σύμφωνα με διαφορετικό πρότυπο. Παρά το γεγονός ότι είναι δυνατό να εφαρμόζονται λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις στα κτίρια που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις ή στην κεντρική δημόσια διοίκηση και εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας, οι ενιαίοι χώροι διαβίωσης ή τα κτίρια γραφείων που προορίζονται για τις ένοπλες δυνάμεις και το λοιπό προσωπικό των αρχών εθνικής άμυνας πρέπει να ανακαινίζονται σε επίπεδο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ προκειμένου να συνυπολογίζονται στον ετήσιο στόχο.

Για τον προσδιορισμό των κτιρίων που υπάγονται στις κατηγορίες αυτές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφεύγουν σε ήδη υφιστάμενες μεθοδολογίες. Για παράδειγμα, όσον αφορά τα επισήμως προστατευόμενα κτίρια και τους χώρους λατρείας και θρησκευτικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η ίδια μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της ΟΕΑΚ.

Το άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη ρητή υποχρέωση να κοινοποιούν στην Επιτροπή την προσέγγισή τους για τις ειδικές κατηγορίες κτιρίων, αλλά σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται για τα προστατευόμενα κτίρια τα κράτη μέλη οφείλουν να διενεργούν αξιολόγηση. Για τις ένοπλες δυνάμεις ή τα κτίρια που εξυπηρετούν σκοπούς άμυνας και τα κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας και για θρησκευτικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη υποχρεούνται μόνο να αποδεικνύουν ότι τα εν λόγω κτίρια υπάγονται σε αυτές τις κατηγορίες. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τον συνυπολογισμό της ανακαίνισης των εν λόγω κτιρίων στην ετήσια ποσόστωση ανακαίνισης, δεδομένου ότι όλα τα κτίρια που υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες πρέπει να περιλαμβάνονται στη βάση αναφοράς για τον υπολογισμό της ετήσιας απαίτησης.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν με σαφήνεια το επίπεδο ενεργειακής απόδοσης που θα πρέπει να επιτευχθεί στα κτίρια των κατηγοριών αυτών προκειμένου να συνυπολογιστεί στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης και να αιτιολογήσουν το εν λόγω επίπεδο απόδοσης. Το επίπεδο ενεργειακής απόδοσης θα πρέπει να συνάδει με τον σκοπό του άρθρου 6, δηλαδή θα πρέπει να εφαρμόζονται όλα τα μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μετατροπή του κτιρίου σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ, εκτός εάν επηρεάζουν τον χαρακτήρα ή τη χρήση των κτιρίων ή είναι δυσανάλογα.

Για τα ειδικά κτίρια [άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791] και τα κτίρια τα οποία τα κράτη μέλη επιλέγουν να μην ανακαινίσουν βάσει παραμέτρων σκοπιμότητας [άρθρο 6 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791], τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθορίσουν κατάλληλη μεθοδολογία, η οποία θα παρέχει τη δυνατότητα προσδιορισμού των κτιρίων τα οποία δεν είναι εφικτό να ανακαινιστούν με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ με βάση τα συνήθη κριτήρια. Στην μεθοδολογία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το κόστος της ανακαίνισης, η εξοικονόμηση ενέργειας και το πρόσθετο κόστος ή οι επιπτώσεις που συνδέονται με τα χαρακτηριστικά του κτιρίου βάσει των οποίων κατατάσσεται σε ειδική κατηγορία. Η μεθοδολογία και τα κριτήρια μπορούν να εφαρμόζονται σε ομάδες κτιρίων και όχι σε επίπεδο κτιρίου· για παράδειγμα, σε χώρους γραφείων που κατασκευάστηκαν εντός ορισμένης χρονικής περιόδου με την ίδια διαδικασία κατασκευής. Σχετικοί δείκτες, τους οποίους θα μπορούσαν να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη για την αξιολόγηση της συγκρισιμότητας των κτιρίων, είναι οι εξής:

α. Χαρακτηριστικά του κτιρίου

— τύπος κτιρίου (παραδείγματος χάριν κατοικία, γραφείο, εκπαιδευτικό κτίριο, νοσοκομείο)·

— έτος κατασκευής·

— μέτρηση φυσικού μεγέθους (π.χ. εμβαδόν δαπέδου)·

— θερμαινόμενο και/ή ψυχόμενο εμβαδόν δαπέδου·

— επιφάνεια εξωτερικών τοίχων·

— μέτρα ενεργειακής απόδοσης (παραδείγματος χάριν αεροστεγανότητα, λόγος επιφάνειας παραθύρων προς επιφάνεια τοίχων, τύποι παραθύρων, επίπεδα μόνωσης, διπλοί υαλοπίνακες, αποδοτικός φωτισμός, χρονοδιακόπτες καυστήρα, χρόνος από την τελευταία ρύθμιση της θέρμανσης)·

— ελαττωματικά συστήματα κτιρίου (παραδείγματος χάριν συστήματα θέρμανσης, ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, κέλυφος κτιρίου).

β. Κλιματικοί παράγοντες

— κλιματική ζώνη·

— νέφωση.

γ. Πολεοδομικός σχεδιασμός

— πυκνότητα γειτονιάς·

— μέτρα για τον μετριασμό των καιρικών επιπτώσεων (παραδείγματος χάριν στρατηγική τοποθέτηση βλάστησης).

5.2.1. *Ανακαίνιση κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς*

Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης ανακαίνισης, τα κράτη μέλη πρέπει πρώτα να καθορίσουν το συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου που εμπίπτει στην υποχρέωση (βάση αναφοράς) την 1η Ιανουαρίου 2024. Με βάση αυτό το αριθμητικό στοιχείο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε εκτίμηση του ετήσιου στόχου ανακαίνισης (3 % της βάσης αναφοράς).

Για να συμπεριληφθούν τα κτίρια στη βάση αναφοράς πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

— να έχουν συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου άνω των 250 m^2·

— να ανήκουν σε δημόσιους φορείς, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791·

— να μη συμμορφώνονται με το πρότυπο ΚΣΜΚΕ την 1η Ιανουαρίου 2024·

τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από τη βάση αναφοράς τις κοινωνικές κατοικίες, σε περίπτωση που οι ανακαινίσεις δεν θα ήταν οικονομικά ουδέτερες ή σε περίπτωση που η ανακαίνιση θα οδηγούσε σε αυξήσεις των ενοικίων οι οποίες δεν περιορίζονται στο ισοδύναμο της οικονομικής εξοικονόμησης στον λογαριασμό ενέργειας.

Μετά τον καθορισμό της βάσης αναφοράς, τα κράτη μέλη υπολογίζουν τον ετήσιο στόχο ανακαίνισης που θα πρέπει να επιτύχουν. Για τον υπολογισμό του ελάχιστου ετήσιου στόχου ανακαίνισης θα πρέπει να χρησιμοποιείται ο ακόλουθος μαθηματικός τύπος:

$$\textit{Ελάχιστος ετήσιος στόχος ανακαίνισης } (\sigma\varepsilon\ m^2) = m^2_{\textit{συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου}} \times r_r$$

Όπου:

$m^2_{\text{συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου}}$: το άθροισμα του ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου όλων των κτιρίων που περιλαμβάνονται στη βάση αναφοράς·

r_r: το ποσοστό ανακαίνισης του 3 % που καθορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Σχετικό αριθμητικό παράδειγμα παρατίθεται στο προσάρτημα Γ του παρόντος παραρτήματος.

Ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης σε m^2 παραμένει αμετάβλητος καθ' όλη την περίοδο ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Πρόκειται για αλλαγή σε σύγκριση με την οδηγία 2012/27/ΕΕ, στην οποία ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης έπρεπε να υπολογίζεται ετησίως με βάση το εμβαδόν δαπέδου που δεν πληρούσε τις εθνικές ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης. Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, υπονοείται ότι το απαιτούμενο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης θα είναι σημαντικά υψηλότερο σε σύγκριση με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται στην οδηγία 2012/27/ΕΕ. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η βάση αναφοράς που καθορίζεται έως τα τέλη της πρώτης περιόδου υποβολής εκθέσεων και, κατά συνέπεια, ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης, δεν πρέπει να επικαιροποιούνται σε περίπτωση πώλησης, κατεδάφισης ή αγοράς ενός κτιρίου. Υπάρχουν ειδικές περιπτώσεις στις οποίες παρέχεται στα κράτη μέλη κάποιος βαθμός ευελιξίας για την επίτευξη του ετήσιου στόχου ανακαίνισης. Οι περιπτώσεις αυτές επεξηγούνται κατωτέρω.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή τη βάση αναφοράς τους (συνολικά m^2 των κτιρίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου) και τον ετήσιο στόχο ανακαίνισης (επίσης σε m^2) που περιλαμβάνεται στα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, όπως προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([50]) (βλ. κεφάλαιο 7.1). Στο πλαίσιο της γνωστοποίησης αυτής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν επίσης τα m^2 των κτιρίων που υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ). Ο αριθμός των ανακαινισμένων m^2 που μπορεί να συνυπολογιστεί για την ετήσια απαίτηση θα πρέπει να γνωστοποιείται από τα κράτη μέλη στις διετείς εκθέσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999, με διάκριση των m^2 των ανακαινισμένων κτιρίων που υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Προώθηση της εξοικονόμησης

Η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, η οποία έχει ως στόχο την παροχή κινήτρων για την ανάληψη έγκαιρης δράσης, επιτρέπει στα κράτη μέλη που ανακαινίζουν πάνω από το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων τους σε ένα συγκεκριμένο έτος να συνυπολογίζουν το λεγόμενο πλεόνασμα ανακαίνισης στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης των επόμενων ετών (άρθρο 6 παράγραφος 3). Έως την 31η Δεκεμβρίου 2026, τα πλεονάσματα ανακαίνισης που επιτυγχάνονται σε ένα συγκεκριμένο έτος είναι δυνατό να συνυπολογίζονται στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης των επόμενων τριών ετών. Από την 1η Ιανουαρίου 2027, τα πλεονάσματα ανακαίνισης που επιτυγχάνονται σε ένα συγκεκριμένο έτος είναι δυνατό να συνυπολογίζονται μόνο στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης των επόμενων δύο ετών. Αυτό σημαίνει στην πράξη ότι εάν, για παράδειγμα, ένα κράτος μέλος ανακαινίσει το 3,5 % του συνολικού ωφέλιμου εμβαδού του κτιριακού του αποθέματος κατά το έτος Χ, τότε κατά το έτος Χ+1 πρέπει να ανακαινίσει μόνο το 2,5 % του συνολικού ωφέλιμου εμβαδού· εάν το κράτος μέλος ανακαινίσει το 3 % του συνολικού ωφέλιμου εμβαδού και κατά το έτος Χ+1, η διαφορά του 0,5 % μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά το έτος Χ+2 ώστε να μειωθεί η απαίτηση ανακαίνισης στο 2,5 %. Είναι επίσης δυνατή η κατανομή της υπερκάλυψης του στόχου στα δύο έτη (παραδείγματος χάριν 0,25 % κατά το έτος Χ + 1 και 0,25 % κατά το έτος Χ+ 2).

Κατεδάφιση και αντικατάσταση

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες συνθήκες, να συνυπολογίζουν στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης το ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου νέου κτιρίου που αποκτήθηκε ως αντικατάσταση κτιρίου που κατεδαφίστηκε κατά τη διάρκεια των δύο προηγουμένων ετών. Ο συνυπολογισμός νέων ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ στην επίτευξη του ετήσιου ποσοστού ανακαίνισης επιτρέπεται μόνο εφόσον πληρούνται δύο κριτήρια:

— **Κριτήριο 1** — το νέο κτίριο αποτελεί αντικατάσταση κτιρίου δημόσιου φορέα που κατεδαφίστηκε κατά τη διάρκεια των δύο προηγουμένων ετών· και

([50]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— **Κριτήριο 2** — η κατεδάφιση και η αντικατάσταση του υφιστάμενου κτιρίου από νέο κτίριο είναι οικονομικά αποδοτικότερη και πιο βιώσιμη όσον αφορά τη χρήση ενέργειας και τις εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής που επιτυγχάνονται σε σύγκριση με την ανακαίνιση του υφιστάμενου κτιρίου. Στις εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής περιλαμβάνονται οι ενσωματωμένες και οι λειτουργικές εκπομπές CO_2, καθώς και οι εκπομπές CO_2 που συνδέονται με την κατεδάφιση του παλαιού κτιρίου.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη συμμόρφωση με το δεύτερο κριτήριο παρουσιάζονται στον πίνακα 4.

Πίνακας 4

Κριτήρια κατεδάφισης και αντικατάστασης

Παράμετροι	Κατάσταση
Σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας	Συνολικό κόστος κατεδάφισης υφιστάμενου κτιρίου (σε ευρώ) + Συνολικό κόστος κατασκευής νέου κτιρίου (σε ευρώ) < Συνολικό κόστος ανακαίνισης υφιστάμενου κτιρίου (σε ευρώ)
Βιωσιμότητα	[Συνολική χρήση ενέργειας (σε kWh) του ανακαινισμένου κτιρίου κατά τον εναπομένοντα εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του + χρήση ενέργειας (σε kWh) κατά τη φάση ανακαίνισης] > [Συνολική χρήση ενέργειας (σε kWh) νέου κτιρίου κατά τον ίδιο αριθμό ετών + Συνολική χρήση ενέργειας (σε kWh) κατά τη φάση κατεδάφισης και κατασκευής] ΚΑΙ [Εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής (σε tCO_2e) του ανακαινισμένου κτιρίου κατά τον εναπομένοντα εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του + εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής (σε tCO_2e) κατά τη φάση ανακαίνισης] > [εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής (σε tCO_2e) του νέου κτιρίου κατά τον ίδιο αριθμό ετών + εκπομπές CO_2 καθ' όλο τον κύκλο ζωής (σε tCO_2e) κατά τη φάση κατεδάφισης και κατασκευής]

Ο εκτιμώμενος οικονομικός κύκλος ζωής προσδιορίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την ΟΕΑΚ. Η σύγκριση μεταξύ του κατεδαφισμένου κτιρίου που θα ανακαινιστεί και του νέου κτιρίου θα πρέπει να πραγματοποιείται για την ίδια χρονική περίοδο (*δηλαδή* για ολόκληρο ή για τον εναπομένοντα εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του υφιστάμενου κτιρίου).

Η προϋπόθεση της βιωσιμότητας θα μπορούσε να επιτευχθεί, για παράδειγμα, εάν μια ανακαίνιση με υλικά υψηλής έντασης ενέργειας και υψηλής περιεκτικότητας σε CO_2 (παραδείγματος χάριν σκυρόδεμα, χάλυβας) αντικατασταθεί με μια ανακατασκευή με υλικά χαμηλής έντασης ενέργειας και χαμηλής περιεκτικότητας σε CO_2 (παραδείγματος χάριν προϊόντα προερχόμενα από ξύλο και βιομάζα).

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη καθορίζουν με σαφήνεια και δημοσιεύουν τα γενικά κριτήρια, τις μεθόδους και τις διαδικασίες καθορισμού εξαιρετικών περιπτώσεων, στις οποίες μπορούν να συνυπολογίζουν στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης νέα κτίρια που αποκτήθηκαν ως αντικατάσταση κατεδαφισθέντων κτιρίων.

Κατά τον καθορισμό της μεθοδολογίας αξιολόγησης των εκπομπών καθ' όλο τον κύκλο ζωής των κτιρίων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραπέμπουν στα πρότυπα και στις μεθοδολογίες που αναφέρονται από την Επιτροπή για τη διασφάλιση της ακρίβειας των εκτιμήσεων. Για παράδειγμα:

— Ευρωπαϊκή Επιτροπή, European Platform on Life-Cycle Assessment (Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την αξιολόγηση του κύκλου ζωής) (https://eplca.jrc.ec.europa.eu/lifecycleassessment.html).

— EN 15978:2011 Βιωσιμότητα των δομικών κατασκευών. Αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των κτιρίων. Μέθοδος υπολογισμού (https://www.en-standard.eu/bs-en-15978-2011-sustainability-of-construction-works-assessment-of-environmental-performance-of-buildings-calculation-method/).

— ISO 14040:2006 Περιβαλλοντική διαχείριση — Αξιολόγηση κύκλου ζωής — Αρχές και πλαίσιο εργασίας (https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14040:ed-2:v1:en).

— ISO 14044:2006 Περιβαλλοντική διαχείριση — Αξιολόγηση κύκλου ζωής — Απαιτήσεις και κατευθυντήριες γραμμές (https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14040:ed-1:v1:en).

5.2.2. *Διαπραγμάτευση συμβατικών ρητρών για χρησιμοποιούμενα κτίρια*

Το άρθρο 6 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπει επίσης υποχρέωση που ισχύει ειδικά για τα κτίρια τα οποία χρησιμοποιούνται από δημόσιους φορείς αλλά δεν ανήκουν σε αυτούς. Όπως ισχύει και για την υποχρέωση ανακαίνισης των κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, στην υποχρέωση περιλαμβάνονται μόνο τα κτίρια συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου άνω των 250 m^2. Όσον αφορά τα εν λόγω κτίρια, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι δημόσιοι φορείς διαπραγματεύονται με τους ιδιοκτήτες των κτιρίων, με σκοπό τη θέσπιση συμβατικών ρητρών, ώστε τα ενοικιαζόμενα κτίρια να μετατραπούν τουλάχιστον σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ. Στο άρθρο 6 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 υπογραμμίζεται η ανάγκη αξιοποίησης των σημείων ενεργοποίησης της σύμβασης, όπως ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης, αλλαγή χρήσης και σημαντικές εργασίες επισκευής ή συντήρησης, για την έναρξη διαπραγματεύσεων. Οι δημόσιοι φορείς που χρησιμοποιούν ένα κτίριο μπορούν να αναδείξουν στους ιδιοκτήτες του κτιρίου τα οφέλη της ανακαίνισης: αυξάνει την αξία του κτιρίου τους, γεγονός που μπορεί να δικαιολογήσει επακόλουθες αυξήσεις του ενοικίου· αυξάνει τον κύκλο ζωής του κτιρίου μέσω της βελτίωσης της απόδοσης και της ποιότητας των δομικών στοιχείων· μειώνει τις τρέχουσες δαπάνες συντήρησης· οδηγεί στη συμμόρφωση με τους εθνικούς οικοδομικούς κανονισμούς και απαιτήσεις (όπως πιθανά ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης)· προσελκύει ενοικιαστές και ελαχιστοποιεί τις χρονικές περιόδους μη διαθεσιμότητας.

Για τη συμβολή ειδικότερα στην αντιμετώπιση του ζητήματος των αντικρουόμενων κινήτρων, όταν οι δημόσιοι φορείς καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος του κτιρίου και σκοπεύουν να ενοικιάσουν το κτίριο μακροπρόθεσμα, θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να προσφερθούν να καταβάλουν ορισμένο ποσοστό του κόστους ανακαίνισης (είτε μέσω εφάπαξ πληρωμής είτε μέσω συμφωνίας για αύξηση του ενοικίου) ή θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο αναζήτησης νέου κτιρίου, εάν ο ιδιοκτήτης του κτιρίου δεν είναι πρόθυμος να προβεί σε ανακαίνιση. Μια άλλη δυνατότητα είναι να απευθυνθούν σε εταιρείες παροχής ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ) ([51]), οι οποίες θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν την ανακαίνιση έναντι συνεχιζόμενων πληρωμών από τη δημόσια αρχή ή από τον ιδιοκτήτη του κτιρίου.

Άλλες χρήσιμες προσεγγίσεις είναι οι εξής:

— Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επικαιροποιήσουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που αναμένεται να ακολουθήσουν όλοι οι δημόσιοι φορείς όσον αφορά την ενοικίαση νέων κτιρίων και τη διαχείριση των συμβάσεων των υφιστάμενων κτιρίων που έχουν στην κυριότητά τους.

— Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να παρέχουν στους δημόσιους φορείς καθοδήγηση και υποδείγματα σχετικά με τον τρόπο διατύπωσης των συμβάσεων μίσθωσης, ώστε να περιλαμβάνονται στη σύμβαση κατάλληλες ρήτρες.

— Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επιβάλουν σε όλους τους δημόσιους φορείς την εισαγωγή κατάλληλων υποχρεωτικών ρητρών στις οικείες συμβάσεις μίσθωσης, ώστε η υποχρέωση ανακαίνισης να καταστεί τυποποιημένος όρος. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν συγκεκριμένες επιλογές για τη στήριξη των δημόσιων φορέων σε περίπτωση που ο ιδιώτης ιδιοκτήτης δεν συμφωνεί με τους τυποποιημένους όρους.

— Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ανακαινίσουν μεγάλο μέρος του κτιριακού δυναμικού τους, και λαμβανομένου υπόψη ότι η μετατροπή τουλάχιστον σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ ενδέχεται να απαιτήσει σημαντικές εργασίες, οι δημόσιοι φορείς μπορούν να προσδιορίζουν τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, και τα οποία επί του παρόντος δεν χρησιμοποιούνται ή δεν χρησιμοποιούνται επαρκώς, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη φιλοξενία φορέων που μισθώνουν επί του παρόντος κτίρια από τον ιδιωτικό τομέα. Ο κατάλογος που αναφέρεται στην προηγούμενη ενότητα, ιδίως εάν επεκταθεί ώστε να συλλέγονται πρόσθετα δεδομένα σχετικά με το κτιριακό απόθεμα των δημόσιων φορέων, θα αποτελέσει ισχυρό εργαλείο για την υποστήριξη αυτής της στρατηγικής.

5.3. **Εναλλακτική προσέγγιση — Ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας**

Η εναλλακτική προσέγγιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 θα οδηγήσει σε ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια δημόσιων φορέων τουλάχιστον ισοδύναμη με εκείνη που απαιτείται βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 (προκαθορισμένη προσέγγιση). Στο πλαίσιο της προσέγγισης αυτής, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να ανακαινίσουν τα κτίρια δημόσιων φορέων για την άμεση επίτευξη ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ. Αντ' αυτού, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν στα κτίρια δημόσιων φορέων άλλα μέτρα που οδηγούν σε ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας, περιλαμβανομένων μέτρων όπως η μείωση της ζήτησης, καθώς και μέτρα που ενδέχεται να επηρεάσουν ή να μην επηρεάσουν άμεσα το κέλυφος του κτιρίου ή τα τεχνικά συστήματα του κτιρίου.

Το άρθρο 6 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 περιλαμβάνει δύο χωριστές υποχρεώσεις [πρώτο εδάφιο και δεύτερο εδάφιο στοιχείο α)], τις οποίες πρέπει να τηρούν τα κράτη μέλη όταν αποφασίζουν να επιλέξουν την εναλλακτική προσέγγιση.

([51]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984.

Για την εκπλήρωση της πρώτης υποχρέωσης, τα κράτη μέλη:

— προβαίνουν σε εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας που θα μπορούσε να επιτευχθεί κάθε έτος, εάν το κράτος μέλος επέλεγε την προσέγγιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 (ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας) [άρθρο 6 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β)]·

— επιτυγχάνουν κάθε έτος στα κτίρια δημόσιων φορέων εξοικονόμηση ενέργειας που είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με εκείνη που απαιτείται βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 (άρθρο 6 παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο).

Σύμφωνα με τη δεύτερη υποχρέωση που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκδίδουν σε ετήσια βάση διαβατήριο ανακαίνισης για τα κτίρια που αντιπροσωπεύουν συνολικά τουλάχιστον το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα κτίρια για τα οποία έχει εκδοθεί διαβατήριο ανακαίνισης ανακαινίζονται με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ το αργότερο έως το 2040.

Η εναλλακτική προσέγγιση αφορά μόνο τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, με τις ίδιες εξαιρέσεις με εκείνες που ορίζονται για την προβλεπόμενη προσέγγιση στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Οι διατάξεις που ορίζονται στην προκαθορισμένη προσέγγιση ισχύουν και για την εναλλακτική προσέγγιση, δεδομένου ότι το ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας εκτιμάται σύμφωνα με την ίδια βάση αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της ετήσιας απαίτησης ανακαίνισης (σε m^2).

5.3.1. *Επίτευξη ισοδύναμου εξοικονόμησης ενέργειας*

Εκτίμηση της στοχευόμενης ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας

Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας που πρέπει να επιτυγχάνουν σε ετήσια βάση. Ως σημείο αφετηρίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβούν σε εκτίμηση της απαίτησης ανακαίνισης του 3 %, ακολουθώντας τα ίδια στάδια που ορίζονται στην προβλεπόμενη προσέγγιση του άρθρου 6 παράγραφοι 1 έως 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Με τη μέθοδο αυτή προκύπτει ένας αριθμός m^2 που τα κράτη μέλη πρέπει να ανακαινίζουν κάθε έτος.

Στη συνέχεια, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας που πρέπει να επιτυγχάνεται μέσω εναλλακτικών μέτρων σε ετήσια βάση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υπολογίσουν κατ' εκτίμηση την εξοικονόμηση ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί πριν από το έτος κατά το οποίο πρέπει να επιτευχθεί εξοικονόμηση, προκειμένου να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν αναλόγως τα εναλλακτικά μέτρα. Για την εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας για το έτος, τα κράτη μέλη:

— θα πρέπει να προσδιορίσουν, από το κτιριακό απόθεμα των δημόσιων φορέων, τα κτίρια που θα είχαν ανακαινίσει, εάν επέλεγαν την προκαθορισμένη προσέγγιση. Τα κτίρια αυτά πρέπει, συνολικά, να καλύπτουν τουλάχιστον τον ίδιο αριθμό m^2 που προσδιορίζεται βάσει της απαίτησης ανακαίνισης που έχει υπολογιστεί προηγουμένως. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβούν σε εκτίμηση της εξοικονόμησης σε σχέση με τα ίδια κτίρια που επιλέχθηκαν για την έκδοση διαβατηρίου ανακαίνισης κατά τη διάρκεια του έτους, δεδομένου ότι τα κτίρια αυτά αντιστοιχούν στο 3 % του κτιριακού αποθέματος των δημόσιων φορέων·

— θα πρέπει να καθορίσουν τη βάση αναφοράς της χρήσης ενέργειας των κτιρίων που θα είχαν ανακαινίσει τα κράτη μέλη. Πρέπει να χρησιμοποιήσουν ενδεδειγμένες συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων πριν από την ανακαίνιση. Οι πρότυπες τιμές θα πρέπει να οριστούν για κάθε κατηγορία ή υποκατηγορία κτιρίου·

— προβαίνουν σε εκτίμηση της χρήσης πρωτογενούς ενέργειας των εν λόγω κτιρίων μετά την ανακαίνιση, χρησιμοποιώντας ενδεδειγμένες συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων μετά την ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ·

— θα πρέπει να αφαιρέσουν την κατ' εκτίμηση κατανάλωση μετά την ανακαίνιση από τη βάση αναφοράς της κατανάλωσης. Η τιμή που προκύπτει είναι η ποσότητα που θα εξοικονομηθεί με την ανακαίνιση του 3 % του ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου των κτιρίων που εμπίπτουν στο πεδίο της υποχρέωσης.

Ο μαθηματικός τύπος που θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της ετήσιας στοχευόμενης ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας είναι ο εξής:

$$\textit{Ετήσια στοχευόμενη ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας } (kWh) = \Sigma(\alpha - \beta) \times \gamma$$

Όπου:

το σύνολο αντιστοιχεί στο άθροισμα όλων των κτιρίων που ένα κράτος μέλος θα είχε προγραμματίσει να ανακαινίσει, εάν επέλεγε την προσέγγιση που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ανά κατηγορία κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων·

α η κατ' εκτίμηση κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς που δεν πληρούν το πρότυπο ΚΣΜΚΕ / πριν από την ανακαίνιση (σε kWh/m²)·

β η κατ' εκτίμηση κατανάλωση ενέργειας των ίδιων κτιρίων αναφοράς μετά τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ (σε kWh/m²)·

γ η συνολική επιφάνεια θερμαινόμενου και/ή ψυχόμενου κτιρίου για κάθε κατηγορία κτιρίων αναφοράς που ένα κράτος μέλος θα είχε ανακαινίσει εάν επέλεγε την προκαθορισμένη προσέγγιση.

Για τον σκοπό της εκτίμησης της ετήσιας ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα δεδομένα τα οποία συλλέγονται στον κατάλογο που καταρτίζεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Ενδεικτικό παράδειγμα της εκτίμησης αυτής παρατίθεται στο προσάρτημα Γ του παρόντος παραρτήματος.

Για τον καθορισμό της βάσης αναφοράς της χρήσης ενέργειας και την εκτίμηση της ενεργειακής χρήσης των κτιρίων τους μετά την ανακαίνιση, τα κράτη μέλη ορίζουν συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων πριν και μετά την ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ. Εάν υπάρχουν διαθέσιμες συνήθεις τιμές όσον αφορά την κατανάλωση ενέργειας για διάφορους τύπους κτιρίων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν διαφορετικές κατηγορίες κτιρίων αναφοράς δημόσιων φορέων για τη βελτίωση της ακρίβειας και της αντιπροσωπευτικότητας της εξοικονόμησης ενέργειας. Τα κτίρια μπορούν να ταξινομηθούν σε κατηγορίες ώστε να αντικατοπτρίζονται οι τελικές χρήσεις (παραδείγματος χάριν γραφεία, εκπαιδευτικά κτίρια, νοσοκομεία), οι κλιματικές ζώνες (π.χ. βόρεια, νότια, ορεινή, παράκτια) ή οποιοιδήποτε άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την ενεργειακή τους κατανάλωση.

Επίτευξη του ετήσιου στόχου εξοικονόμησης ενέργειας

Για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν τα μέτρα που θεωρούν κατάλληλα για τη μείωση της χρήσης ενέργειας στα δημόσια κτίρια. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τα εξής:

— ανακαίνιση κτιρίων ώστε να πληρούνται τα πρότυπα ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ και ανακαίνιση για την επίτευξη υψηλότερων ή χαμηλότερων επιπέδων ενεργειακής απόδοσης·

— σύναψη συμβάσεις στον τομέα της ενέργειας (παραδείγματος χάριν μέσω συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης) και διαχείριση της ενέργειας·

— αντικαταστάσεις και αναβαθμίσεις των τεχνικών συστημάτων κτιρίων·

— μετάβαση σε ενεργειακά αποδοτικές συσκευές·

— μείωση του εμβαδού θερμαινόμενου και/ή ψυχόμενου δαπέδου κτιρίων·

— μείωση της ζήτησης·

— μέτρα αλλαγής συμπεριφοράς που μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας·

— οποιαδήποτε άλλα μέτρα εκτός της ανακαίνισης που σχετίζονται με την ενεργειακή απόδοση των δημόσιων κτιρίων.

Η πώληση κτιρίων δεν συνιστά μέτρο ενεργειακής απόδοσης. Δεν αποτελεί ισοδύναμο της ανακαίνισης κτιρίων.

Οι κλιμακωτές ανακαινίσεις και η αναβάθμιση των τεχνικών συστημάτων κτιρίων που πραγματοποιούνται για την επίτευξη ισοδύναμου εξοικονόμησης ενέργειας είναι πιθανό να συμπεριλαμβάνονται στα διαβατήρια ανακαίνισης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται για κάθε κτίριο με διαβατήριο. Για τα μέτρα αυτά, τα διαβατήρια ανακαίνισης μπορούν να χρησιμεύσουν ως πηγή πληροφοριών για την εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας που προκύπτει.

Κατά την επιλογή μη διαρθρωτικών μέτρων (όπως η αλλαγή συμπεριφοράς), τα κράτη μέλη θα πρέπει να υπολογίζουν κατ' εκτίμηση τον βαθμό στον οποίο ο αντίκτυπος του μέτρου μπορεί να διατηρηθεί κατά τα επόμενα έτη. Αυτό σημαίνει στην πράξη ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη σωρευτική ποσότητα της εξοικονόμησης ενέργειας που επιτυγχάνεται με το μέτρο κατά την εναπομένουσα διάρκεια ζωής του κτιρίου. Για παράδειγμα, θα πρέπει να υπολογιστεί κατ' εκτίμηση το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μια εκστρατεία για το σβήσιμο των φώτων θα έχει θετικό αντίκτυπο.

Κοινοποίηση εναλλακτικών μέτρων

Τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να εφαρμόσουν την εναλλακτική προσέγγιση θα πρέπει να έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή, έως την 31η Δεκεμβρίου 2023, την προβλεπόμενη εξοικονόμηση ενέργειας που θα μπορούσε να επιτευχθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2030, εάν το κράτος μέλος επέλεγε την προσέγγιση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 4 (ισοδύναμο εξοικονόμησης ενέργειας). Η προβλεπόμενη εξοικονόμηση ενέργειας θα πρέπει να υπολογιστεί κατ' εκτίμηση με βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη κατά τη χρονική στιγμή της κοινοποίησης· η εκτίμηση αυτή μπορεί να επικαιροποιηθεί και να υποβληθεί με μεγαλύτερο βαθμό ακρίβειας στην πρώτη έκθεση που καλύπτει το πρώτο έτος εφαρμογής.

Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν συνδυασμό της «προκαθορισμένης» προσέγγισης που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 και της «εναλλακτικής» προσέγγισης που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 6. Στην πράξη, αυτό θα σήμαινε ότι η εξοικονόμηση ενέργειας που προκύπτει από την ανακαίνιση των κτιρίων δημόσιων φορέων με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ μπορεί να συνυπολογιστεί στην ετήσια στοχευόμενη ποσότητα της εξοικονόμησης ενέργειας. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπέχουν την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 6 τρίτο εδάφιο.

5.3.2. *Διαβατήριο ανακαίνισης*

Επιπλέον της επίτευξης ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας που ισοδυναμεί τουλάχιστον με εκείνη που απαιτείται βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη εκδίδουν σε ετήσια βάση διαβατήρια ανακαίνισης σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΟΕΑΚ για τα κτίρια που αντιπροσωπεύουν συνολικά τουλάχιστον το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς.

Το διαβατήριο ανακαίνισης θα καθοδηγεί τους δημόσιους φορείς στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις δράσεις ή τα μέτρα που θα πρέπει να ιεραρχηθούν κατά προτεραιότητα και με ποια σειρά θα πρέπει να εφαρμοστούν, ώστε το στοχευόμενο κτίριο να μπορέσει να επιτύχει το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ το αργότερο έως το 2040. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συνυπολογίζουν τα μέτρα που προτείνονται στο διαβατήριο ανακαίνισης στην επίτευξη του ετήσιου στόχου εξοικονόμησης ενέργειας. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι έως το 2040 θα πρέπει να ανακαινιστεί η ίδια ποσότητα m^2 με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ (περίπου το 45 % του βάσης αναφοράς), αλλά τα κράτη μέλη που έχουν επιλέξει την εναλλακτική προσέγγιση θα πρέπει να υλοποιήσουν πρόσθετες δράσεις ώστε να εξασφαλιστεί ισοδύναμο επίπεδο εξοικονόμησης καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

6. **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 7 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2023/1791**

Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αντικαθιστά το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ. Στόχος του άρθρου 7 εξακολουθεί να είναι η καθιέρωση υψηλής ενεργειακής απόδοσης ως απαίτησης στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων. Ωστόσο, σε σύγκριση με το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, το πεδίο εφαρμογής έχει επεκταθεί.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς, όταν συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης αξίας ίσης ή μεγαλύτερης, αντιστοίχως, των ορίων που καθορίζονται στις οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ (στο εξής από κοινού: οδηγίες για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις), αγοράζουν μόνο προϊόντα, υπηρεσίες, κτίρια και (πλέον και) έργα υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Οι «αναθέτουσες αρχές» και οι «αναθέτοντες φορείς» ορίζονται στο άρθρο 2 σημεία 14 και 15 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα οποία παραπέμπουν με τη σειρά τους στους αντίστοιχους ορισμούς των οδηγιών για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, το πεδίο της υποχρέωσης αυτής επεκτείνεται, σε σύγκριση με την οδηγία 2012/27/ΕΕ, ώστε να συμπεριλαμβάνονται όλες οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές και όλοι οι αναθέτοντες φορείς, καθώς και όλα τα επίπεδα δημόσιας διοίκησης.

Επιπλέον, η υποχρέωση του άρθρου δεν διέπεται πλέον από προϋποθέσεις όσον αφορά τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, την οικονομική σκοπιμότητα, την ευρύτερη βιωσιμότητα και τον επαρκή ανταγωνισμό, αλλά «μόνο» από την τεχνική σκοπιμότητα.

Επιπροσθέτως, η υποχρέωση επεκτείνεται με i) την απαίτηση για τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς εφαρμόζουν την αρχή της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης και ii) τη διάταξη που προβλέπει ότι η αρχή της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση εφαρμόζεται επίσης για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης για τις οποίες δεν προβλέπονται ειδικές απαιτήσεις στο παράρτημα IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπει πλέον επίσης τα ακόλουθα:

1) παρέχει επιλογές για τις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης και μηδενικής ρύπανσης της Ένωσης, με τη συνεκτίμηση ευρύτερων πτυχών βιωσιμότητας, κοινωνικών πτυχών, περιβαλλοντικών πτυχών και πτυχών κυκλικής οικονομίας, καθώς και των πράσινων δημόσιων συμβάσεων της Ένωσης ή διαθέσιμων ισοδύναμων εθνικών κριτηρίων, στις πρακτικές σύναψης συμβάσεων κατά τη σύναψη συμβάσεων, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου·

2) επιβάλλει την υποχρέωση δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο ορισμένων συμβάσεων στην ενεργειακή απόδοση·

3) παρέχει στις αναθέτουσες αρχές τη δυνατότητα να απαιτούν από τους προσφέροντες να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με το δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη των νέων κτιρίων και των κτιρίων προς ανακαίνιση, καθ' όλο τον κύκλο ζωής τους, τη χρήση υλικών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την κυκλικότητα των υλικών που χρησιμοποιούνται σε αυτά, ιδίως εάν πρόκειται για κτίρια άνω των 2 000 τετραγωνικών μέτρων·

4) επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να παρέχουν στήριξη στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς για την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης·

5) επιτρέπει στην Επιτροπή να παρέχει περαιτέρω καθοδήγηση στις εθνικές αρχές και στους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων·

6) επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εφαρμόζουν μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν αποτρέπονται από την πραγματοποίηση επενδύσεων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης· και

7) επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να άρουν τους φραγμούς στην ενεργειακή απόδοση και να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν για να το πράξουν.

Επιπλέον της εξαίρεσης των συμβάσεων προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού από την εφαρμογή των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, το άρθρο 7 παράγραφος 2 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει πλέον επίσης ότι οι υποχρεώσεις αυτές δεν ισχύουν, εάν υπονομεύουν τη δημόσια ασφάλεια ή παρεμποδίζουν την ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

6.1. **Πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791**

Για τον ορισμό των «δημόσιων συμβάσεων», βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 5 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και για τον ορισμό των «συμβάσεων παραχώρησης», βλ. άρθρο 5 σημείο 1 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ. Για τα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, βλ. τις οδηγίες για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις στις οποίες γίνεται σχετική αναφορά.

Παρά το γεγονός ότι τα κτίρια δεν καλύπτονται από τις οδηγίες για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις, λόγω της ρητής εξαίρεσής τους μεταξύ των παρατιθέμενων εξαιρούμενων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, εξακολουθούν να ισχύουν και γι' αυτά τα όρια που προβλέπονται στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Συνεπώς, η αγορά ή η ενοικίαση κτιρίων υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, αλλά εξακολουθεί να εξαιρείται από τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.

Υψηλή ενεργειακή απόδοση

Οι υπηρεσίες, τα προϊόντα, τα κτίρια και τα έργα που αγοράζουν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς και διέπονται από το άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 πρέπει να είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Οι απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που πρέπει να πληρούνται στο πλαίσιο αυτό καθορίζονται λεπτομερέστερα στο παράρτημα IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και καλύπτουν τα εξής:

— προϊόντα που καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την ενεργειακή σήμανση·

— προϊόντα που δεν καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την ενεργειακή σήμανση, αλλά καλύπτονται από εκτελεστικό μέτρο δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([52])·

— προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτονται από τα κριτήρια για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ (ΠΔΣ της ΕΕ) ([53]) ή από διαθέσιμα ισοδύναμα εθνικά κριτήρια·

— ελαστικά, της υψηλότερης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης καυσίμων, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2020/740 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([54])·

— κτίρια.

([52]) Οδηγία 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεόμενα με την ενέργεια προϊόντα (ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([53]) Για τα κριτήρια και τις απαιτήσεις των ΠΔΣ, βλ. σύνδεσμο https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en?prefLang=el&etrans=el.

([54]) Κανονισμός (ΕΕ) 2020/740 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2020, σχετικά με τη σήμανση των ελαστικών επισώτρων όσον αφορά την εξοικονόμηση καυσίμου και άλλες παραμέτρους, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1222/2009 (ΕΕ L 177 της 5.6.2020, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/740/oj).

Εάν τα προϊόντα καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την ενεργειακή σήμανση ή από εκτελεστικό μέτρο δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ και από κριτήρια ΠΔΣ της ΕΕ, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πλέον φιλόδοξη απαίτηση ενεργειακής απόδοσης. Εάν τα κριτήρια ΠΔΣ της ΕΕ είναι πιο φιλόδοξα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω ΠΔΣ της ΕΕ και καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 5 και στο παράρτημα IV στοιχείο γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, για τη χρήση τους.

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την ενεργειακή σήμανση

Όπως αναφέρεται στο παράρτημα IV στοιχείο α) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([55]), για να διαπιστωθεί ποιες είναι οι «(δύο) υψηλότερες τάξεις [κατηγορίες] ενεργειακής απόδοσης στις οποίες εντάσσεται (σημαντικός) αριθμός» προϊόντων που καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την ενεργειακή σήμανση ([56]), θα μπορούσε να γίνει αναφορά στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Προϊόντων για την Ενεργειακή Σήμανση (EPREL) ([57]), όπου οι προμηθευτές ([58]) πρέπει να καταχωρίζουν τα προϊόντα τους ([59]) πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά από την 1η Ιανουαρίου 2019 ([60]). Το EPREL παρέχει τη δυνατότητα στους πελάτες —και, κατ' επέκταση στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς— να αναζητούν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα και τα μοντέλα που φέρουν ενεργειακή σήμανση ([61])· ([62]).

Για παράδειγμα, στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διανομή μοντέλων τηλεοράσεων συγκεκριμένου μεγέθους οθόνης που έχουν καταχωριστεί στο EPREL στα μέσα του 2023. Ο στόχος, σύμφωνα με το κριτήριο του άρθρου 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 θα ήταν, στην περίπτωση αυτή, η παροχή κινήτρων στις κατηγορίες E και F (ή υψηλότερες), σε αμφότερες τις οποίες εντάσσεται **σημαντικός** αριθμός προϊόντων, και όχι στη χαμηλότερη κατηγορία G, στην οποία εντάσσεται επίσης σημαντικός αριθμός προϊόντων, ακόμη και αν στην εν λόγω κατηγορία G εντάσσεται ο σημαντικότερος αριθμός προϊόντων.

Διάγραμμα 3

Διανομή επιλεγμένων μοντέλων τηλεοράσεων συγκεκριμένου μεγέθους οθόνης που καταχωρίστηκαν στο EPREL στα μέσα του 2023 (167 μοντέλα επί συνόλου 17 976 μοντέλων)

Κατηγορία	Καταχωρίσεις	%
A	0	0,0
B	1	0,6
C	0	0,0
D	0	0,0
E	21	12,6
F	37	22,2
G	108	64,7

([55]) Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1369 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2017, σχετικά με τον καθορισμό ενός πλαισίου για την ενεργειακή σήμανση και για την κατάργηση της οδηγίας 2010/30/ΕΕ (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

([56]) https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/ecodesign-and-energy-label/product-list_en?prefLang=el.

([57]) Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.: https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_en?prefLang=el.

([58]) Ως «προμηθευτής» νοείται ο εγκατεστημένος στην Ένωση κατασκευαστής, ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος κατασκευαστή μη εγκατεστημένου στην Ένωση ή ο εισαγωγέας που διαθέτει στην αγορά της Ένωσης προϊόν [βλ. άρθρο 2 σημείο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369].

([59]) Η υποχρέωση αυτή ισχύει για μονάδες νέου μοντέλου που καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη [βλ. άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369].

([60]) Βλ. άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369.

([61]) Το EPREL παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με άλλες πτυχές εκτός από τη χρήση ενέργειας ενός προϊόντος, όπως η πιθανή κατανάλωση νερού, η εκπομπή θορύβου, η διευρυμένη εγγύηση, η διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, η διάρκεια ή η υποστήριξη του προϊόντος. Όλα τα κριτήρια που απαριθμούνται στο EPREL μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται ως πηγή αναφοράς από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς για τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών, κριτηρίων επιλογής ή ανάθεσης για την προμήθεια ειδικών κατηγοριών προϊόντων. Το χαρακτηριστικό αυτό επιτρέπει επίσης στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς να διαμορφώσουν μια εικόνα της αγοράς και της διαθεσιμότητας προϊόντων υψηλής ενεργειακής απόδοσης ανά κατηγορία προϊόντων. Με βάση την εικόνα αυτή, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, στη συνέχεια, να υπολογίσουν κατ' εκτίμηση τον αριθμό των αναμενόμενων προσφορών στο πλαίσιο αντίστοιχης πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

([62]) Στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 διευκρινίζεται ότι, όταν τα κράτη μέλη παρέχουν κίνητρα για προϊόν που καθορίζεται σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη, τα κίνητρα αυτά πρέπει να στοχεύουν στις δύο υψηλότερες τάξεις ενεργειακής απόδοσης στις οποίες εντάσσεται σημαντικός αριθμός προϊόντων ή σε ανώτερες τάξεις όπως προβλέπεται στην εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξη, δηλαδή στις δύο υψηλότερες κατηγορίες ενεργειακής απόδοσης στις οποίες εντάσσεται επίσης σημαντικός αριθμός προϊόντων (όσον αφορά τον αριθμό των καταχωρισμένων προϊόντων).

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, κατά την αγορά δέσμης προϊόντων η οποία καλύπτεται στο σύνολό της από κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1369, τα κράτη μέλη μπορούν να διατυπώνουν την απαίτηση η ενεργειακή απόδοση της δέσμης να υπερισχύει έναντι της ενεργειακής απόδοσης επιμέρους προϊόντων στο πλαίσιο της ίδιας δέσμης, αγοράζοντας τη δέσμη προϊόντων που πληροί το κριτήριο της ανώτερης διαθέσιμης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης. Για παράδειγμα, οι αγοραστές που αγοράζουν δέσμη η οποία περιέχει λέβητα στερεού καυσίμου σε συνδυασμό με συμπληρωματικό καυστήρα, ρυθμιστή θερμοκρασίας και ηλιακή συσκευή θα μπορούσαν να ζητήσουν τη συμμόρφωση της ηλιακής συσκευής αποκλειστικά με την κατηγορία «B», υπό την προϋπόθεση ότι ολόκληρη η δέσμη εντάσσεται στην υψηλότερη διαθέσιμη κατηγορία (στην καλύτερη περίπτωση «A+++»). Η ίδια προσέγγιση μπορεί να υιοθετηθεί και από τους αγοραστές του Δημοσίου σε μεμονωμένη βάση, ακόμη και αν τα κράτη μέλη δεν τους επιβάλλουν την υποχρέωση να το πράξουν.

Εκτελεστικά μέτρα οικολογικού σχεδιασμού δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ

Για τα προϊόντα τα οποία καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([63]), ([64]), η απαίτηση όσον αφορά την αγορά αποκλειστικά προϊόντων που πληρούν τα κριτήρια αναφοράς ενεργειακής απόδοσης που ορίζονται στο εν λόγω εκτελεστικό μέτρο ισχύει μόνο για προϊόντα τα οποία δεν καλύπτονται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369.

Κριτήρια για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ ή ισοδύναμα εθνικά κριτήρια

Η έννοια των ΠΔΣ βασίζεται στην ύπαρξη σαφών, επαληθεύσιμων, αιτιολογημένων και φιλόδοξων περιβαλλοντικών κριτηρίων για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, τα οποία στηρίζονται σε προσέγγιση με βάση τον κύκλο ζωής και επιστημονικά στοιχεία. Από το 2008 η Επιτροπή έχει αναπτύξει κριτήρια ΠΔΣ της ΕΕ για διάφορες κατηγορίες προϊόντων ([65]).

Όταν υπάρχουν κριτήρια ΠΔΣ της ΕΕ ή διαθέσιμα ισοδύναμα προαιρετικά εθνικά κριτήρια για προϊόν ή υπηρεσία, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να αγοράζουν αποκλειστικά προϊόντα και υπηρεσίες που πληρούν τουλάχιστον τα κριτήρια (παραδείγματος χάριν τεχνικές προδιαγραφές, κριτήρια ανάθεσης, ρήτρες εκτέλεσης συμβάσεων) όσον αφορά την ενέργεια σε «βασικό» επίπεδο. Ως βασικά κριτήρια νοούνται τα κριτήρια που είναι κατάλληλα για χρήση από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή ή από οποιονδήποτε αναθέτοντα φορέα σε όλα τα κράτη μέλη. Έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε η εφαρμογή τους να συνεπάγεται ελάχιστη πρόσθετη προσπάθεια επαλήθευσης ή ελάχιστη επιβάρυνση από πλευράς κόστους ([66]).

Ελαστικά

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς θα μπορούν να αγοράζουν αποκλειστικά ελαστικά που εντάσσονται στην υψηλότερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης καυσίμων, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2020/740. Στο παράρτημα IV στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται ότι η απαίτηση αυτή δεν εμποδίζει τους δημόσιους φορείς να αγοράζουν ελαστικά με την υψηλότερη κατηγορία πρόσφυσης σε υγρό οδόστρωμα ή κατηγορία εξωτερικού θορύβου κύλισης, όταν δικαιολογείται για λόγους ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

Προϊόντα που χρησιμοποιούνται από παρόχους υπηρεσιών

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να απαιτούν, στις οικείες προσκλήσεις σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, από τους παρόχους υπηρεσιών να χρησιμοποιούν αποκλειστικά προϊόντα που συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις του παραρτήματος IV στοιχεία α), β) και δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, όταν οι πάροχοι υπηρεσιών αγοράζουν νέα προϊόντα, τα οποία αναφέρονται στο παράρτημα IV στοιχεία α), β) και δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου για τον σκοπό της παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Για παράδειγμα, ένας αγοραστής που αγοράζει υπηρεσίες συντήρησης οχημάτων δεν υποχρεούται να ζητήσει από τους εν λόγω παρόχους υπηρεσιών να αναβαθμίσουν όλα τα ελαστικά τους στην υψηλότερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης καυσίμων, αλλά μόνο στην περίπτωση των νέων ελαστικών, εάν τα αγοράσουν για την παροχή της σχετικής υπηρεσίας.

([63]) Άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 2009/125/ΕΚ.
([64]) https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/ecodesign-and-energy-label/product-list_en?prefLang=el.
([65]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en?prefLang=el.
([66]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en?prefLang=el.

Ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων

Κατά την αγορά ή τη σύναψη νέων συμφωνιών μίσθωσης για κτίρια ή τμήματα κτιρίων με λειτουργία κτιρίου, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς πρέπει καταρχήν (βλ. τις εξαιρέσεις κατωτέρω) να επιλέγουν αποκλειστικά κτίρια που πληρούν τουλάχιστον σχεδόν μηδενικά επίπεδα κατανάλωσης ενέργειας. Κατά τον καθορισμό των απαιτήσεων αυτών, τα κράτη μέλη δύνανται να κάνουν διάκριση μεταξύ νέων και υφιστάμενων κτιρίων και μεταξύ διαφόρων κατηγοριών κτιρίων.

Για τη συμμόρφωση προς σχεδόν μηδενικά επίπεδα κατανάλωσης ενέργειας, τα κτίρια πρέπει να έχουν πολύ υψηλή ενεργειακή απόδοση, όπως προσδιορίζεται σύμφωνα με το παράρτημα Ι της ΟΕΑΚ. Η σχεδόν μηδενική ή πολύ χαμηλή ποσότητα ενέργειας που απαιτείται πρέπει να συνίσταται σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σε πολύ μεγάλο βαθμό. Κατά τη μεταφορά της ΟΕΑΚ στο εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη προσδιόρισαν τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης και το ελάχιστο μερίδιο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που αντιστοιχούν σε κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας στην επικράτειά τους.

Στο παράρτημα IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται ότι η συμμόρφωση με το άρθρο 7 και το στοιχείο στ) του παραρτήματος IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 πρέπει να επαληθεύεται μέσω των πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στην ΟΕΑΚ. Το άρθρο 19 της ΟΕΑΚ ορίζει ότι τα πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης πρέπει να περιλαμβάνουν την ενεργειακή απόδοση ενός κτιρίου και τιμές αναφοράς, όπως ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, για τη σύγκριση και την αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης.

Σύμφωνα με το παράρτημα IV στοιχείο στ) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, επιτρέπεται επίσης, κατ' εξαίρεση, η αγορά κτιρίων που δεν συμμορφώνονται με το σχεδόν μηδενικό ενεργειακό επίπεδο, ιδίως όταν οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς αγοράζουν ή ενοικιάζουν κτίριο για την ανάληψη ριζικής ανακαίνισης ή κατεδάφισης. Ο όρος «ριζική ανακαίνιση» πρέπει να εκλαμβάνεται κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 20 της ΟΕΑΚ. Σε περίπτωση που ένα κτίριο προσεγγίζει το πρότυπο «σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας», η «ριζική ανακαίνιση» μπορεί να σημαίνει σχετικά αμελητέες εργασίες.

Τεχνική σκοπιμότητα

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η γενική υποχρέωση του άρθρου 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δεν εφαρμόζεται εάν δεν είναι τεχνικά εφικτή. Η προϋπόθεση της σκοπιμότητας ισχύει για όλες τις δημόσιες συμβάσεις, ανεξάρτητα από το ποια από τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις διέπει τη σύμβαση. Εναπόκειται στις αναθέτουσες αρχές ή στους αναθέτοντες φορείς να διενεργούν, πριν από την έναρξη μιας διαδικασίας σύναψης συμβάσεων, κατά περίπτωση αξιολόγηση και να μπορούν να αποδείξουν ότι η απαίτηση υψηλής ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο μιας σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης δεν είναι τεχνικά εφικτή. Εάν αυτό δεν μπορεί να αποδειχθεί, οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να αγοράζουν διαθέσιμα ενεργειακά αποδοτικά προϊόντα, υπηρεσίες, κτίρια και έργα σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παραρτήματος IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Τεχνική σκοπιμότητα υφίσταται όταν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του συστήματος, π.χ. ενός κτιρίου ή μιας κτιριακής μονάδας, καθιστούν δυνατή την εφαρμογή των απαιτήσεων. Τεχνική σκοπιμότητα δεν υφίσταται όταν είναι αδύνατο να εφαρμοστούν οι απαιτήσεις από τεχνικής πλευράς, δηλαδή όταν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του συστήματος εμποδίζουν την εφαρμογή των απαιτήσεων.

Για παράδειγμα, έλλειψη τεχνικής σκοπιμότητας για την προμήθεια ενεργειακά αποδοτικών αντλιών θερμότητας θα μπορούσε να προκύψει όταν το σύστημα διανομής θερμότητας ενός κτιρίου δεν είναι κατάλληλο να λειτουργεί στις θερμοκρασίες που απαιτούνται για την αποδοτική χρήση μιας αντλίας θερμότητας, ενώ το εν λόγω κτίριο είναι ήδη ιδιόκτητο ή μισθωμένο.

Για να αποδειχθεί τεχνική αδυναμία, απαιτείται άρτια τεκμηριωμένη αξιολόγηση, η οποία περιλαμβάνει σχετική αιτιολόγηση, όπως τεχνολογικούς περιορισμούς, ειδικούς περιορισμούς λόγω τοποθεσίας ή τεχνική ασυμβατότητα με υφιστάμενες υποδομές ή συστήματα. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να διενεργηθεί κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο μιας αγοράς και θα πρέπει να περιλαμβάνεται στα έγγραφα των αρχών ή των φορέων, ενώ συνιστάται επίσης το συμπέρασμα της αξιολόγησης να αναφέρεται στις προκηρύξεις συμβάσεων για λόγους διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης. Μια άρτια τεκμηριωμένη αξιολόγηση η οποία στοιχειοθετείται, παραδείγματος χάριν από συγκριτική ανάλυση που βασίζεται σε προκαταρκτική διαβούλευση της αγοράς, είναι κατάλληλη για να αποδειχθεί και να τεκμηριωθεί τεχνική αδυναμία.

Κατά συνέπεια, εάν οι αγοραστές διαπιστώσουν ότι όλα τα είδη που εντάσσονται σε μια κατηγορία απόδοσης και πρόκειται να αγοραστούν σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δεν είναι εφικτά από τεχνικής πλευράς, αλλά ότι άλλα, λιγότερο αποδοτικά είδη είναι εφικτά από τεχνικής πλευράς, θα μπορούν να αγοράσουν τα εν λόγω λιγότερο αποδοτικά είδη.

6.2. **Οι υποχρεώσεις αναλυτικά**

6.2.1. *Εφαρμογή της αρχής της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση*

Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 περιλαμβάνει πλέον και μια νέα διάταξη, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης εκτιμώμενης αξίας ([67]) ίσης ή μεγαλύτερης των ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς εφαρμόζουν την αρχή της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση (στο εξής: ΑΠΕΑ) σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ανεξάρτητα από το αν στο παράρτημα IV της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπονται ειδικές απαιτήσεις για τις εν λόγω δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης. Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ισχύει επίσης για τις αγορές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, εκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων των οδηγιών για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις.

Η απαίτηση αυτή ισχύει για όλες τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σχετικές παρεκκλίσεις στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 ([68]).

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την ΑΠΕΑ και την εφαρμογή της παρέχονται στη σύσταση (ΕΕ) 2021/1749 της Επιτροπής ([69]).

Η εφαρμογή της ΑΠΕΑ προϋποθέτει διεξοδική ανάλυση των διαθέσιμων εναλλακτικών λύσεων και επιλογών για τις δημόσιες συμβάσεις και αξιολόγηση των επιλογών αυτών όχι μόνο ως προς την ενεργειακή απόδοση, αλλά και σε σχέση με αυτήν. Πριν από τη λήψη απόφασης προμήθειας εκ μέρους της αρχής ή του φορέα, θα πρέπει να διενεργείται ανάλυση όλων των λύσεων και των εναλλακτικών λύσεων, **όπου απαιτείται**, συμπεριλαμβανομένων αναλύσεων κόστους-οφέλους από κοινωνική σκοπιά, λαμβανομένων υπόψη των ευρύτερων οφελών της ενεργειακής απόδοσης. Ο αγοραστής μπορεί να στηριχθεί σε σχετική ανάλυση (για συγκρίσιμες αγορές, όχι παρωχημένες κ.λπ.) που έχει διενεργηθεί κατά το παρελθόν σε ανάλογες περιπτώσεις, για παράδειγμα, από περιφερειακό ή εθνικό φορέα που είναι αρμόδιος για θέματα πολιτικής στον συγκεκριμένο κλάδο ή από κεντρική αρχή προμηθειών.

Η ΑΠΕΑ πρέπει να θεωρείται βασική αρχή κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού ενός έργου και, σε μεταγενέστερο χρόνο, σχετικά με τα προϊόντα, τα έργα, τις υπηρεσίες και τα κτίρια που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο υποβολής προσφοράς. Κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων, η ΑΠΕΑ μπορεί να λαμβάνεται υπόψη στα κριτήρια ανάθεσης ή στις τεχνικές προδιαγραφές. Τα έγγραφα τεκμηρίωσης όσον αφορά την εφαρμογή της ΑΠΕΑ μπορούν να συμπεριλαμβάνονται, για παράδειγμα, στους φακέλους των αγοραστών.

6.2.2. *Δημόσια ασφάλεια, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας και συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων / προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού*

Στο άρθρο 7 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 διατηρείται η εξαίρεση από την υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας για τις συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων ή για τις συμβάσεις προμήθειας συγκεκριμένου στρατιωτικού εξοπλισμού. Οι συμβάσεις αυτές εξαιρούνται από την εφαρμογή του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ανεξάρτητα από το ποια από τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις (συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2009/81/ΕΚ) ([70]) διέπει τη σύμβαση. Εισάγει επίσης μία ακόμη εξαίρεση από την υποχρέωση αυτή για τις περιπτώσεις στις οποίες η εκπλήρωσή της θα υπονόμευε τη δημόσια ασφάλεια ή θα παρεμπόδιζε την ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Δημόσια ασφάλεια και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας

Ως δημόσια ασφάλεια νοείται συνήθως η σφαίρα δραστηριοτήτων εντός της οποίας το Δημόσιο έχει την πρωταρχική ευθύνη για την προστασία του εδάφους του και των πολιτών του. «Η έννοια της «δημόσιας ασφάλειας», κατά την έννοια του άρθρου 52 ΣΛΕΕ και όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, καλύπτει τόσο την εσωτερική όσο και την εξωτερική ασφάλεια ενός κράτους μέλους, καθώς και ζητήματα δημόσιας ασφάλειας [...]. Προϋποθέτει την ύπαρξη πραγματικής και αρκούντως σοβαρής απειλής έναντι κάποιου από τα θεμελιώδη συμφέροντα της κοινωνίας, όπως η απειλή έναντι της λειτουργίας των θεσμών και των βασικών δημοσίων υπηρεσιών, η απειλή έναντι της επιβίωσης του πληθυσμού, καθώς και ο κίνδυνος σοβαρής διαταραχής των εξωτερικών σχέσεων ή της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών ή ο κίνδυνος έναντι στρατιωτικών συμφερόντων» ([71]).

([67]) Κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, του άρθρου 16 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ και του άρθρου 8 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

([68]) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αναφέρεται ότι η αρχή της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση θα πρέπει να εφαρμόζεται (χωρίς κανέναν περιορισμό) για τις «δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των ορίων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο [...], μεταξύ άλλων και για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης για τις οποίες δεν προβλέπονται ειδικές απαιτήσεις στο παράρτημα IV».

([69]) Σύσταση (ΕΕ) 2021/1749 της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2021, για την προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση: από τις αρχές στην πράξη — Κατευθυντήριες γραμμές και παραδείγματα για την εφαρμογή της αρχής κατά τη λήψη αποφάσεων στον ενεργειακό τομέα και πέραν αυτού (ΕΕ L 350 της 4.10.2021, σ. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1749/oj).

([70]) Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι τιμές που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αφορούν τις οδηγίες για τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις και όχι τις τιμές που αναφέρονται στην οδηγία 2009/81/ΕΚ.

([71]) Αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1807 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με ένα πλαίσιο για την ελεύθερη ροή των δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj).

Παρότι στη νομοθεσία της Ένωσης δεν παρέχεται επίσημος ορισμός για την «κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας», μπορεί να οριστεί ευρέως ότι πρόκειται για συμβάν ή επικείμενη απειλή ασθένειας ή πάθησης, που προκαλείται από βιοτρομοκρατία, επιδημική νόσο (παραδείγματος χάριν νόσος του γαστρεντερικού συστήματος, ελονοσία, ιός δάγγειου πυρετού, νόσος από τον ιό Zika) ή πανδημική νόσο (παραδείγματος χάριν γρίπη των πτηνών, COVID-19) ή από νέο και εξαιρετικά θανατηφόρο λοιμογόνο παράγοντα ή βιολογική τοξίνη, που ενέχει σοβαρό κίνδυνο θανάτου σημαντικού αριθμού ανθρώπων ή μόνιμης ή μακροχρόνιας αναπηρίας.

Τέλος, εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να επικαλεστεί την εξαίρεση «δημόσιας ασφάλειας» ή «κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας», πρέπει να παράσχει απτά αποδεικτικά στοιχεία του ουσιαστικού επιχειρήματος που διατυπώνεται για απόκλιση από τις σχετικές διατάξεις του παρόντος άρθρου. Τα εθνικά μέτρα δεν πρέπει να εξαιρούνται από την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης αποκλειστικά και μόνο επειδή αποσκοπούν στην προστασία της δημόσιας ασφάλειας ή της εθνικής άμυνας.

Συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων και προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού

Το άρθρο 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 εφαρμόζεται μόνο στις συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων, στον βαθμό που η εφαρμογή του δεν συγκρούεται με τον χαρακτήρα και την πρωταρχική επιδίωξη των δραστηριοτήτων των ενόπλων δυνάμεων. Η εφαρμογή της εξαίρεσης αυτής απαιτεί κατά περίπτωση ανάλυση μιας συγκεκριμένης σύμβασης προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των υποχρεώσεων του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και του χαρακτήρα και πρωταρχικού σκοπού των δραστηριοτήτων των ενόπλων δυνάμεων. Η εξαίρεση αυτή ισχύει για όλα τα είδη συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών.

Κατά τον ορισμό του όρου «ένοπλες δυνάμεις», πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των **ενόπλων** δυνάμεων και των δυνάμεων **ασφαλείας** (βλ. άρθρο 28 σημείο 5 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου). Ενώ ως «ένοπλες δυνάμεις» νοούνται κατά βάση οι στρατιωτικές δυνάμεις ενός κράτους μέλους, συνήθως ο στρατός, το ναυτικό και η αεροπορία, οι «δυνάμεις ασφαλείας» αφορούν παραστρατιωτικές δυνάμεις, την αστυνομία ή άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου (συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο) και τις υπηρεσίες πληροφοριών (βλ. επίσης το σημείο με τίτλο «Δημόσια ασφάλεια και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας» του παρόντος κεφαλαίου όσον αφορά την εξαίρεση σχετικά με τη δημόσια ασφάλεια). Με τον όρο «συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων» νοούνται ευρέως οι συμβάσεις που συνάπτονται ειδικά προς όφελος των ενόπλων δυνάμεων, και όχι αποκλειστικά οι συμβάσεις που συνάπτονται από τις ίδιες τις ένοπλες δυνάμεις. Οι εν λόγω συμβάσεις θα μπορούσαν επίσης να συνάπτονται από τα Υπουργεία Άμυνας, τις υπηρεσίες προμηθειών του στρατού και από οποιονδήποτε άλλον κατάλληλο φορέα των κρατών μελών. Επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι όλες οι συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 στοιχείο γ) της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, καθώς και οι συμβάσεις έργων και παροχής υπηρεσιών για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς [πρώτο ήμισυ του άρθρου 2 στοιχείο δ) της οδηγίας 2009/81/ΕΚ], μπορούν να ευνοηθούν από την εξαίρεση, εάν από την κατά περίπτωση αξιολόγηση προκύψει ότι η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 θα υπονόμευε τον πρωταρχικό χαρακτήρα ή σκοπό των δραστηριοτήτων.

Οι συμβάσεις για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού εξαιρούνται από την εφαρμογή των υποχρεώσεων του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ανεξάρτητα από το ποιος συνάπτει τις συμβάσεις ή ποια οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις διέπει τις συμβάσεις.

Ο στρατιωτικός εξοπλισμός ορίζεται στο άρθρο 1 σημείο 6 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

6.2.3. *Συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης*

Οι «συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης» ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 33 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Οι δημόσιοι φορείς μπορούν να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό από την ανάθεση έργων ενεργειακής απόδοσης μέσω συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, αντί να υλοποιούν οι ίδιοι τα έργα αυτά μέσω παραδοσιακών συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή έργων. Στο πλαίσιο της δεύτερης προσέγγισης απαιτούνται οικονομικοί και εσωτερικοί ανθρώπινοι πόροι για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και παρακολούθησης, ενώ η εμπεριστατωμένη εμπειρογνωσία και η εγγύηση εκτέλεσης που προσφέρει η σύμβαση ενεργειακής απόδοσης διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των επενδύσεων.

Το άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς αξιολογούν τη σκοπιμότητα της σύναψης μακροχρόνιων συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης ([72]), οι οποίες επιφέρουν μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας κατά τη σύναψη συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο. Δεδομένου ότι στο άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 δεν διευκρινίζεται το είδος των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών που θα πρέπει να καλύπτονται από την εν λόγω αξιολόγηση, η αξιολόγηση αυτή πρέπει να διενεργείται, είτε σε μεμονωμένη βάση είτε στο πλαίσιο ευρύτερης αξιολόγησης, για κάθε διαδικασία σύναψης τέτοιων συμβάσεων, εάν έχουν σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο.

([72]) Οι συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης είναι συμβατικές συμφωνίες μεταξύ ενός δικαιούχου και ενός παρόχου μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που υπόκειται σε επανεξέταση και παρακολούθηση καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιούνται πληρωμές για επενδύσεις στο εν λόγω μέτρο (έργο, προμήθεια ή υπηρεσία) σε σχέση με ένα συμβατικώς συμφωνηθέν επίπεδο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή με άλλο συμφωνηθέν κριτήριο ενεργειακής απόδοσης, όπως η εξοικονόμηση χρημάτων· βλ. επίσης άρθρο 2 σημείο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο αποτελούν, για παράδειγμα, οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την παροχή υπηρεσιών θέρμανσης ή μεταφορών, οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών συντήρησης κτιρίων ή οδικού φωτισμού ή οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για τη διαχείριση εγκαταστάσεων που καταναλώνουν ενέργεια.

Η χρήση εξειδικευμένων ενεργειακών υπηρεσιών μέσω συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης μπορεί i) να εξασφαλίσει στον δημόσιο τομέα τη δυνατότητα επίτευξης μεγαλύτερης εξοικονόμησης ενέργειας, ii) να αποφύγει τον τεχνολογικό εγκλωβισμό και iii) να μειώσει το κόστος σε σύγκριση με εσωτερικές λύσεις ([73]) ([74]).

6.2.4. *Ευρύτερες πτυχές βιωσιμότητας, κοινωνικές πτυχές, περιβαλλοντικές πτυχές και πτυχές κυκλικής οικονομίας, καθώς και κριτήρια για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ και διαθέσιμα ισοδύναμα εθνικά κριτήρια*

Το άρθρο 7 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ορίζει, πρώτον, ότι τα κράτη μέλη «μπορούν» να απαιτούν από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς, όταν συνάπτουν συμβάσεις κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας, να λαμβάνουν υπόψη, κατά περίπτωση, ευρύτερες πτυχές βιωσιμότητας, κοινωνικές πτυχές, περιβαλλοντικές πτυχές και πτυχές κυκλικής οικονομίας στις πρακτικές δημοσίων συμβάσεων ([75]).

6.2.5. *Πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο στην ενεργειακή απόδοση των συμβάσεων και πληροφορίες σχετικά με το δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη ενός νέου κτιρίου κατά τον κύκλο ζωής του*

Σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, οι αγοραστές του Δημοσίου πρέπει να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο που έχουν στην ενεργειακή απόδοση οι συμβάσεις αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι πληροφορίες πρέπει να καθίστανται διαθέσιμες στο πλαίσιο προκηρύξεων δημόσιων συμβάσεων που δημοσιεύονται στη βάση δεδομένων TED μέσω των ειδικών πεδίων που προβλέπονται σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1780 ([76]). Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται στις αντίστοιχες προκηρύξεις που απαιτείται να δημοσιεύονται σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1780 όσον αφορά τη δημοσίευση προκηρύξεων στη βάση δεδομένων TED, η οποία είναι η ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος της Επίσημης Εφημερίδας» της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([77]). Οι αναγκαίες αλλαγές στη βάση δεδομένων TED για την παρούσα κοινοποίηση θα πραγματοποιηθούν από την Επιτροπή.

Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους προσφέροντες να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με το δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη των νέων κτιρίων και των κτιρίων προς ανακαίνιση καθ' όλο τον κύκλο ζωής τους, τη χρήση υλικών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την κυκλικότητα των υλικών που χρησιμοποιούνται σε αυτά. Εάν αποφασίσουν να το πράξουν, η απαίτηση αυτή θα μπορούσε να ορίζεται στα τεύχη δημοπράτησης, καθώς και στη σύμβαση που συνάπτεται με τον επιτυχόντα ανάδοχο. Πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε η μη συμμόρφωση με την απαίτηση αυτή (για την παροχή των προαναφερόμενων πληροφοριών) να οδηγεί στην απόρριψη προσφοράς από την αντίστοιχη διαδικασία σύναψης συμβάσεων ή να επισύρει συμβατικές συνέπειες σε περίπτωση που οι δηλωθείσες τιμές δεν διατηρούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 5, η δημοσίευση των πληροφοριών αυτών είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα νέα κτίρια με εμβαδόν δαπέδου άνω των 2 000 τετραγωνικών μέτρων ([78]).

([73]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss EUR 30614 EN.

([74]) Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση της σκοπιμότητας των συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς παραπέμπονται, για παράδειγμα, στο Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss, Energy Performance Contracting in the Public Sector of the EU — 2020 (Συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα της ΕΕ — 2020) (2021), και στο Boza-Kiss/Zangheri/Bertoldi/Economidou, Practices and opportunities for Energy Performance Contracting in the public sector in EU Member States (Πρακτικές και ευκαιρίες για τη σύναψη συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα στα κράτη μέλη της ΕΕ) (2017).

([75]) Καθοδήγηση σχετικά με την ενσωμάτωση ευρύτερων πτυχών στις δημόσιες συμβάσεις παρέχεται εδώ:
Green Public Procurement (Πράσινες δημόσιες συμβάσεις): https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en?prefLang=el·
Public Buyers Community Platform (Πλατφόρμα της Κοινότητας των Αγοραστών του Δημοσίου): https://public-buyers-community.ec.europa.eu/about·
Ανακοίνωση της Επιτροπής, «Κοινωνικές αγορές — Οδηγός για τη συνεκτίμηση κοινωνικών παραμέτρων στις δημόσιες συμβάσεις — 2η έκδοση», C(2021) 3573 final, https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/47c69b3a-cfcf-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-el
«Making Socially Responsible Public Procurement Work: 71 Good Practice Cases» (Αποτελεσματικές κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις: 71 περιπτώσεις ορθής πρακτικής), Μάιος 2020·
Εργαλεία στήριξης για τους αγοραστές του Δημοσίου: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/social-procurement_el·
Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ/ICLEI, Buying green! A handbook on green public procurement (Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις), (2016).

([76]) Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 (ηλεκτρονικά έντυπα) (ΕΕ L 272 της 25.10.2019, σ. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1780/oj) θα προσαρμοστεί ώστε να παράσχει τα απαιτούμενα πεδία για να καταστεί σαφής ο αντίκτυπος στην ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια κατά την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης μέσω της κοινοποίησης του αντικτύπου των συμβάσεων στην ενεργειακή απόδοση με δημοσίευση των εν λόγω πληροφοριών στις αντίστοιχες προκηρύξεις στη βάση δεδομένων TED (Tenders Electronic Daily).

([77]) https://ted.europa.eu/el/.

([78]) Για την αξιολόγηση της εν λόγω επιφάνειας, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν τον τύπο της επιφάνειας που χρησιμοποιούν ως επιφάνεια αναφοράς στο ενεργειακό πιστοποιητικό (η οποία θα είναι, καταρχήν, η μικτή επιφάνεια δαπέδου).

6.2.6. *Στήριξη προς τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς*

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 5 τρίτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, τα κράτη μέλη πρέπει να στηρίζουν τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς στην εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης.

Εκτίμηση του κόστους κύκλου ζωής

Ευρέως γνωστό μέτρο για τη στήριξη προς τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς αποτελεί η παροχή μεθοδολογιών για την εκτίμηση του κόστους κύκλου ζωής (LCC) ([79]). Οι οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ προβλέπουν ρητά τη δυνατότητα χρήσης του κόστους κύκλου ζωής στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων. Τόσο η μέθοδος υπολογισμού όσο και τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλλονται στους διαγωνισμούς πρέπει να καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης.

Η χρήση του κόστους κύκλου ζωής βαίνει πέραν της εξέτασης της τιμής αγοράς ενός αγαθού, μιας υπηρεσίας, ενός κτιρίου ή ενός έργου, ενώ η τιμή αγοράς συνήθως δεν αντικατοπτρίζει την πλήρη οικονομική επίπτωση μιας αγοράς στον προϋπολογισμό ενός αγοραστή. Επομένως, η συνήθης εκτίμηση του κόστους κύκλου ζωής βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία:

— κόστος αγοράς και όλες οι συναφείς δαπάνες, όπως η παράδοση (μεταφορά), η εγκατάσταση και η θέση σε λειτουργία·

— λειτουργικό κόστος, κόστους υπηρεσιών κοινής ωφελείας, όπως ενέργεια, νερό και άλλα αναλώσιμα, φόροι, κόστος ασφάλισης, κόστος κατάρτισης, κόστος επισκευής και συντήρησης·

— κόστος του τέλους του κύκλου ζωής, όπως το κόστος ανακύκλωσης ή ανακαίνισης και το κόστος παροπλισμού·

— αφαιρούμενη υπολειμματική αξία, η οποία συνιστά έσοδο από την πώληση περιουσιακού στοιχείου μετά το τέλος χρήσης του·

— ανθεκτικότητα και χρονική εμβέλεια της εγγύησης ενός περιουσιακού στοιχείου ([80]).

Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύχθηκαν διάφορα ειδικά ανά τομέα εργαλεία του κόστους κύκλου ζωής, τα οποία αποσκοπούν στην ευχερέστερη χρήση του κόστους κύκλου ζωής από τους αγοραστές-δημόσιους φορείς (παραδείγματος χάριν για αυτόματες μηχανές πώλησης, για τον φωτισμό εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, καθώς και για υπολογιστές και οθόνες) ([81]). Επιπλέον, αναπτύχθηκαν και άλλα εργαλεία για το κόστος κύκλου ζωής στο πλαίσιο του δικτύου «Τοπικές Αρχές για τη Βιωσιμότητα» (ICLEI) ([82]).

Κέντρα υποστήριξης ικανοτήτων

Στο πλαίσιο της παροχής στήριξης στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς για την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης, το άρθρο 7 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 απαιτεί περαιτέρω από τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν κέντρα υποστήριξης ικανοτήτων.

Τα πλεονεκτήματα των κέντρων υποστήριξης ικανοτήτων συνίστανται στο γεγονός ότι μπορούν να συγκεντρώνουν δραστηριότητες και εργαλεία στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, όπως i) η οργάνωση και εκτέλεση θεματικών προγραμμάτων κατάρτισης και εργαστηρίων σε όλες τις περιοχές περιφερειακού/τοπικού επιπέδου (σε αυτόνομη βάση ή ενσωματωμένα σε πρόγραμμα γενικότερης κατάρτισης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων) και ii) η παροχή εγχειριδίων. Για παράδειγμα, το ΚΕΙΝΟ είναι ένα κέντρο ικανοτήτων βάσει δικτύου για βιώσιμες και καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις στη Φινλανδία. Το ΚΕΙΝΟ αναπτύσσει την τεχνογνωσία των αγοραστών και προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με τη σύναψη βιώσιμων και καινοτόμων δημόσιων συμβάσεων.

Για περαιτέρω καθοδήγηση, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς μπορούν επίσης να επικοινωνούν με το ευρωπαϊκό γραφείο υποστήριξης για τις ΠΔΣ ([83]).

Συνεργασία μεταξύ των αναθετουσών αρχών, μεταξύ άλλων και σε διασυνοριακό επίπεδο

Πολλά από τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης στις δημόσιες συμβάσεις είναι κοινά για πολλές αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς και είναι πολλά τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες δικτύωσης και συνεργασίας με άλλους. Για τον λόγο αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν τη συνεργασία αυτή [όπως απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791].

([79]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_en?prefLang=el.
([80]) Perera/Morton/Perfrement, Life Cycle Costing in Sustainable Public Procurement: A Question of Value (2009) 1, και Estevan/Schaefer/Adell, Life Cycle Costing State of the Art Report (2018).
([81]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_en?prefLang=el.
([82]) Π.χ. για την προμήθεια οχημάτων με τη μορφή του εργαλείου «Clean Fleets LCC», https://iclei-europe.org/publications-tools/?c=search&uid=0IKEKnVb/.
([83]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/green-public-procurement-helpdesk_en?prefLang=el.

Έχουν δημιουργηθεί ήδη διάφορα δίκτυα τα οποία επικεντρώνονται στις βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Η συμμετοχή στα εν λόγω δίκτυα —ή σε οποιαδήποτε από τις πολλές άλλες πρωτοβουλίες και έργα που υλοποιούνται σε ολόκληρη την Ευρώπη— μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην εξασφάλιση συνεχούς πολιτικής δέσμευσης και προβολής των «πράσινων» δημόσιων συμβάσεων. Μπορεί επίσης να συμβάλει στην αξιοποίηση σχετικών πηγών χρηματοδότησης ([84]).

Συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις

Με τον όρο συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις νοείται η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων σύναψης δημόσιων συμβάσεων μιας ομάδας αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, με στόχο την επίτευξη εξοικονόμησης μέσω μαζικών αγορών, χαμηλότερου διοικητικού κόστους, τεχνικών γνώσεων και γνώσεων σχετικά με την αγορά ([85]). Η συγκέντρωση αυτή μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την εφαρμογή των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης, καθώς είναι δυνατή η ανταλλαγή εμπειρογνωσίας στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και γνώσεων σχετικά με την αγορά ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων, έργων και υπηρεσιών. Σε μικρότερο βαθμό μπορεί να αφορά κτίρια τα οποία δεν καλύπτονται συνήθως από τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και, ως εκ τούτου, ούτε από τις δραστηριότητες συγκεντρωτικών δημόσιων συμβάσεων. Συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις είναι δυνατό να εκτελούνται, για παράδειγμα, από κεντρικές αρχές προμηθειών οι οποίες προσφέρουν κεντρικές υπηρεσίες προμηθειών σε αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς.

6.2.7. *Θέσπιση διατάξεων και πρακτικών για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την άρση των αντίστοιχων φραγμών*

Στο άρθρο 7 παράγραφοι 7 και 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 εξετάζεται ουσιαστικά το ίδιο ζήτημα, δηλαδή οι φραγμοί οι οποίοι αποτρέπουν τους αγοραστές-δημόσιους φορείς από την πραγματοποίηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση και τη χρήση μακροπρόθεσμων συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης. Οι εν λόγω φραγμοί είναι συχνά νομικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πρακτικές με αντικρουόμενες προσεγγίσεις. Ενώ στο άρθρο 7 παράγραφος 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπεται η θέσπιση των νομικών και των κανονιστικών διατάξεων και των διοικητικών πρακτικών, όσον αφορά τις κρατικές προμήθειες και τον ετήσιο προϋπολογισμό και λογιστική, για τη μείωση του αντικτύπου αυτών των φραγμών για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς, το άρθρο 7 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προβλέπει την άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών.

Επιπλέον, το άρθρο 7 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν για την αντιμετώπιση των φραγμών στην εφαρμογή βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο των εκθέσεων προόδου που υποβάλλουν βάσει των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα.

Σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι οποίες ισχύουν μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης αξίας, μεταξύ άλλων, ίσης ή μεγαλύτερης των ορίων που αναφέρονται στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφοι 7 και 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ισχύουν για όλες τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Παραδείγματα κανονιστικών ([86]) και μη κανονιστικών ([87]) φραγμών, όπως αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, είναι τα εξής: ([88])

— έλλειψη προϋπολογισμού·

— νομικοί και θεσμικοί φραγμοί·

— χρονικοί περιορισμοί·

— έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους των στοχευόμενων αγοραστών-δημόσιων φορέων·

([84]) Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή εγκαινίασε πρόσφατα την Πλατφόρμα της Κοινότητας Αγοραστών του Δημοσίου), μια καινοτόμο πλατφόρμα που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να διευκολύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η πλατφόρμα αυτή είναι ένας ψηφιακός χώρος στον οποίο τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων μπορούν να έρχονται σε επαφή προκειμένου να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές, να μοιράζονται εμπειρίες και να συζητούν πιθανές προκλήσεις. *https://public-buyers-community.ec.europa.eu/*. Η Δανία διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειρογνωσίας, ενώ το ίδιο κάνει και το γαλλικό περιφερειακό δίκτυο για τη Δυτική Γαλλία (www.reseaugrandouest.fr). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παράδειγμα αποτελεί η εκστρατεία Procura+, σκοπός της οποίας είναι η διασυνοριακή ανταλλαγή εμπειριών σε θέματα ΠΔΣ και η στήριξη των επιμέρους συμμετεχόντων κατά την τοπική εφαρμογή (http://www.procuraplus.org). Πληροφορίες παρέχονται επίσης στο Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ICLEI, Buying green! A handbook on green public procurement (Πράσινες Αγορές! Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις) (2016).

([85]) Βλ. π.χ., *Ευρωπαϊκή Επιτροπή/ICLEI*, Buying green! A handbook on green public procurement (2016), σ. 31, και Risvig Hamer στο *Steinicke/Vesterdorf*, EU Public Procurement Law (2018), σ. 444.

([86]) Δηλαδή φραγμοί που προκύπτουν από την κανονιστική ρύθμιση.

([87]) Δηλαδή φραγμοί που δεν προκύπτουν από την κανονιστική ρύθμιση.

([88]) Luyckx/Pál-Hegedüs Ortega, Public procurement of energy-efficient works, supplies and services — Support provided to projects under the Intelligent Energy Europe II programme and Horizon 2020 Energy Efficiency (Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών ενεργειακής απόδοσης — Παροχή στήριξης σε έργα του προγράμματος «Ευφυής ενέργεια — Ευρώπη ΙΙ» και στο πλαίσιο της ενεργειακής απόδοσης του προγράμματος «Ορίζων 2020») (2020).

— έλλειψη πρόσβασης σε προμηθευτές.

Κατά συνέπεια, στα μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτό είναι δυνατό να περιλαμβάνονται τα εξής:

— έκδοση κατευθυντήριων γραμμών (για προσκλήσεις υποβολής προσφορών), υποδειγμάτων συμβάσεων και ερμηνευτικών ανακοινώσεων ή απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών·

— ανάπτυξη επικαιροποιημένων παραδειγμάτων επίδειξης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης (παραδείγματος χάριν κατόπιν προσαρμογής στις νέες δυνατότητες σύναψης συμβάσεων)·

— αύξηση των προσπαθειών διασφάλισης της ποιότητας (όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών και τη μέτρηση και επανεξέταση, ώστε να καταστούν ο κανόνας στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του δημόσιου τομέα, με την αυστηρή πρόβλεψή τους στις συμβάσεις) κατά την αξιολόγηση της χρήσης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης·

— εξάλειψη των αντικινήτρων, όπως η έλλειψη πολιτικών και στόχων εξοικονόμησης ενέργειας, η επικράτηση αντικρουόμενων κινήτρων και η περιορισμένη εφαρμογή του υποδειγματικού ρόλου των δημόσιων κτιρίων ([89])·

— δημιουργία κινήτρων, όπως διαγωνισμοί μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων, στο πλαίσιο των οποίων η αναθέτουσα αρχή / ο αναθέτων φορέας που έχει προβεί στην προμήθεια των πλέον ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων, υπηρεσιών, έργων ή κτιρίων λαμβάνει βραβεία ή άλλα οφέλη που προκύπτουν από την επιτυχία της/του στον διαγωνισμό ([90]).

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι το υποπρόγραμμα «Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας» του προγράμματος LIFE της Ένωσης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([91]), θα χορηγήσει χρηματοδότηση για να στηριχθεί η ανάπτυξη των βέλτιστων πρακτικών της Ένωσης στην εφαρμογή της πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση, η οποία θα αντιμετωπίζει τους συμπεριφορικούς, τους αγοραίους και τους κανονιστικούς φραγμούς στην ενεργειακή απόδοση. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν στήριξη για την άρση των ανωτέρω φραγμών.

7. **ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ**

7.1. **Επικαιροποίηση των ενοποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα**

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν, έως την 30ή Ιουνίου 2024, επικαιροποίηση του τελευταίου κοινοποιηθέντος ενοποιημένου **εθνικού τους σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα** (ΕΣΕΚ). Το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να υποβάλλουν σχέδιο επικαιροποίησης του ΕΣΕΚ πάντοτε ένα έτος πριν από την προθεσμία υποβολής που ορίζεται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

Επιπλέον του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, κατά την επικαιροποίηση των ΕΣΕΚ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η πρώτη περίοδος του άρθρου 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνεται κάθε έτος από όλους τους δημόσιους φορείς, με ανάλυση ανά τομέα. Η ανάλυση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα πεδία δεδομένων που περιλαμβάνονται στον πίνακα 2.

Η παρουσίαση στο επικαιροποιημένο σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει την ποσότητα μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί από όλους τους δημόσιους φορείς ανά τομέα. Ο στόχος μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας πρέπει να υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο σημείο 4.1.2 και η τομεακή κατανομή του θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

Ανάλυση βάσει των τριών υποχρεωτικών ομάδων που προβλέπονται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791: δημόσιοι φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων, αλλά άνω των 5 000 κατοίκων· δημόσιοι φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων· όλοι οι άλλοι δημόσιοι φορείς.

Ανάλυση ανά τομέα παροχής δημόσιων υπηρεσιών, όπως ορίζεται στον πίνακα 2.

Ανάλυση κατά τους τομείς των δημόσιων μεταφορών και των ένοπλων δυνάμεων, μόνο εάν ένα κράτος μέλος σκοπεύει να συνυπολογίσει τις μειώσεις της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνονται στον έναν ή και στους δύο αυτούς τομείς στον στόχο μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

([89]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-KissEUR 30614 EN.
([90]) Σχετικό παράδειγμα αποτελούν τα βραβεία Procura+, https://procuraplus.org/awards/.
([91]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (ΕΕ L 172 της 17.5.2021, σ. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj).

Η επικαιροποίηση των ενοποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή των ήδη εφαρμοζόμενων ή προγραμματιζόμενων μέτρων για την επίτευξη των στόχων μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας του άρθρου 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, καθώς και του στόχου ανακαίνισης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας. Επιπλέον, θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εφαρμοζόμενα ή τα προγραμματιζόμενα μέτρα πολιτικής για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις του άρθρου 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Επομένως, η παρουσίαση των πολιτικών και των μέτρων ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο παράρτημα Ι σημείο 3.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 πρέπει να επεκταθεί, ώστε να συμπεριλαμβάνεται ενότητα σχετικά με τα μέτρα που προορίζονται ειδικά για τον δημόσιο τομέα. Εκτός από τα μέτρα πολιτικής, τα οποία περιλαμβάνονται ρητά στο άρθρο 5 παράγραφοι 6, 7, 8 και 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, συνιστάται η παρούσα ενότητα να περιλαμβάνει επίσης περιγραφή του τρόπου με τον οποίο εξασφαλίζεται ο επιμερισμός των προσπαθειών, για παράδειγμα, μεταξύ των κεντρικών, των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, όταν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει τις υποχρεώσεις των άρθρων 5 και 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

7.2. **Υποβολή εκθέσεων προόδου**

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν τις οικείες εθνικές **εκθέσεις προόδου** για την ενέργεια και το κλίμα, οι οποίες καλύπτουν και τις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης, μία από τις οποίες είναι και η ενεργειακή απόδοση.

Στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 προσδιορίζονται οι πληροφορίες που πρέπει να αναφέρονται σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, και οι οποίες καλύπτουν την υποβολή εκθέσεων που αφορά τις υποχρεώσεις των άρθρων 5, 6 και 7 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την πορεία, τους στόχους και τις επιδιώξεις σε εθνικό επίπεδο, την εφαρμογή ορισμένων πολιτικών και μέτρων, καθώς πληροφορίες που αναλύονται περαιτέρω στο παράρτημα IX μέρος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

Επιπλέον του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, στις εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 5 δεύτερη περίοδος και του άρθρου 7 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Το άρθρο 5 παράγραφος 5 δεύτερη περίοδος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 απαιτεί από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνεται κάθε έτος από όλους τους δημόσιους φορείς, με ανάλυση ανά τομέα. Το άρθρο 7 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 απαιτεί από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν για την αντιμετώπιση των φραγμών στην εφαρμογή βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο των εκθέσεων προόδου που υποβάλλουν βάσει των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα.

Για να μπορεί η Επιτροπή να εκπληρώσει την υποχρέωση που υπέχει σύμφωνα με το άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, όσον αφορά την αξιολόγηση της προόδου, σε περίπτωση αναθεώρησης του ορισμού της βάσης αναφοράς ή προσαρμογής σε συνάρτηση με το κλίμα ή με το επίπεδο υπηρεσίας, συνιστάται στις πληροφορίες σχετικά με την επίτευξη των στόχων μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας να συμπεριλαμβάνονται, κατά περίπτωση, για κάθε έτος τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

— Αναθεώρηση του ορισμού της βάσης αναφοράς και του σχετικού υπολογισμού του στόχου, σε σύγκριση με την τελευταία έκθεση προόδου, συμπεριλαμβανομένης επαληθεύσιμης αιτιολόγησης των λόγων για τους οποίους έπρεπε να αναθεωρηθεί η βάση αναφοράς.

— Ο αντίκτυπος των κλιματικών προσαρμογών ανά τομέα παροχής υπηρεσιών και ανά κλιματική ζώνη στη δηλούμενη τελική κατανάλωση ενέργειας.

— Ο αντίκτυπος των προσαρμογών σε συνάρτηση με το επίπεδο υπηρεσίας στη δηλούμενη τελική κατανάλωση ενέργειας.

Εάν ένα κράτος μέλος σκοπεύει να λάβει υπόψη τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των δημόσιων μεταφορών ή των ενόπλων δυνάμεων, στις πληροφορίες θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που επιτυγχάνεται στον τομέα των δημόσιων μεταφορών ή των ενόπλων δυνάμεων.

Οι πρώτες εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα έπρεπε να υποβληθούν στις 15 Μαρτίου 2023 και, στη συνέχεια, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν εξαμηνιαία έκθεση προόδου, εκτός από την απαίτηση του άρθρου 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τη μείωση της κατανάλωσης που επιτυγχάνεται κάθε έτος από όλους τους δημόσιους φορείς.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Α

Υπολογισμός των στόχων και επαλήθευση της επίτευξης των στόχων

Υπολογισμός των στόχων: Τύποι υπολογισμού της μέγιστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας από τον δημόσιο τομέα κράτους μέλους σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του άρθρου 5 παράγραφοι 1, 2 και 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791

2025, 2026

$$FEC_{max,2025} = FEC_{G1,2025}$$

$$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$$

$FEC_{G1,BL}$

Τελική κατανάλωση ενέργειας, γραμμή βάσης ομάδας 1

$$R_{G1,BL_{2025}} = \left(1 - \left(\frac{82}{365}\right) \times 0,019\right) = 0,996$$

όπου 82: ο αριθμός των ημερών από την προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο από την 11η Οκτωβρίου 2025 (συμπεριλαμβανομένης) έως τα τέλη του 2025.

$$FEC_{max,2026} = FEC_{G1,2025} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL})$$

2027, 2028, 2029

$$FEC_{max,2027} = FEC_{G1,2025} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2028} = FEC_{G1,2025} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2029} = FEC_{G1,2025} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

2030, 2031

$$FEC_{max,2030} = FEC_{G1,2025} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2031} = FEC_{G1,2025} - (6 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

Για τα επόμενα έτη (από το 2032)

$$FEC_{max,20n} = FEC_{G1,2025} - \left((n-25) \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}\right) + \left(FEC_{G2,BL} - \left((n-26) \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}\right)\right) + \left(FEC_{G3,BL} - \left((n-29) \times 0,019 \times FEC_{G3,BL}\right)\right)$$

όπου $n \in \mathrm{N}$: $n \geq 32$.

Συντομογραφία	Επεξήγηση
$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$	Μέγιστη τελική κατανάλωση ενέργειας της ομάδας 1 κατά το έτος 2025 (κατ' αναλογία) (Η ομάδα 1 αντιστοιχεί σε όλους τους δημόσιους φορείς, εξαιρουμένων εκείνων που περιλαμβάνονται στις ομάδες 2 και 3· βλ. κατωτέρω)

Συντομογραφία	Επεξήγηση
$R_{G1,BL_{2025}}$	$\left(1-\left(\frac{82}{365}\right)\times 0,019\right)996$ Πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της μείωσης για το έτος 2025. $FEC_{G1,BL}$: δεν μειώνεται κατά 1,9 % το 2025 αλλά αναλογικά (pro rata), κατ' αντιστοιχία προς τις υπόλοιπες 82 ημέρες του 2025 από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο
$FEC_{G1,BL}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας, γραμμή βάσης ομάδας 1· η ομάδα 1 αντιστοιχεί σε όλους τους δημόσιους φορείς, εξαιρουμένων εκείνων που περιλαμβάνονται στις ομάδες 2 και 3.
$FEC_{G2,BL}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας, γραμμή βάσης ομάδας 2· η ομάδα 2 αντιστοιχεί σε όλους τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 50 000 κατοίκων, αλλά άνω των 5 000 κατοίκων.
$FEC_{G3,BL}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας, γραμμή βάσης ομάδας 3· η ομάδα 3 αντιστοιχεί σε όλους τους δημόσιους φορείς τοπικών διοικητικών μονάδων με πληθυσμό κάτω των 5 000 κατοίκων.
n	Έτος με 2 ψηφία, π.χ. 30 για το έτος 2030

Επαλήθευση της επίτευξης του στόχου: Τύποι σύγκρισης της στοχευόμενης τιμής και της πραγματικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας (έτη 2025 έως 2031)

$$FEC_{real,G1,adj,2025} - RED_{T_OR_D,adj,2025} \times R_{T_OR_D_{2025}} \leq FEC_{max,2025}$$

$$FEC_{real,G1,adj,2026} - RED_{T_OR_D,adj,2026} \leq FEC_{max,2026}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2027} - RED_{T_OR_D,adj,2027} \leq FEC_{max,2027}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2028} - RED_{T_OR_D,adj,2028} \leq FEC_{max,2028}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2029} - RED_{T_OR_D,adj,2029} \leq FEC_{max,2029}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2030} - RED_{T_OR_D,adj,2030} \leq FEC_{max,2030}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2031} - RED_{T_OR_D,adj,2031} \leq FEC_{max,2031}$$

Συντομογραφία	Επεξήγηση
$FEC_{real,G,adj,20n}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας των δημόσιων φορέων (πλην των μεταφορών και της άμυνας)· κατόπιν προσαρμογής (κατά περίπτωση)· όπου G (ομάδα): αντίστοιχα, είτε G1, G1+G2 είτε G1+G2+G3, ανάλογα με το εκάστοτε έτος. υπό τον περιορισμό ($n \in N : n \geq 21$) — για κάθε φυσικό αριθμό μεταξύ του 21 και του 99
$RED_{T_OR_D,adj,20n}$	Μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα της άμυνας ή στον τομέα των μεταφορών [«OR» (Ή): είτε η μείωση στον τομέα της άμυνας, είτε η μείωση στον τομέα των μεταφορών, είτε η μείωση σε αμφότερους τους τομείς] κατά το έτος 20n· κατόπιν προσαρμογής (κατά περίπτωση)· σε σύγκριση με την τελική κατανάλωση ενέργειας των τομέων της άμυνας ή των μεταφορών κατά το έτος αναφοράς (2021). υπό τον περιορισμό ($n \in N : n \geq 25$)

Συντομογραφία	Επεξήγηση
	$\max\begin{cases} 0 \; if \; FEC_{T\&D,20n} \geq FEC_{T\&D,2021} \\ (FEC_{T\&D,2021} - FEC_{T\&D,20n}) \; if \; FEC_{T\&D,2021} > FEC_{T\&D,20n} \\ \\ 0 \; if \; FEC_{D,20n} \geq FEC_{D,2021} \\ (FEC_{D,2021} - FEC_{D,20n}) \; if \; FEC_{D,2021} > FEC_{D,20n} \\ \\ 0 \; if \; FEC_{T,20n} \geq FEC_{T,2021} \\ (FEC_{T,2021} - FEC_{T,20n}) \; if \; FEC_{T,2021} > FEC_{T,20n} \end{cases}$
	Τελική κατανάλωση ενέργειας, τομέας μεταφορών υπό τον περιορισμό ($n \in N : \; n \geq 21$) — για κάθε φυσικό αριθμό μεταξύ του 21 και του 99
$FEC_{D,20n}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας, τομέας άμυνας υπό τον περιορισμό ($n \in N : \; n \geq 21$) — για κάθε φυσικό αριθμό μεταξύ του 21 και του 99
$FEC_{T\&D,20n}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας, τομείς μεταφορών και άμυνας υπό τον περιορισμό ($n \in N : \; \geq n \geq 21$) — για κάθε φυσικό αριθμό μεταξύ του 21 και του 99
$R_{T_OR_D_{2025}}$	$\left(\frac{82}{365}\right)$ Πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της εξοικονόμησης στους τομείς των μεταφορών και της άμυνας (M&A) κατά το έτος 2025. Η επιτευχθείσα εξοικονόμηση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στους τομείς της άμυνας και των μεταφορών συνυπολογίζεται αναλογικά (pro rata) για το έτος 2025. Κατ' αντιστοιχία προς τις υπόλοιπες 82 ημέρες του 2025 από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Β

Προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα, τις μεταβολές στα επίπεδα δημόσιας υπηρεσίας και την κατάργηση ή την προσθήκη δημόσιων φορέων

Προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα

Οι βασικές αρχές για την προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε συνάρτηση με το κλίμα, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, είναι οι εξής:

— Μόνο το μερίδιο της κατανάλωσης ενέργειας που εξαρτάται από το κλίμα προσαρμόζεται στις κλιματικές διακυμάνσεις. Συνήθως, η τιμή αυτή αφορά μόνο την τελική κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση και ψύξη κτιρίων.

— Ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να θεωρήσει την επικράτειά του μέρος μίας ή περισσότερων κλιματικών ζωνών.

— Η προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα υπολογίζεται για τη συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας ενός κράτους μέλους σε κάθε τομέα παροχής δημόσιων υπηρεσιών για κάθε κλιματική ζώνη που ορίζεται ([1]).

— Οι κλιματικές διακυμάνσεις πρέπει να αποτυπώνονται με παραμέτρους σύμφωνα με το σύγχρονο επίπεδο της τεχνολογίας: οι συνηθέστερες παράμετροι που χρησιμοποιούνται είναι οι βαθμοημέρες θέρμανσης για την κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση και οι βαθμοημέρες ψύξης για την ψύξη.

— Ένα κράτος μέλος μπορεί να ορίσει κλιματικές ζώνες όπως ενδείκνυται για τη χώρα και υπό την προϋπόθεση ότι για τις κλιματικές ζώνες που ορίζονται υπάρχουν οι απαιτούμενες κλιματικές παράμετροι (βαθμοημέρες θέρμανσης και ψύξης) ([2]). Όλα τα δεδομένα τελικής κατανάλωσης ενέργειας για θέρμανση και ψύξη πρέπει να κατανέμονται σε συγκεκριμένη κλιματική ζώνη.

— Για να αποφευχθεί ο υπολογισμός μικρότερων κλιματικών διακυμάνσεων, οι οποίες έχουν συνήθως πολύ περιορισμένες επιπτώσεις στην κατανάλωση ενέργειας, θα πρέπει να εφαρμόζεται ελάχιστο όριο συν/πλην 5 % για τις κλιματικές παραμέτρους (συνήθως βαθμοημέρες θέρμανσης ή ψύξης) σε σύγκριση με το έτος αναφοράς. Αυτό σημαίνει ότι η προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα πραγματοποιείται μόνο εάν η κλιματική παράμετρος είναι κατά 5 % υψηλότερη ή χαμηλότερη απ' ό, τι κατά το έτος αναφοράς ([3]).

— Το μερίδιο που εξαρτάται από το κλίμα —δηλαδή η τελική κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση και ψύξη — θα πρέπει να διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της δημόσιας υπηρεσίας, τη μέση τεχνική διαμόρφωση και τις κλιματικές συνθήκες. Επιπλέον, κατά τον ορισμό της τελικής κατανάλωσης ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικά οι φορείς ενέργειας που χρησιμοποιούνται ευρέως για σκοπούς θέρμανσης ή ψύξης. Για τη θέρμανση, πρόκειται συνήθως για τα εξής: τηλεθέρμανση, φυσικό αέριο, πετρέλαιο θέρμανσης, συσσωματώματα ξύλου, θρύμματα ξύλου, στερεά βιοκαύσιμα, στερεά ορυκτά καύσιμα και ηλεκτρική ενέργεια (μόνο το μερίδιο που χρησιμοποιείται για θέρμανση). Για την ψύξη, πρόκειται συνήθως για τα εξής: Ηλεκτρική ενέργεια (μόνο το μερίδιο που χρησιμοποιείται για ψύξη) και τηλεψύξη.

— Εάν ένα κράτος μέλος αποφασίσει να εφαρμόσει προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα για τη θέρμανση, τότε πρέπει να εφαρμοστεί προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα και για την ψύξη, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται τα προαναφερόμενα ελάχιστα όρια.

— Η ακριβής εκτίμηση του εξαρτώμενου από το κλίμα μεριδίου της τελικής κατανάλωσης ενέργειας θα πρέπει να βασίζεται σε εμπειρικά στοιχεία και/ή σε σχετικές έρευνες. Εάν το κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να παράσχει ουσιαστικές εκτιμήσεις για το εξαρτώμενο από το κλίμα μερίδιο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας μιας δημόσιας υπηρεσίας βάσει εμπειρικών στοιχείων, τότε θεωρούνται ενδεδειγμένες μέσες τιμές οι προκαθορισμένες τιμές που αναγράφονται στον πίνακα 5 και στον πίνακα 6.

([1]) Δεδομένου ότι η υποχρέωση αφορά το σύνολο των κρατών μελών, δεν είναι χρήσιμο να εκτελούνται υπολογισμοί προσαρμογής σε συνάρτηση με το κλίμα σε χαμηλότερα επίπεδα ανάλυσης, π.χ. για κάθε μεμονωμένο δημόσιο φορέα. Ο υπολογισμός της προσαρμογής σε συνάρτηση με το κλίμα στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο ανάλυσης —δηλαδή διαφοροποιούμενο μόνο ανά κλιματική ζώνη και δημόσια υπηρεσία— είναι επαρκής και λιγότερο επιρρεπής σε σφάλματα.

([2]) Οι βαθμοημέρες θέρμανσης και ψύξης στον ΕΟΧ δημοσιεύονται από το JRC στη διεύθυνση https://agri4cast.jrc.ec.europa.eu/dataportal/.

([3]) Το ελάχιστο όριο συν/πλην 5 % εφαρμόζεται σε κάθε κλιματική παράμετρο χωριστά. Αυτό σημαίνει ότι, εάν σε κάποιο έτος, η διαφορά των βαθμοημερών θέρμανσης σε σύγκριση με το έτος αναφοράς παραμένει κάτω του 5 %, ενώ η διαφορά των βαθμοημερών ψύξης υπερβαίνει το όριο, τότε κατά το εν λόγω έτος εφαρμόζεται μόνο η προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα για την ψύξη.

Γενικός τύπος για την προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για θέρμανση και ψύξη σε συνάρτηση με το κλίμα

$$FEC_{HC,\ adj} = FEC_{HC} \times (1 - f_{adj}) + FEC_{HC} \times f_{adj} \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}}\right)$$

$FEC_{HC,adj}$	Τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση ή ψύξη μετά την προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα
FEC_{HC}	Δηλωθείσα τελική κατανάλωση ενέργειας από φορείς ενέργειας που χρησιμοποιούνται είτε για θέρμανση είτε για ψύξη ([4])
f_{adj}	Συντελεστής προσαρμογής που αντιστοιχεί στο εξαρτώμενο από το κλίμα μερίδιο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, δηλωθείσα από φορείς ενέργειας που χρησιμοποιούνται είτε για θέρμανση είτε για ψύξη
par_{rep}	Τιμή της κλιματικής παραμέτρου (βαθμοημέρες θέρμανσης ή ψύξης) κατά το έτος υποβολής εκθέσεων
par_{base}	Τιμή της κλιματικής παραμέτρου (βαθμοημέρες θέρμανσης ή ψύξης) κατά το έτος αναφοράς 2021

([4]) Κατά κανόνα, η κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση συνίσταται στη δηλούμενη κατανάλωση για τηλεθέρμανση, φυσικό αέριο, πετρέλαιο θέρμανσης, συσσωματώματα ξύλου, θρύμματα ξύλου, στερεά βιοκαύσιμα, στερεά ορυκτά καύσιμα και το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας για σκοπούς θέρμανσης, ενώ η κατανάλωση ενέργειας για ψύξη συνίσταται στη δηλούμενη κατανάλωση για τηλεψύξη και το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας για σκοπούς ψύξης (βλ. πίνακα 5 και πίνακα 6).

Πίνακες προκαθορισμένων τιμών όσον αφορά την προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα

Στον πίνακα 5 παρουσιάζονται οι προκαθορισμένες τιμές για το εξαρτώμενο από το κλίμα μερίδιο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση ή ψύξη, διαφοροποιούμενο ανάλογα με τις δημόσιες υπηρεσίες και τις μέσες κλιματικές συνθήκες, με βάση εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων. Οι προκαθορισμένες τιμές δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται για την προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα σε επίπεδο κτιρίου, αλλά πρέπει να εφαρμόζονται όταν πραγματοποιούνται προσαρμογές σε συνάρτηση με το κλίμα για τη *συνολική* κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση ή ψύξη ενός τομέα παροχής δημόσιων υπηρεσιών σε μια συγκεκριμένη κλιματική ζώνη, όπου οι κλιματικές ζώνες πρέπει να ορίζονται από το κράτος μέλος. Τα εξαρτώμενα από το κλίμα μερίδια που αναγράφονται στον πίνακα 5 αφορούν μόνο την κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση, αφενός, και για ψύξη, αφετέρου. Η κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση συνίσταται στη δηλούμενη κατανάλωση για τηλεθέρμανση, φυσικό αέριο, πετρέλαιο θέρμανσης, συσσωματώματα ξύλου, θρύμματα ξύλου, στερεά βιοκαύσιμα, στερεά ορυκτά καύσιμα, καθώς και το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς θέρμανσης, όπως φαίνεται στον πίνακα 6. Η κατανάλωση ενέργειας για ψύξη συνίσταται στη δηλούμενη κατανάλωση για τηλεψύξη, καθώς και το μερίδιο της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς ψύξης, όπως φαίνεται στον πίνακα 6.

Πίνακας 5

Προκαθορισμένες τιμές για το εξαρτώμενο από το κλίμα μερίδιο της τελικής κατανάλωσης ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση ή ψύξη, διαφοροποιούμενο ανάλογα με τις δημόσιες υπηρεσίες και τις μέσες κλιματικές συνθήκες

(σε %)

Δημόσια υπηρεσία	Για τις μέσες κλιματικές συνθήκες της κεντρικής και της βορειοδυτικής Ευρώπης		Για τις μέσες κλιματικές συνθήκες της νότιας Ευρώπης		Για τις μέσες κλιματικές συνθήκες της βόρειας Ευρώπης	
	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για ψύξη	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για ψύξη	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση	Κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιείται για ψύξη
Κτίρια γραφείων και διοίκησης	80	90	65	90	85	90
Κτίρια νοσοκομείων και μονάδων υγειονομικής περίθαλψης	55	80	40	80	60	80
Σχολεία και βρεφονηπιακοί παιδικοί σταθμοί	75	90	60	90	80	90
Πανεπιστήμια	80	80	50	80	85	80
Κτίρια εργοστασίων και συνεργείων	85	90	80	90	90	90
Οικιστικά κτίρια δημόσιας ιδιοκτησίας (π.χ. κοιτώνες)	65	90	50	90	75	90
Άλλα δημόσια κτίρια (ιδιόκτητα ή μισθωμένα)	65	90	50	90	70	90

Πίνακας 6

Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς θέρμανσης και ψύξης, διαφοροποιούμενο ανάλογα με τις δημόσιες υπηρεσίες και τις μέσες κλιματικές συνθήκες ([1])

(σε %)

Δημόσια υπηρεσία	Σε μέσες κλιματικές συνθήκες της κεντρικής και της βορειοδυτικής Ευρώπης		Σε μέσες κλιματικές συνθήκες της νότιας Ευρώπης		Σε μέσες κλιματικές συνθήκες της βόρειας Ευρώπης	
	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς θέρμανσης	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς ψύξης	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς θέρμανσης	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς ψύξης	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς θέρμανσης	Μερίδιο της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για σκοπούς ψύξης
Κτίρια γραφείων και διοίκησης	4	7	7	18	8	2
Κτίρια νοσοκομείων και μονάδων υγειονομικής περίθαλψης	7	18	7	30	6	7
Σχολεία και βρεφονηπιακοί παιδικοί σταθμοί	3	5	4	12	4	2
Πανεπιστήμια	4	8	7	15	4	3
Κτίρια εργοστασίων και συνεργείων	3	7	3	15	5	4
Οικιστικά κτίρια δημόσιας ιδιοκτησίας (παραδείγματος χάριν κοιτώνες)	2	3	3	20	3	1
Άλλα δημόσια κτίρια (ιδιόκτητα ή μισθωμένα)	5	3	7	15	6	2

([1]) Οι τιμές του πίνακα αντιπροσωπεύουν προκαθορισμένες εκτιμήσεις. Ωστόσο, το μερίδιο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ορισμένα χαρακτηριστικά του ενεργειακού συστήματος στο εκάστοτε κράτος μέλος, π.χ. από το σύνηθες μερίδιο της ηλεκτρικής θέρμανσης στην παροχή θερμότητας ή από τη συνήθη οικοδομική τεχνολογία που χρησιμοποιείται για διάφορες δημόσιες υπηρεσίες. Επομένως, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν πιο ενδεδειγμένες τιμές βάσει στατιστικών στοιχείων.

Προσαρμογή λόγω σημαντικών μεταβολών στα επίπεδα δημόσιας υπηρεσίας

Οι βασικές αρχές για την κατάλληλη προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε συνάρτηση με το επίπεδο υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, είναι οι εξής:

— Η προσαρμογή πραγματοποιείται χωριστά για τη δηλούμενη τελική κατανάλωση ενέργειας για τους διάφορους τομείς παροχής δημόσιων υπηρεσιών, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 2, σε επίπεδο κράτους μέλους ([5]), διότι για τη μέτρηση του επιπέδου υπηρεσίας απαιτούνται διαφορετικές παράμετροι.

— Οι παράμετροι αναφοράς που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση του επιπέδου υπηρεσίας πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά και η συσχέτισή τους με την κατανάλωση ενέργειας πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο άμεση ([6]). Στον πίνακα 6 παρουσιάζεται κατάλογος παραδειγμάτων ενδεδειγμένων παραμέτρων αναφοράς στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

— Με την εφαρμογή ελάχιστου ορίου συν/πλην 5 %, λαμβάνονται υπόψη μόνο αξιοσημείωτες μεταβολές στα επίπεδα υπηρεσίας. Αυτό σημαίνει ότι η προσαρμογή σε συνάρτηση με το επίπεδο υπηρεσίας πραγματοποιείται μόνο εάν η παράμετρος για τη μέτρηση των επιπέδων υπηρεσίας είναι κατά 5 % υψηλότερη ή χαμηλότερη σε ένα συγκεκριμένο έτος σε σύγκριση με το έτος αναφοράς.

— Εάν για συγκεκριμένο τομέα παροχής δημόσιων υπηρεσιών απαιτείται προσαρμογή σε συνάρτηση με το επίπεδο υπηρεσίας *και* προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα, τότε τα δύο στάδια προσαρμογής εκτελούνται διαδοχικά. Δεδομένου ότι η προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα θα ήταν διαφορετική για κάθε κλιματική ζώνη ενός κράτους μέλους, θα έπρεπε οπωσδήποτε να πραγματοποιηθεί πρώτα η προσαρμογή σε συνάρτηση με το κλίμα και στη συνέχεια η προσαρμογή σε συνάρτηση με το επίπεδο υπηρεσίας, η οποία θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί μόνο στο επίπεδο του κράτους μέλους.

Πίνακας 7

Κατάλογος ενδεδειγμένων παραμέτρων αναφοράς για τη μέτρηση του επιπέδου υπηρεσίας, διαφοροποιούμενων ανάλογα με τις δημόσιες υπηρεσίες

Ενεργειακή κατανάλωση κτιρίων	**Παράμετροι αναφοράς**
Κτίρια γραφείων και διοίκησης	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Κτίρια νοσοκομείων και μονάδων υγειονομικής περίθαλψης	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Σχολεία και βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Πανεπιστήμια	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Κτίρια εργοστασίων και συνεργείων	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Οικιστικά κτίρια δημόσιας ιδιοκτησίας	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Άλλα δημόσια κτίρια (ιδιόκτητα ή μισθωμένα)	m^2 (κλιματιζόμενος χώρος)
Κατανάλωση ενέργειας για διαδικασίες	
Δημόσιος φωτισμός	km φωτιζόμενων οδών ή αριθμός φωτεινών σημείων
Ύδρευση	Ετήσια κατανάλωση νερού
Επεξεργασία λυμάτων	Ετήσια επεξεργασία λυμάτων
Διαχείριση αποβλήτων	Ετήσια παραγωγή αποβλήτων
Άλλες διαδικασίες	Καμία παράμετρος αναφοράς (δεν προβλέπεται προσαρμογή)

([5]) Δεδομένου ότι η υποχρέωση αφορά το σύνολο των κρατών μελών, δεν είναι χρήσιμο να εκτελούνται υπολογισμοί προσαρμογής σε συνάρτηση με μεταβολές του επιπέδου υπηρεσίας σε χαμηλότερα επίπεδα ανάλυσης, π.χ. για κάθε μεμονωμένο δημόσιο φορέα. Ο υπολογισμός είναι επαρκής και λιγότερο επιρρεπής σε σφάλματα, εάν διενεργείται σε επίπεδο κράτους μέλους, διαφοροποιούμενος μόνο ανά τομέα παροχής δημόσιων υπηρεσιών.

([6]) Για παράδειγμα, η συσχέτιση του αριθμού των μαθητών ή των παιδιών που φοιτούν σε σχολεία ή βρεφονηπιακούς παιδικούς σταθμούς με την κατανάλωση ενέργειας στον εν λόγω τομέα είναι μάλλον έμμεση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μόνο μια σημαντική αύξηση του αριθμού θα οδηγούσε, με κάποια καθυστέρηση, στη διάθεση νέων εγκαταστάσεων —και αντιστρόφως σε περίπτωση μείωσης του εν λόγω αριθμού. Το ίδιο ισχύει και για την παράμετρο των επιβατοχιλιομέτρων σε σχέση με την κατανάλωση ενέργειας στις δημόσιες μεταφορές, δεδομένου ότι, έως ένα ορισμένο όριο, η αύξηση ή η μείωση της χρήσης των μέσων μεταφοράς θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας.

Κατανάλωση ενέργειας για υπηρεσίες κινητικότητας	
Δημόσιες μεταφορές	Διανυόμενα χιλιόμετρα ετησίως
Στόλος οχημάτων που ανήκουν σε δημόσιο φορέα για άλλους σκοπούς εκτός των δημόσιων μεταφορών	Καμία παράμετρος αναφοράς (δεν προβλέπεται προσαρμογή)

Γενικός τύπος για την προσαρμογή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταβολές του επιπέδου υπηρεσίας

$$FEC_{adj} = FEC \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}} \right)$$

FEC_{adj}	Προσαρμοσμένη τελική κατανάλωση ενέργειας
FEC	Τελική κατανάλωση ενέργειας (συλλεγόμενα δεδομένα)
par_{rep}	Τιμή της παραμέτρου επιπέδου υπηρεσίας κατά το έτος υποβολής εκθέσεων
par_{base}	Τιμή της παραμέτρου επιπέδου υπηρεσίας κατά το έτος αναφοράς

Η εφαρμογή αυτού του γενικού μαθηματικού τύπου είναι δυνατή μόνο εάν η επιλεγείσα παράμετρος για τη μέτρηση του επιπέδου υπηρεσίας δικαιολογεί αυτήν την παραδοχή άμεσης συσχέτισης μεταξύ του επιπέδου υπηρεσίας και της κατανάλωσης ενέργειας.

Προσαρμογές σε συνάρτηση με την κατάργηση και την προσθήκη δημόσιων φορέων

Σε περίπτωση μη εμφάνισης, πρόσφατης δημιουργίας ή εκ παραδρομής παράλειψης δημόσιων φορέων από τη βάση αναφοράς, κατά τη σύγκριση μεταξύ της βάσης αναφοράς της κατανάλωσης και της ετήσιας τελικής κατανάλωσης ενέργειας θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή της «σύγκρισης ομοειδών στοιχείων». Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αυτό σημαίνει τα εξής:

— Όταν ένας δημόσιος φορέας παύει να υφίσταται—για οποιονδήποτε λόγο—, η τελική του κατανάλωση ενέργειας θα πρέπει να εξαιρείται από τη βάση αναφοράς, καθώς και από την τελική κατανάλωση ενέργειας, σε όλα τα επόμενα έτη υποβολής εκθέσεων. Όσον αφορά τα προηγούμενα έτη που έχουν ήδη αναφερθεί, δεν είναι αναγκαίος ο επανυπολογισμός των προσαρμοσμένων αποτελεσμάτων.

— Όταν ένας δημόσιος φορέας προστίθεται —για οποιονδήποτε λόγο—, η τελική του κατανάλωση ενέργειας θα πρέπει να προστίθεται στη βάση αναφοράς, καθώς και στην τελική κατανάλωση ενέργειας, σε όλα τα επόμενα έτη υποβολής εκθέσεων. Στην περίπτωση αυτή, ενδέχεται να μην υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα τελικής κατανάλωσης ενέργειας για το έτος αναφοράς 2021, οπότε η τελική κατανάλωση ενέργειας κατά το πρώτο έτος πλήρους λειτουργίας του δημόσιου φορέα που έχει προστεθεί μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση αναφοράς της κατανάλωσης με την οποία θα συγκριθεί η τελική κατανάλωση ενέργειας κατά τα επόμενα έτη.

— Στην περίπτωση αναδιάρθρωσης δημόσιων φορέων, η συγκρισιμότητα με τις συνθήκες του έτους αναφοράς θα πρέπει να επιτυγχάνεται στο μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με τη γενική αρχή της σύγκρισης ομοειδών στοιχείων.

Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, θα πρέπει να πραγματοποιείται πλήρης επανυπολογισμός της τελικής κατανάλωσης ενέργειας για την προηγούμενη στοχευόμενη περίοδο, με αφετηρία το 2025 ([7]).

([7]) Εάν το κράτος μέλος χρησιμοποιεί κατάλληλη λύση λογισμικού για τη συλλογή των δεδομένων τελικής κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και για την υποβολή εκθέσεων όσον αφορά την επίτευξη του στόχου, τότε ο πλήρης επανυπολογισμός θα πρέπει να πραγματοποιείται αυτομάτως από την εφαρμογή.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Γ

Πρακτικά παραδείγματα όσον αφορά το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791

1. **Εκπλήρωση της απαίτησης ανακαίνισης (προκαθορισμένη προσέγγιση)**

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται διάφορα επεξηγηματικά παραδείγματα προκειμένου να καταδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να καθορίζεται η βάση αναφοράς για τον υπολογισμό του ετήσιου στόχου. Σε τρεις ειδικές περιπτώσεις καταδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο μεταβάλλονται η βάση αναφοράς και ο στόχος σε ειδικές περιστάσεις.

Ετήσιος στόχος ανακαίνισης

Στον πίνακα 8 παρουσιάζεται ο τρόπος υπολογισμού του ετήσιου στόχου με βάση τα δεδομένα σχετικά με το μέγεθος των κτιρίων και την τρέχουσα διαβάθμιση της απόδοσής τους.

Πίνακας 8

Παράδειγμα βασικού σεναρίου κτιριακού αποθέματος την 1η Ιανουαρίου 2024

Αναγνωριστικό κτιρίου	Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου (σε m^2)	ΚΣΜΚΕ	Κτίρια που περιλαμβάνονται στη βάση αναφοράς ([1])	Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου κτιρίων που υπόκεινται στην απαίτηση ανακαίνισης (σε m^2)
1	2 000	X		—
2	10 000		X	10 000
3	7 000		X	7 000
4	1 500		X	1 500
5	30 000		X	30 000
6	3 000	X		—
7	300	X		—
8	900	X		—
9	800		X	800
10	700		X	700
11	200 ([1])			—
Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου (σε m^2)				**50 000**
Ετήσιος στόχος ανακαίνισης (m^2)				**1 500**

([1]) Κτίρια συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου άνω των 250 m^2, τα οποία ανήκουν σε δημόσιους φορείς την 1η Ιανουαρίου 2024 και δεν έχουν ανακαινιστεί σύμφωνα με το πρότυπο ΚΣΜΚΕ.

Με την παραδοχή ότι, σύμφωνα με την κατάσταση την 1η Ιανουαρίου 2024, ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης (σε m^2) έχει ως εξής: 50 000 m^2 × 3 % = 1 500 m^2. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με την ανακαίνιση του κτιρίου 4 (στο παράδειγμα) ή με την ανακαίνιση πολλών κτιρίων, ώστε να προκύψουν αθροιστικά τουλάχιστον τα ίδια m^2 (για παράδειγμα, τα κτίρια 9 και 10).

Ο ετήσιος στόχος ανακαίνισης παραμένει αμετάβλητος καθ' όλη την περίοδο ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ακόμη και αν προστίθενται νέα κτίρια στο κτιριακό απόθεμα ή αν κατεδαφίζονται ή πωλούνται κτίρια. Όλα τα νέα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς πρέπει να είναι κτίρια μηδενικών εκπομπών από την 1η Ιανουαρίου 2028, όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 7 της ΟΕΑΚ. Διευκρινίζεται επίσης ότι τα νέα δημόσια κτίρια πρέπει να είναι τουλάχιστον ΚΣΜΚΕ μέχρι την εφαρμογή του προτύπου ΚΜΕ.

Παράδειγμα κατεδάφισης και αντικατάστασης

Τα κράτη μέλη μπορούν να προσθέτουν στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης το εμβαδόν δαπέδου των νέων κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς και τα οποία αντικαθιστούν συγκεκριμένα κτίρια που κατεδαφίστηκαν κατά τη διάρκεια των δύο προηγουμένων ετών. Παράδειγμα της εξαίρεσης αυτής παρουσιάζεται στον πίνακα 9.

Πίνακας 9

Παράδειγμα κατεδάφισης και αντικατάστασης

Αναγνωριστικό κτιρίου	Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου (σε m^2)	ΚΣΜΚΕ	Κτίρια που περιλαμβάνονται στη βάση αναφοράς [1]	Κατάσταση	Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου κτιρίων κάτω από τις απαιτήσεις ανακαίνισης (σε m^2)
1	2 000	X			—
2	10 000		X		10 000
3	7 000		X		7 000
4	1 500		X		1 500
5	30 000		X		30 000
6	3 000	X			—
7	300	X			—
8	900	X			—
9	800		X	Κατεδαφισθέντα	800
10	700		X		700
11	1 200	X		Νέο κτίριο	1 200
Συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου (σε m^2)					**50 000**
Ετήσιος στόχος ανακαίνισης					**1 500**

[1] Κτίρια συνολικού ωφέλιμου εμβαδού δαπέδου άνω των 250 m^2· ανήκουν σε δημόσιους φορείς· την 1η Ιανουαρίου 2024 δεν έχουν ανακαινιστεί σύμφωνα με το πρότυπο ΚΣΜΚΕ.

Με την παραδοχή ότι το κτίριο 11 κατασκευάστηκε ως αντικατάσταση συγκεκριμένου κτιρίου (δηλαδή του κτιρίου 9) που κατεδαφίστηκε κατά τη διάρκεια των δύο προηγουμένων ετών, τότε το εμβαδόν δαπέδου του κτιρίου 11 μπορεί να συνυπολογιστεί στον στόχο έως το μέγεθος του παλαιού κτιρίου που κατεδαφίστηκε. Ο συνυπολογισμός του κτιρίου αυτού συνεπάγεται ότι ο εναπομένων στόχος για το εν λόγω έτος είναι 1 500 m^2 − 800 m^2 = 700 m^2.

Ο συνυπολογισμός των 800 m^2 του κτιρίου 11 για την επίτευξη του στόχου είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί μόνο εάν το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις δύο προϋποθέσεις του άρθρου 6 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, οι οποίες είναι οι εξής:

— **Οικονομική αποδοτικότητα:** (συνολικό κόστος κατεδάφισης του κτιρίου 9 + συνολικό κόστος κατασκευής του κτιρίου 11) < συνολικό κόστος ανακαίνισης του κτιρίου 9 σύμφωνα με το πρότυπο ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ.

— **Βιωσιμότητα:**

  — συνολική κατανάλωση ενέργειας του κτιρίου 9 κατά τον εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του > (συνολική κατανάλωση ενέργειας του κτιρίου 11 κατά τον εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του + συνολική ενέργεια κατά τη φάση κατασκευής του κτιρίου 11)

  ΚΑΙ

  — συνολικές εκπομπές CO_2 του κτιρίου 9 κατά τον εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του > (συνολικές εκπομπές του κτιρίου 11 κατά τον εκτιμώμενο οικονομικό κύκλο ζωής του + συνολικές εκπομπές κατά τη φάση κατασκευής του κτιρίου 11).

2. **Εκπλήρωση της απαίτησης ανακαίνισης (Εναλλακτική προσέγγιση) — Πρακτικά παραδείγματα**

Καθορισμός της ετήσιας στοχευόμενης ποσότητας του ισοδύναμου εξοικονόμησης ενέργειας

Για τον καθορισμό της ετήσιας στοχευόμενης ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν την προτιμώμενη μεθοδολογία τους, εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 6. Ένας τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι να προσδιορίζονται, σε ετήσια βάση, τόσο τα κτίρια προς ανακαίνιση ανά κατηγορία όσο και η αναμενόμενη εξοικονόμηση ενέργειας, με βάση συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς πριν και μετά την ανακαίνιση. Στο παράδειγμα που αναφέρεται στον πίνακα 10 και στον πίνακα 11, το κράτος μέλος υποχρεούται να ανακαινίζει 230 000 m^2 ετησίως, αλλά από την υποχρέωση αυτή προκύπτουν δύο διαφορετικές απαιτήσεις εξοικονόμησης ενέργειας για το έτος X και το έτος X+ 1. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η κατανομή των κτιρίων μεταξύ των κατηγοριών είναι διαφορετική μεταξύ των δύο ετών. Τα αριθμητικά στοιχεία που περιλαμβάνονται εδώ είναι απλώς ενδεικτικά.

Πίνακας 10

Εκτίμηση του ισοδύναμου εξοικονόμησης ενέργειας κατά το έτος X

Τύποι κτιρίων αναφοράς προς ανακαίνιση κατά το έτος X	Συνολική επιφάνεια κτιρίων προς ανακαίνιση κατά το έτος X (σε m^2)	Κατανάλωση ενέργειας πριν από την ανακαίνιση (kWh/m^2)	Κατανάλωση ενέργειας μετά την ανακαίνιση (kWh/m^2)	Εξοικονόμηση ενέργειας (kWh/m^2)	Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας (kWh)
Γραφεία	100 000	380	70	310	31 000 000
Εκπαιδευτικά κτίρια	50 000	400	70	330	16 500 000
Νοσοκομεία	30 000	300	70	230	6 900 000
Αθλητικές εγκαταστάσεις	30 000	200	70	130	3 900 000
Άλλο	20 000	350	70	280	5 600 000
Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί κατά το έτος X					**63 900 000**

Πίνακας 11

Εκτίμηση του ισοδύναμου εξοικονόμησης ενέργειας κατά το έτος X+1

Τύποι κτιρίων αναφοράς προς ανακαίνιση κατά το έτος X+1	Συνολική επιφάνεια κτιρίων προς ανακαίνιση κατά το έτος X+1 (σε m^2)	Κατανάλωση ενέργειας πριν από την ανακαίνιση (kWh/m^2)	Κατανάλωση ενέργειας μετά την ανακαίνιση (kWh/m^2)	Εξοικονόμηση ενέργειας (kWh/m^2)	Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας (kWh)
Γραφεία	0	380	70	310	0
Εκπαιδευτικά κτίρια	100 000	400	70	330	33 000 000
Νοσοκομεία	30 000	300	70	230	6 900 000
Αθλητικές εγκαταστάσεις	50 000	200	70	130	6 500 000
Άλλο	50 000	350	70	280	14 000 000
Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί κατά το έτος X+1					**60 400 000**

Ένας άλλος τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι να προβλεφθεί, κατά τρόπο παρόμοιο με τους ανωτέρω πίνακες, ποιο τμήμα του κτιριακού αποθέματος θα ανακαινιστεί εντός ορισμένης χρονικής περιόδου (π.χ. έως τα τέλη του 2030) και να υπολογιστεί κατ' εκτίμηση η μέση ετήσια εξοικονόμηση κατά την εν λόγω χρονική περίοδο.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Δ

Άλλες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά το άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791

Κατάλογος κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς

Στο άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 προσδιορίζεται το είδος των πληροφοριών που πρέπει να δημοσιοποιούν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του καταλόγου τους. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν τη δυνατότητα συλλογής πρόσθετων πληροφοριών για τη στήριξη των στόχων της εθνικής πολιτικής για τα κτίρια και την ενεργειακή απόδοση. Για τον υπολογισμό της βάσης αναφοράς όσον αφορά τον στόχο του άρθρου 6 παράγραφος 1 ή 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, είναι δυνατή η χρήση λεπτομερέστερου καταλόγου. Για παράδειγμα, ο κατάλογος αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χάραξη αποτελεσματικότερης στρατηγικής ανακαίνισης σε εθνικό επίπεδο με τους ακόλουθους τρόπους:

— προσδιορισμός των λιγότερο αποδοτικών κτιρίων προς ανακαίνιση·

— ομαδοποίηση των κτιρίων ανά κατηγορία και τύπο, ώστε να είναι δυνατή η ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων ανακαίνισης·

— κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των οικονομικά αποδοτικότερων ανακαινίσεων, παραδείγματος χάριν με βάση το ΠΕΑ ή ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά των κτιρίων·

— κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των κενών κτιρίων, ώστε να είναι δυνατή χρήση τους για τη στέγαση οργανισμών κατά τη διάρκεια ανακαίνισης του κτιρίου τους.

Ακολουθούν παραδείγματα πρόσθετων πληροφοριών τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να συλλέγουν, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για τον τύπο δεδομένων ή πολλαπλών επιλογών εντός παρενθέσεων:

Χρήσιμες πληροφορίες για τον υπολογισμό της βάσης αναφοράς και του στόχου του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791:

— Κτίριο που εξαιρείται από τη βάση αναφοράς της ανακαίνισης (ΝΑΙ/ΟΧΙ)

— Λόγος εξαίρεσης από τη βάση αναφοράς της ανακαίνισης (Μη ιδιόκτητο / Κοινωνική κατοικία της οποίας η ανακαίνιση δεν είναι οικονομικά αποδοτική, ήδη ΚΣΜΚΕ την 1.1.2024)

— Επίπεδο απόδοσης / κατάσταση ανακαίνισης [ισοδύναμο ΚΣΜΚΕ/ΚΜΕ/ΚΣΜΚΕ ([1]) σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως γ) / άλλο]

— Ημερομηνία ανακαίνισης (ημερομηνία, αν πρόκειται για ισοδύναμο ΚΣΜΚΕ/ΚΜΕ/ΚΜΕ σύμφωνα με το άρθρο 6 που επιλέχθηκε στο προηγούμενο σημείο)

— Ημερομηνία κατεδάφισης (ημερομηνία)

— Ημερομηνία κατασκευής του κτιρίου (ημερομηνία)

— Αντικατάσταση κατεδαφισθέντος κτιρίου (ΝΑΙ/ΟΧΙ. Διαθέσιμο πεδίο μόνο εάν η ημερομηνία κατασκευής > 2026)

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το κτίριο:

— Διεύθυνση (συμβολοσειρά)

— Ιδιοκτήτης (είτε από κατάλογο δημόσιων φορέων είτε μη δημόσιος φορέας)

— Κατάσταση χρήσης (ιδιόχρηση / εκμίσθωση σε άλλον δημόσιο φορέα / εκμίσθωση σε άλλους οργανισμούς πλην των δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων / κενό)

— Φιλοξενούμενος δημόσιος φορέας (εάν έχει εκμισθωθεί σε άλλον δημόσιο φορέα)

— Χαρακτηριστικά του κτιρίου:

— Τύπος κτιρίου [παραδείγματος χάριν μία κατηγορία για τομείς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ή κατηγορίες ΠΕΑ]

— Υφιστάμενη ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με το ΠΕΑ (kWh/m²/έτος)

([1]) Η κατάσταση ανακαίνισης «ισοδύναμο του ΚΣΜΚΕ» αναφέρεται σε κτίρια της ειδικής κατηγορίας τα οποία μπορούν να συνυπολογιστούν στον ετήσιο στόχο, παρότι δεν προσεγγίζουν την κατάσταση ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ.

— Πραγματική κατανάλωση ενέργειας ανά m^2 (kWh/m^2/έτος)

— Διαβάθμιση ενεργειακής απόδοσης (ΚΜΕ, ΚΣΜΚΕ, Α, Β, Γ κ.λπ.)

— Κύρια καύσιμα

— Περιορισμοί (προστατευόμενο κτίριο· κτίριο που ανήκει στις ένοπλες δυνάμεις· κτίριο που ανήκει στην κεντρική δημόσια διοίκηση και εξυπηρετεί σκοπούς εθνικής άμυνας· κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας και για θρησκευτικές δραστηριότητες)

Κατάσταση ανακαίνισης:

— Κτίριο με διαβατήριο ανακαίνισης (ΝΑΙ/ΟΧΙ)

— Έτος έκδοσης διαβατηρίου (ημερομηνία)

— Έτος έως το οποίο προβλέπεται η ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ/ΚΜΕ

Τα κράτη μέλη μπορούν —αλλά δεν υποχρεούνται— να δημοσιοποιούν αυτές τις πρόσθετες πληροφορίες, εάν επιλέξουν να τις συλλέγουν. Η δημοσίευση πρόσθετων δεδομένων παρέχει πληροφορίες στον κατασκευαστικό τομέα και στις ΕΕΥ, καθώς και στο κοινό, σχετικά με τις ανάγκες ανακαίνισης στον δημόσιο τομέα.

Πίνακας 12

Σύνοψη των δεδομένων που απαιτούνται και συνιστώνται για τον κατάλογο

Είδος	Δεδομένα
Υποχρεωτική συλλογή και δημοσιοποίηση	Εμβαδόν δαπέδου Πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης
Υποχρεωτική συλλογή και δημοσιοποίηση, εάν οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες	Μετρούμενη κατανάλωση για θέρμανση, ψύξη, ηλεκτρικό ρεύμα και ζεστό νερό
Συνιστάται θερμά η συλλογή τους για την ευχερέστερη χρήση του καταλόγου	Φιλοξενούμενος δημόσιος φορέας Πόλη/Περιφέρεια Διεύθυνση Αν το κτίριο είναι ιδιόκτητο ή μισθωμένο
Δεδομένα που μπορούν να επιτρέψουν στα κράτη μέλη να υπολογίσουν τη βάση αναφοράς και τον ετήσιο στόχο	Αν το κτίριο περιλαμβάνεται στη βάση αναφοράς της ανακαίνισης ή εξαιρείται από αυτήν Κατάσταση ανακαίνισης Ημερομηνία ανακαίνισης Ημερομηνία κατεδάφισης Ημερομηνία κατασκευής του κτιρίου Αν το κτίριο αντικαθιστά κατεδαφισθέν κτίριο
Άλλα χρήσιμα δεδομένα για τη χρήση του καταλόγου ως εργαλείου σχεδιασμού της ανακαίνισης του κτιριακού αποθέματος δημόσιων φορέων	Ιδιοκτήτης Κατάσταση χρήσης Φιλοξενούμενος φορέας Χαρακτηριστικά του κτιρίου: Τύπος κτιρίου Υφιστάμενο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης …

Ορισμένες από τις πληροφορίες αυτές παρέχονται στο ΠΕΑ και θα ήταν χρήσιμο να μεταγραφούν σε μορφότυπο δεδομένων εάν το ΠΕΑ συμπεριλαμβάνεται μόνο σε μορφή PDF. Άλλα δεδομένα ενδέχεται να πρέπει να συλλεχθούν με άλλα μέσα. Τα κράτη μέλη μπορούν να αντλούν τα δεδομένα αυτά από άλλες βάσεις δεδομένων ή με τη διεξαγωγή έρευνας μεταξύ των ιδιοκτητών των κτιρίων και των ατόμων που κατοικούν σε αυτά, με τακτική παρακολούθηση, ώστε να εξασφαλίζεται η επικαιροποίηση των πληροφοριών. Μια άλλη επιλογή συνίσταται στην ανάπτυξη βάσης δεδομένων, η οποία θα είναι προσβάσιμη εξ αποστάσεως και στην οποία θα πρέπει να έχουν πρόσβαση οι ίδιοι οι δημόσιοι φορείς και να την επικαιροποιούν. Για τον περιορισμό της διοικητικής επιβάρυνσης και τη βελτίωση της ποιότητας των συλλεγόμενων δεδομένων, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να δημιουργήσουν λύσεις για την αυτοματοποίηση της διαδικασίας συλλογής δεδομένων, π.χ. μέσω της έξυπνης μέτρησης, των λύσεων συστημάτων διαχείρισης κτιρίων, του διαδικτύου των πραγμάτων ή των ενεργειακών συστημάτων που υποστηρίζονται από ψηφιακές τεχνολογίες.

Για λόγους διασφάλισης της συνέπειας και της λογοδοσίας, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο ορισμού ενός δημόσιου φορέα για τη διαχείριση και την επικαιροποίηση του καταλόγου, καθώς και το ενδεχόμενο καθορισμού των διαδικασιών και των εργαλείων για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών. Ο εν λόγω φορέας θα μπορούσε επίσης να ασκεί και άλλα καθήκοντα υποβολής εκθέσεων και σχεδιασμού σε σχέση με δράσεις οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της απόδοσης του κτιριακού αποθέματος, προκειμένου να εντοπίζονται συνέργειες και να αποφεύγονται αλληλεπικαλύψεις.

Ένας σύνδεσμος προς τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την ΟΕΑΚ παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εισάγουν απευθείας δεδομένα από άλλα αποθετήρια δεδομένων και να χρησιμοποιούν τον κατάλογο ως εργαλείο υποστήριξης της πολιτικής. Για παράδειγμα, δεδομένου ότι όλα τα δημόσια κτίρια πρέπει να διαθέτουν ΠΕΑ και λαμβανομένου υπόψη ότι όλα τα ΠΕΑ πρέπει να αναφορτώνονται σε κοινή βάση δεδομένων, τα κράτη μέλη μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να αντλούν τα δεδομένα που αφορούν δημόσιους φορείς και να καταρτίζουν αυτομάτως το μεγαλύτερο μέρος του καταλόγου χωρίς αλληλεπικάλυψη των εργασιών.

Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις ακόλουθες υποστηρικτικές δράσεις για την εξασφάλιση ταχείας και αποτελεσματικής συλλογής δεδομένων:

— Δρομολόγηση επικοινωνιακής εκστρατείας με σκοπό την προσέγγιση όλων των δημόσιων φορέων (και στόχευση κυρίως σε τοπικούς δημόσιους φορείς) προκειμένου να ενημερωθούν για τις απαιτήσεις όσον αφορά την υποβολή στοιχείων σχετικά με τα κτίρια που τους ανήκουν και/ή χρησιμοποιούνται από αυτούς.

— Δημιουργία τυποποιημένων υποδειγμάτων ή σημείων άμεσης πρόσβασης στην εθνική βάση δεδομένων, προσυμπληρωμένων, εάν είναι δυνατό, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι δημόσιοι φορείς για την υποβολή στοιχείων σχετικά με τα κτίρια που τους ανήκουν και/ή χρησιμοποιούνται από αυτούς.

— Παροχή στους δημόσιους φορείς της δυνατότητας χρήσης του καταλόγου για τον δικό τους σχεδιασμό και την υποβολή εκθέσεων, παραδείγματος χάριν επιτρέποντάς τους να βλέπουν συγκεντρωτικά δεδομένα για το κτιριακό τους απόθεμα, τους μέσους όρους και τις τάσεις τους.

Το άρθρο 6 δίνει έμφαση στον δημόσιο τομέα λόγω του υποδειγματικού ρόλου που διαδραματίζει, δηλαδή, οι δράσεις του δημόσιου τομέα θα πρέπει να μειώνουν τους φραγμούς άλλων παραγόντων στην εφαρμογή βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης και ανακαινίσεων των κτιρίων, κυρίως μέσω της απόδειξης της σκοπιμότητας, τη σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και των ευρύτερων οφελών τους. Η ανακαίνιση των κτιρίων δημόσιων φορέων θα διευκολύνει την αλυσίδα εφοδιασμού να αναπτύξει εμπειρογνωσία και πείρα, ώστε να είναι σε καλύτερη θέση να παρέχει συμβουλές σε ιδιώτες πελάτες. Ως εκ τούτου, η διάδοση των σχετικών δεδομένων ανακαίνισης κτιρίων είναι σημαντική για την ανάπτυξη ικανοτήτων στον κατασκευαστικό τομέα, αλλά και σε άλλους τομείς (παραδείγματος χάριν στη χρηματοδότηση), και για την πλήρη αξιοποίηση του αντικτύπου που έχει ο υποδειγματικός ρόλος των κτιρίων των δημόσιων φορέων μπορούν να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες παράμετροι:

— Χρήση του καταλόγου με σκοπό τη συλλογή χρήσιμων δεδομένων για τη φάση της διάδοσης.

— Συλλογή και παρουσίαση σχετικών πληροφοριών στα ενδιαφερόμενα μέρη. Παραδείγματος χάριν κόστος εγκατάστασης, λειτουργικό κόστος, απόδοση (εκ των προτέρων και εκ των υστέρων εκτιμήσεις) ή άλλες πρακτικές παράμετροι.

— Σχεδιασμός στρατηγικής όσον αφορά τη διάδοση, η οποία θα είναι ικανή να προσεγγίσει με σχετικά και αποτελεσματικά μηνύματα τον κλάδο, τις επιχειρήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη του οικιστικού τομέα.

— Προσδιορισμός περιπτωσιολογικών μελετών και βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να ανταλλάσσονται, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης της φυσικής προβολής των παρεμβάσεων στα ανακαινισμένα κτίρια.

Συμμόρφωση με την απαίτηση ετήσιας ανακαίνισης

Για την προώθηση της ανακαίνισης κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις τις οποίες θα πρέπει να εξετάσουν τα κράτη μέλη:

— Ορισμός σαφούς, μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων, όπως τα εθνικά σχέδια ανακαίνισης κτιρίων. Πέραν των χρηματοδοτικών πόρων, πολλοί από τους φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 (δημόσιοι φορείς που έχουν την κυριότητα κτιρίων ή τα ενοικιάζουν) θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την παροχή στήριξης για τη σύναψη συμβάσεων και την οργάνωση ανακαινίσεων με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.

— Ορισμός κεντρικής αρχής, η οποία θα είναι επιφορτισμένη με την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση και τον σχεδιασμό των ανακαινίσεων. Η κεντρική αρχή θα μπορούσε να είναι υπεύθυνη για τον προσδιορισμό των κτιρίων που θα πρέπει ανακαινίζονται πρώτα, λαμβάνοντας υπόψη την κατανάλωση ενέργειας, την τρέχουσα χρήση και τα υφιστάμενα σχέδια του φιλοξενούμενου φορέα. Στο πλαίσιο αυτό, η κεντρική αρχή θα μπορούσε να αξιοποιεί τα δεδομένα του καταλόγου που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Η αρχή θα μπορούσε στη συνέχεια να συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για τον σχεδιασμό της ανακαίνισης, ώστε το νέο κτίριο να στηρίζει επίσης τη μακροπρόθεσμη στρατηγική του φιλοξενούμενου φορέα. Θα μπορούσε επίσης να είναι επιφορτισμένη με καθήκοντα υποστήριξης του φορέα κατά τον προσδιορισμό των επιλογών χρηματοδότησης για τις σχετικές εργασίες.

— Η κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των ανακαινίσεων κτιρίων των δημόσιων φορέων θα μπορούσε να πραγματοποιείται με αποκεντρωμένο τρόπο, με βάση τα κίνητρα των δημόσιων φορέων στους οποίους ανήκουν τα εν λόγω κτίρια. Μια κεντρική αρχή θα είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση προγράμματος χρηματοδότησης, στο πλαίσιο του οποίου οι δημόσιοι φορείς μπορούν να υποβάλουν αίτηση εάν επιθυμούν να ανακαινίσουν τα κτίριά τους. Η επιλογή αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση των δημόσιων φορέων σχετικά με τη διαθεσιμότητα του προγράμματος χρηματοδότησης. Η επιλογή αυτή μπορεί να μην επιτρέπει στα κράτη μέλη να επιτύχουν τους ετήσιους στόχους τους εάν δεν είναι επαρκής ο αριθμός των δημόσιων φορέων που υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης για τη στήριξη της ανακαίνισης των κτιρίων τους. Επίσης, με τη συγκεκριμένη προσέγγιση δεν αξιοποιείται η δυνατότητα να δοθεί προτεραιότητα στην ανακαίνιση των κτιρίων με τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση και το χαμηλότερο κόστος (ή ορισμένα άλλα στρατηγικά κριτήρια)

— Εξέταση εναλλακτικών μηχανισμών χρηματοδότησης, όπως οι εταιρείες παροχής ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ), και παροχή κεντρικής στήριξης σε δημόσιους φορείς που είναι ανοικτοί σε προσεγγίσεις αυτού του είδους.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν επίσης το ενδεχόμενο ανάπτυξης και δημοσίευσης σαφών μεθοδολογιών προκειμένου:

— να προσδιορίζονται με συνεπή τρόπο τα κτίρια προς ανακαίνιση, μέσω της παροχής βοήθειας στους δημόσιους φορείς ώστε να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, καθώς και την τεχνική, οικονομική και λειτουργική σκοπιμότητα·

— να επικουρούνται οι δημόσιοι φορείς που έχουν στην κυριότητά τους κοινωνικές κατοικίες κατά την εκτίμηση σχετικά με το αν η ανακαίνιση με σκοπό τη μετατροπή σε ΚΣΜΚΕ μπορεί να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των κριτηρίων της ουδετερότητας του κόστους. Αξίζει να ληφθεί υπόψη ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν την ανακαίνιση κοινωνικών κατοικιών, με σκοπό τη μετατροπή τους σε ΚΣΜΚΕ ή ΚΜΕ, οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια της ουδετερότητας του κόστους·

— να παρέχεται στήριξη στους δημόσιους φορείς, ώστε να χειρίζονται κτίρια που υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες (προστατευόμενα κτίρια, κτίρια που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις ή εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας και για θρησκευτικές δραστηριότητες). Η μεθοδολογία μπορεί να συνδράμει τους δημόσιους φορείς:

  — να κατατάσσουν τα κτίρια σε κατηγορίες με ορθό τρόπο·

  — να καθορίζουν το επίπεδο απόδοσης, ή ένα σύνολο κριτηρίων, που τα κτίρια τα οποία υπάγονται στις ειδικές κατηγορίες, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, πρέπει να πληρούν προκειμένου να συνυπολογιστούν στην απαίτηση ανακαίνισης. Για παράδειγμα, μια τέτοια μεθοδολογία μπορεί να καθορίζει τα δομικά στοιχεία που μπορούν να τροποποιηθούν ανάλογα με την κατηγορία του κτιρίου·

  — να ορίζουν μεθοδολογία για τον καθορισμό των περιπτώσεων στις οποίες η συμμόρφωση με ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης μπορεί να αλλοιώσει κατά τρόπο απαράδεκτο τον χαρακτήρα ή την εμφάνιση προστατευόμενων κτιρίων. Η μεθοδολογία αυτή θα μπορούσε να συνδέεται με τον τρόπο χειρισμού των προστατευόμενων κτιρίων από τους εθνικούς νομοθέτες (παραδείγματος χάριν διαφορετικά επίπεδα προστασίας) και να παρέχει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές στους αρχιτέκτονες και στους μηχανικούς ως προς το τι μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτό επίπεδο τροποποίησης·

  — να χειρίζονται περιπτώσεις στις οποίες ένα κτίριο μπορεί να εξυπηρετεί κοινούς σκοπούς (παραδείγματος χάριν θρησκευτικές δραστηριότητες αλλά και κοινωνικές εκδηλώσεις).